

**ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ
ΔΙΔΑΚΤΩΡ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ Α.Π.Θ.**

**Η ΑΙΡΕΣΗ ΤΩΝ ΜΟΡΜΟΝΩΝ
Η
«ΟΙ ΆΓΙΟΙ ΤΩΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΩΝ ΗΜΕΡΩΝ»**

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2003

Διατριβή επί διδακτορία
υποβληθείσα εις την Θεολογική Σχολή
του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου
Θεσσαλονίκης το έτος 2000.

Α ΕΚΔΟΣΗ 2003

**ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΜΥΓΔΟΝΙΑ. ΔΑΒΑΚΗ 18
57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙΟΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ 2310754254 - ΦΑΞ 2310 754558**

ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΣΥΝΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΥ ΈΧΕΙ ΠΑΡΑΛΗΦΘΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΗΓΕΣ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση προλογίζω την παρούσα έκδοση. «Η Αίρεση των Μορμόνων ή οι Άγιοι των Τελευταίων Ημερών» του Πανοσιολογιότατου Αρχιμανδρίτου π. Γρηγορίου Κωνσταντίνου.

Η παρούσα έκδοση αποτελεί μία πολύ σημαντική προσφορά προς την ορθόδοξο Εκκλησία

μας και εν γένει στον επιστημονικό χώρο καθ' ότι είναι ή πρώτη και ίσως ή μοναδική, ολοκληρωμένη και συστηματική μελέτη την οποία δεν μπορεί να βρει κανείς στην ελληνική βιβλιογραφία. Σύμφωνα με την έρευνα, εξονυχιστική και ενδελεχή κατά το δυνατόν, την οποία διεξήγαγε επί μακρό χρονικό διάστημα εις το εξωτερικό, δεν συνάντησε μια ολοκληρωμένη μελέτη στα ελληνικά, ή οποία και να αναφέρεται αυτοτελώς έστω και κατά τρόπο συνοπτικό, στην αίρεση αυτή. Τούτο υπήρξε και ένας εκ των λόγων, οί οποίοι ώθησαν τον συγγραφέα στο να παρουσιάσει σχεδόν ολόκληρη την διδασκαλία των Μορμόνων μέσα από τις ίδιες τους τις πηγές.

Ικανή βιβλιογραφία βρίσκεται στην κατοχή του, την οποία και αρρύσθηκε, τόσο από τις διάφορες μελέτες των ιδίων των στελεχών του Μορμονισμού, όσο και από μελέτες πρώην μελών της αίρεσης αυτής, οί οποίοι απεσχίσθησαν και ακολούθως κατέστησαν πολέμιοι της. Βιβλιογραφικό υλικό συγκέντρωσε επίσης και από τις ιστοσελίδες του Διαδυκτίου (INTERNET), αλλά και από την, μεταξύ των μελών της υπό συζήτηση και εξέταση αίρεσης, ηλεκτρονική αλληλογραφία των (EMAIL).

Το υπάρχον βιβλιογραφικό και άλλο υλικό, το όποιο και κατέχει, σκοπεύει να το χρησιμοποιήσει σε επόμενες επί του θέματος μελέτες, ώστε, αφ' ενός μεν να παρουσιασθεί και αποτυπωθεί με μεγαλύτερη ευκρίνεια και ενάργεια ή αίρεση αυτή στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό, το όποιο και ενδεχομένως να ενδιαφέρεται, αφ' ετέρου δε να επιχειρήσει να παρουσιάσει την μετά λόγου γνώσεως ανατροπή των θέσεων της αίρεσης του Μορμονισμού. Τούτο δεν το έπραξε κατά τρόπο συστηματικό και εκτεταμένα, αλλά ούτε και απολύτως εμπεριστατωμένα στην παρούσα εργασία, γιατί μια τέτοια προσπάθεια θα είχε ως αποτέλεσμα το υπερτριπλάσιον του όγκου των σελίδων της παρούσης εργασίας, και συνεπώς κατά φυσική, ικανή και αναγκαία συνθήκη θα επέφερε ανία και κούραση ακόμα και στον πλέον φιλομαθή αναγνώστη.

Στην παρούσα εργασία ό π. Γρηγόριος επιχειρεί να παρουσιάσει με πληρότητα, σαφήνεια και την κατά το δυνατόν αντικειμενικότητα τη ζωή και το έργον πρωταρχικώς μεν του Joseph Smith και ακολούθως των πρώτων πιστών οπαδών του, μέσα από τις αυθεντικές πηγές αυτής της ίδιας της «Εκκλησίας» των Μορμόνων. Λεπτομερής επίσης αναφορά γίνεται στις διδασκαλίες της θρησκείας αυτής, όπως τις παρουσίασαν και τις παρέδωσαν ό ίδιος ό Joseph Smith και οι απόστολοι του στους οπαδούς τους.

Θεωρώ ότι οί ως άνω λόγοι καταδεικνύουν επαρκώς το ενδιαφέρον προς ενημέρωση του φιλοχρίστου λαού τού Θεού, ώστε να μπορεί να αποφεύγει τις παγίδες και τά δόκανα του συνεχώς εξαπλουμένου και αυξανομένου Μορμονισμού. Εύχομαι οί κόποι και οί αγώνες πού κατεβλήθησαν υπό του π. Γρηγορίου να αποβούν προς πλήρη ενημέρωση των αναγνωστών περί της αιρέσεως αυτής. Επίσης εκφράζω την ευχή ό π. Γρηγόριος Κωνσταντίνου να αξιοποιήσει το πλούσιο στη διάθεσή του υλικό και να δώσει συνέχεια στο θέμα εμπλουτίζοντας την ερευνά και βοηθώντας τον λαό του Θεού, τον όποιο και ως κληρικός και λειτουργός του Θεού διακονεί.

Αντώνιος Παπαδόπουλος ομότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Η εποχή μας είναι εποχή ανησυχιών και αναζητήσεων. Ο σύγχρονος άνθρωπος, παρά την τελειοποιούμενη συνεχώς και κατά τρόπο ραγδαίο αναπτυσσόμενη τεχνολογία πού απολαμβάνει, παραμένει ψυχικά ανικανοποίητος. Το κενό αυτό προσπαθεί να καλύψει και να ικανοποιήσει με ποικίλους τρόπους. Στην προσπάθεια του όμως αυτή συχνά πέφτει σε διάφορες παγίδες, με αποτέλεσμα το κενό του να διευρύνεται. Αυτές τις αναζητήσεις του σύγχρονου ανθρώπου εκμεταλλεύονται ορισμένες ομάδες, κατ' όνομα χριστιανικές, προσφέροντας του έναν αλλοιωμένο και παραμορφωμένο Χριστό. Δυστυχώς οι παραχριστιανικές αυτές ομάδες έχουν κάνει την εμφάνισή τους, εδώ και αρκετά χρόνια, και στη χώρα μας. Η αυξημένη δραστηριότητα αυτών των αιρετικών ομάδων πού κατακλύζουν τον τόπο μας δημιουργεί σοβαρά προβλήματα. Και καθιστά επιτακτική την ανάγκη άμεσης αντιμετώπισης τους, ώστε να σταματήσει το καταστροφικό τους έργο εις βάρος ανυποψίαστων ανθρώπων, οι οποίοι λόγω της έλλειψης επαρκών θεολογικών γνώσεων στερούνται της δυνατότητας για μία κριτική στάση απέναντι τους.

Μέσα στα πλαίσια αυτά της αντιμετώπισης των αιρέσεων εκπονήθηκε και ή παρούσα διατριβή. Στόχος της είναι να δώσει στο ελληνικό κοινό την πραγματική εικόνα για την αίρεση των Μορμόνων ή αλλιώς, όπως αρέσει στους οπαδούς της να αυτοαποκαλούνται, των «Αγίων των Τελευταίων Ήμερων».

Η παρούσα διατριβή είναι καρπός πολυετούς ερευνάς. Το υλικό πού συγκεντρώθηκε και χρησιμοποιήθηκε για τη συγγραφή της προέρχεται βασικά από γερμανική και αγγλική βιβλιογραφία, καθώς και από τη σχετική ελληνική. Επίσης μελετήθηκαν επισταμένως οι πηγές πού χρησιμοποιεί ή αίρεση αυτή, δηλαδή τα τρία βασικά βιβλία πού για τους Μορμόνους επέχουν θέση «Αγίας Γραφής». Καταβλήθηκε επίσης προσπάθεια να παρουσιασθεί, κατά

το μέτρο του δυνατού, ή όλη διδαχή και θεολογία της «Εκκλησίας» τους. Η ολοκλήρωση της εργασίας θεωρήθηκε αναγκαία και επιβεβλημένη, διότι αυτά πού έχουν γραφεί στην ελληνική γλώσσα σχετικά με τη συγκεκριμένη αίρεση είναι ελάχιστα.

Η παρούσα εργασία, μετά από μία Ιστορική εξέταση της εμφάνισης και εξέλιξης της αίρεσης, προχωρά στη συστηματική παρουσίαση της διδασκαλίας της, χωρίς να επεκτείνεται αναλυτικά », σε πολεμική αναίρεση των δοξασιών της. Για το σκοπό αυτό είναι καταμερισμένη σε δώδεκα κεφάλαια, τα περισσότερα από τα όποια είναι αφιερωμένα στην κατά το δυνατόν σαφή και λεπτομερή έκθεση της μορμονικής διδασκαλίας.

Περαίνοντας, επιθυμώ να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον κ. Αντώνιο Παπαδόπουλο, Καθηγητή της Θεολογικής Σχολής : του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, όπου ή παρούσα εργασία υπεβλήθη ως διδακτορική διατριβή, για την όλη συμπαράσταση του, δια της οποίας κατέστη δυνατή ή εξέταση του αντικειμένου σε βάθος, ό φωτισμός πολλών άγνωστων πτυχών του και ό εμπλουτισμός της βιβλιογραφίας με πολλά δυσπρόσιτα στο ευρύ επιστημονικό κοινό έργα. Θερμές ευχαριστίες οφείλω και στους δύο

άλλους Καθηγητές και μέλη της τριμελούς εποπτικής επιτροπής, τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Περγάμου κ.κ. Ιωάννη Ζηζιούλα και τον κ. Πausανία Κουτλεμάνη, για τις πολύτιμες παρατηρήσεις και τις ουσιώδεις και ενδελεχείς παρεμβάσεις τους.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η «Εκκλησία» των Μορμόνων στηρίζεται κατά κύριο λόγο στο πρόσωπο και στη διδασκαλία του ιδρυτή της Joseph Smith (1805-1844). Την εποχή κατά την οποία ή οικογένεια του Joseph Smith εγκαταστάθηκε στην πόλη Manchester της πολιτείας New York υπήρχε μία περίοδος ασυνήθιστης θρησκευτικής αναστάτωσης, πού προήλθε από την προτεσταντική ομάδα των Μεθοδιστών και σύντομα επεκτάθηκε και σε άλλες προτεσταντικές παρατάξεις της περιοχής. Η θρησκευτική διαμάχη πού ξέσπασε προξένησε μεγάλη αναταραχή και διχασμό στους κατοίκους του Manchester. Από τους διαφωνούντες μερικοί αγωνίζονταν να στηρίξουν την πίστη των Μεθοδιστών, άλλοι των Πρεσβυτεριανών και άλλοι των Βαπτιστών. Όσοι από τους πιστούς προσχωρούσαν στις διάφορες προτεσταντικές ομάδες, το έκαναν ενσυνείδητος, θεωρώντας ότι ό καθένας έχει το δικαίωμα να ακολουθήσει την ομάδα της επιλογής του. Η αλήθεια όμως ήταν τελείως διαφορετική. Με την ένταξη του σε μία από τις προαναφερόμενες παρατάξεις διαπίστωνε την κακία και το μίσος πού υπήρχαν σ' αυτές. Οι «ποιμένες» τους μάχονταν μεταξύ τους, καθώς επίσης και οί οπαδοί τους.

Μέσα σε μία τέτοια περίοδο θρησκευτικών αναταραχών πέρασε την εφηβική του ηλικία ό Joseph Smith . Παρ' ότι ή οικογένεια του ακολούθησε την προτεσταντική ομάδα των Πρεσβυτεριανών, αυτός έμεινε αμέτοχος. Σκέφθηκε για λίγο να ακολουθήσει την προτεσταντική ομάδα των Μεθοδιστών, αλλά δεν το αποφάσισε. Οί διαμάχες και τα μίσση πού υπήρχαν ανάμεσα τους ήταν αδύνατο να τον πείσουν να τους πιστεύση. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, με τις αλληλοσυγκρουόμενες θρησκευτικές απόψεις και το νεανικό εγωισμό πού εμφώλυε μέσα του, αποφάσισε να ακολουθήσει μία δική του θρησκευτική πορεία. Σύμφωνα με όσα ό ίδιος υποστήριξε, την απάντηση στον προβληματισμό του έλαβε διαβάζοντας την επιστολή του Ιακώβου στην Καινή Διαθήκη¹. Λέγει ότι το χωρίο της επιστολής αυτής μίλησε τόσο έντονα στην καρδιά του, ώστε τον οδήγησε στην απόφαση να καταφύγει στον Θεό. Η απόφαση του αυτή πραγματοποιήθηκε, μετά από θερμή προσευχή, ένα ανοιξιάτικο πρωινό μέσα στο δάσος. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, σ' αυτή την πρώτη συνάντηση του μετά του Θεού δέχθηκε τη θεία χάρη από την επίσκεψη του Πατρός και του Υιού². Η απάντηση πού λέγει ότι έλαβε εκ μέρους του Θεού ήταν αρνητική. Δεν έπρεπε να ακολουθήσει καμία θρησκευτική ομάδα, έως ότου λάβει εκ νέου εντολή για την περαιτέρω πορεία του. Για αρκετά χρόνια βρισκόταν σε κατάσταση αναμονής. Σε μία δεύτερη υποτιθέμενη συνάντηση του με τον Θεό, σύμφωνα με τα λεγόμενα του, τα πράγματα ήταν εντελώς διαφορετικά. Ο Θεός λοιπόν τον επισκέφθηκε, αυτή τη φορά στο δωμάτιο του, δια μέσου ενός αγγέλου, με το όνομα Μορόνι³. Είπε λοιπόν ό «άγγελος» στον Joseph Smith ότι ό Θεός τον προόρισε να γίνει μεγάλος διδάσκαλος ανάμεσα στα έθνη. Θα αναλάμβανε να κηρύξει το «αιώνιο Ευαγγέλιο» του Θεού⁴. Τη νέα διδασκαλία θα την πληροφορούσαν από ένα θαμμένο βιβλίο, πού θα του το έφερνε ό ίδιος άγγελος σε άλλη του επίσκεψη. Αύτη ή ουράνια επίσκεψη επαναλήφθηκε τρεις φορές, με τα 'ίδια ακριβώς λόγια⁵. Η εποχή για να του παραδοθεί το θαμμένο βιβλίο δεν άργησε. στις 22 Σεπτεμβρίου 1827, ό «άγγελος» του το

έδωσε με σκοπό να το μεταφράσει και να το δημοσιεύσει. Έτσι και έγινε. Το 1830 κυκλοφόρησε το **Βιβλίο του Μόρμον**, βρίσκοντας απήχηση στους ανθρώπους. Την ίδια εποχή, μετά από θεϊκή εντολή, προέβη στην ίδρυση της «Εκκλησίας» του, όπως του υπαγόρευσε ο «άγγελος».

Αυτά είναι εν συντομία τα «γεγονότα» πού οδήγησαν στην ίδρυση της αιρετικής «Εκκλησίας» των Μορμόνων. Ο λαός ή οι οπαδοί αυτής της αίρεσης υπέστησαν μεγάλους διωγμούς, με αποτέλεσμα τη συνεχή μετακίνηση τους από τόπο σε τόπο. Τελευταία κατοικία τους ήταν ή όμορφη πόλη του Nauvoo, της επαρχίας του Illinois. Άλλα και από εκεί αναγκάστηκαν να φύγουν για να οδηγηθούν στην πολιτεία Utah στο Salt Lake City, πού σύντομα αποτέλεσε το μητροπολιτικό κέντρο των Μορμόνων. Οι «ιεραποστολικές» δραστηριότητες της «Εκκλησίας» αυτής αύξησαν σημαντικά τους οπαδούς της στην Αμερική, στην Αγγλία και σε ολόκληρο τον κόσμο. Η αιρετική της διδασκαλία βρήκε πρόσφορο έδαφος στην Αμερική, γιατί την εποχή εκείνη οι κάτοικοι της αναζητούσαν την πολιτισμική και θρησκευτική τους ταυτότητα. Στο πρόσωπο λοιπόν του Joseph Smith ανακάλυψαν το νέο θρησκευτικό ηγέτη, τον όποιο επιζητούσαν. Αργότερα ό μεγάλος ζήλος, τόσο του «προφήτου», όσο και των οπαδών του, βοήθησαν σημαντικά στη διάδοση και εδραίωση της «Εκκλησίας». Ένας άλλος παράγοντας πού βοήθησε στην ανάπτυξη της ήταν ότι οι Μορμόνοι για αρκετά χρόνια επηρέαζαν τους πολιτικούς άρχοντες των Η.Π.Α., εκμεταλλευόμενοι τα υψηλά αξιώματα πού κατείχαν στον πολιτικό και κοινωνικό χώρο. Δεν πρέπει όμως να αγνοούνται και οι άθλιες βιοτικές συνθήκες της εποχής εκείνης. Αυτά όλα εκμεταλλεύτηκε ό Joseph Smith με διάφορες υποσχέσεις, υλοποιώντας ταυτόχρονα το σκοπό του, δηλαδή «τη διάδοση του δικού του θρησκευτικού μηνύματος».

Στη συνέχεια ό αναγνώστης θα διαπιστώσει ότι ή λεπτομερής αναφορά στη «θεολογία» των Μορμόνων έχει άμεση σχέση με την «Εκκλησία» τους.

Πρέπει να σημειώσουμε ότι ή λέξη θεολογία έχει ελληνική προέλευση. Προέρχεται από τις λέξεις Θεός και λόγος και δηλώνει την επιστήμη του Θεού ή την επιστήμη πού μας διδάσκει για τον Θεό και τη σχέση Του με τον άνθρωπο⁶. Η χρήση της λέξης είναι πολύ παλαιά και βρίσκεται σε αρχαίες πηγές. Ο Πλάτωνας στον Τίμαιο, στο Περί Ψυχής, στο Φαίδωνα, στο Φίληβο και στην Πολιτεία⁷ και ό Αριστοτέλης, τόσο στα Φυσικά, όσο και στο Μετά τα Φυσικά μιλούν για τη θεολογία, όσον άφορα στο θείον και για τα θεια πράγματα⁸. Θεολόγοι ανατολικών θρησκειών ισχυρίζονται στα συγγράμματα τους ότι ή θεολογία δεν είναι αντικείμενο πού μπορεί να εξετασθεί επιστημονικά από τον άνθρωπο, διότι ένας σωστός ορισμός της θεότητας, με τον όποιον ή θεολογία έχει σχέση, θα πρέπει να αποκτηθεί μέσω της θείας «αποκάλυψης»⁹. Κάθε ανθρώπινη προσπάθεια να εξετάσει κριτικά αύτη τη γνώση δε σημαίνει τίποτα, εξαιτίας της ελλιπούς ανθρώπινης κρίσης, δε θα σήμαινε ακόμη τίποτα το διαφορετικό παρά τη μέτρηση της απέραντης σοφίας και διανοητικότητας του Θεού με το μέτρο της ανεπαρκούς ή μέτριας σοφίας του ανθρώπου¹⁰. Υπάρχουν φυσικά πολλές αλήθειες οι όποιες ξεπερνούν την αντίληψη της ανθρώπινης διάνοιας. Έχει όμως εξηγηθεί ότι τα θεολογικά πράγματα ανήκουν στην απέραντη σοφία και οξύνοια του Θεού. Αυτό αληθεύει μόνο όσο αποδεικνύονται οί, ισχυρισμοί αυτοί, ώστε να μπορέσει να ισχύσει και σε άλλη μορφή αλήθειας. Επειδή όμως όλη ή αλήθεια είναι αιώνια, βρίσκεται υπεράνω της λογικής, όσον άφορα την αποκάλυψη της στον άνθρωπο, όχι όμως και της δημιουργίας από αυτόν. Σε κάθε περίπτωση όμως θα πρέπει ή λογική να χρησιμοποιείται για να κρίνει τις αλήθειες και να

τις συγκρίνει, επισημαίνουν οι Μορμόνοι¹¹.

Συνεχίζοντας τη διδασκαλία τους υποστηρίζουν, ότι ο άνθρωπος στο σύντομο διάστημα της επίγειας ζωής του δεν έχει τη δυνατότητα και δεν μπορεί να εξερευνήσει κάποιο σημαντικό μέρος του αμέτρητου βασιλείου της γνώσης. Γι' αυτό καθήκον της σοφίας είναι να στρέψει τη δράση και το ενδιαφέρον του ανθρώπου σ' εκείνον τον τομέα, ο οποίος του υπόσχεται περισσότερα οφέλη. Όλες οι αλήθειες είναι πολύτιμες και μάλιστα ανεκτίμητες. Σε σχέση όμως με τις δυνατότητες εφαρμογής τους. Μερικές από τις αλήθειες αυτές έχουν μεγαλύτερη αξία από άλλες. Η επιτυχία του εμπόρου εξαρτάται από το αν γνωρίζει να χρησιμοποιεί τις βασικές αρχές του εμπορίου. Ο καπετάνιος θα πρέπει να γνωρίζει τους νόμους της ναυσιπλοΐας. Ο γεωργός θα πρέπει να είναι προικισμένος με γνώσεις γύρω από την εδαφική καλλιέργεια. Ο αρχιτέκτονας και ο αστρονόμος θα πρέπει να κατέχουν μαθηματικά. Κατά τον ίδιο τρόπο λοιπόν υπογραμμίζουν και λένε, κάθε ανθρώπινη ψυχή, ή οποία, έχει φθάσει στην ηλικία της κρίσης και της ωριμότητας, οφείλει απαραίτητως να αποκτήσει την προσωπική γνώση του Θεού, αν θέλει να φωτισθεί¹². Η θεολογική γνώση είναι απαραίτητη για τον κάθε άνθρωπο και γι' αυτό το λόγο δεν πρέπει να υποτιμάται, αλλά αντιθέτως να λαμβάνει την ανάλογη θέση και αξία πού της αρμόζει. Μετά όμως απ' όλα αυτά τίθεται το ερώτημα, αν θα μπορούσε να υπερεκτιμηθεί ή σπουδαιότητα της θεολογικής γνώσης ή όχι. Η απάντηση θα δοθεί στη συνέχεια.

Τα έσχατα σύνορα αυτής της επιστήμης, εάν μπορεί να ισχυρισθεί κανείς ότι υπάρχουν τέτοια, βρίσκονται πέρα από την ανθρώπινη νόηση. Η μορμονική θεολογία έχει να κάνει με τη θεότητα, με την προέλευση της γνώσης, την πηγή της σοφίας, με τις αποδείξεις της ύπαρξης ενός παντοδύναμου όντος και μίας υπερφυσικής προσωπικότητας¹³. Η θεολογία τους ασχολείται ακόμη με τον τρόπο πού ο άνθρωπος μπορεί να πλησιάσει τον Θεό, ο οποίος του προσφέρεται με τη μορφή των θεϊκών αποκαλύψεων (όπως έγινε και με τον ιδρυτή της «Εκκλησίας» τους Joseph Smith), με τις αιώνιες αρχές πού κυβερνούν τον κόσμο, καθώς και με τους νόμους της φύσεως¹⁴. Υποστηρίζουν ότι ή θεολογία είναι ή «επιστήμη» του Θεού. Αυτή προσφέρει στον άνθρωπο τα γεγονότα της αλήθειας πού έχουν παρατηρηθεί ή αποκαλυφθεί κατά καιρούς, ενώ συγχρόνως του δείχνει τους δρόμους για την εφαρμογή αυτών στην καθημερινή του ζωή¹⁵.

Η μορμονική θεολογία λοιπόν ασχολείται και με άλλες αλήθειες και όχι μόνο με αυτή πού σε στενότερη έννοια ονομάζουμε θρησκευτική. Έχει μία ευρύτερη σημασία, κι αυτό το βλέπουμε στα διάφορα συγγράμματα τους.

Τα εμπορικά επαγγέλματα τα όποια φέρνουν όφελος στην ανθρωπότητα, οι τέχνες οι όποιες χαροποιούν και λαμπρύνουν, οι επιστήμες πού διαμορφώνουν το πνεύμα και το εξυψώνουν, όλα αυτά είναι μόνο μικρά σημάδια της αλήθειας, της οποίας ο τομέας δεν έχει ακόμη κατανοηθεί και ολοκληρωθεί, παραμένοντας μία πηγή ανεξάντλητος. Μία συστηματική μελέτη της θεολογίας τους εκ μέρους του ανθρώπου, πού να τα περιλαμβάνει όλα, θα τον έκανε μέτοχο όλων των γνωστών αληθειών. Ο Θεός ο ίδιος, λένε, έχει εμφανισθεί ως ο μεγαλύτερος διδάσκαλος της ανθρωπότητας. Ο ίδιος προσωπικά ή με τη βοήθεια των υπηρετών Του, πού ορίζονται από Αυτόν, διδάσκει στα θνητά Του παιδιά τις διάφορες θεολογικές αλήθειες. Στον πρωτόπλαστο Αδάμ δίδαξε ο Κύριος την τέχνη της καλλιέργειας¹⁶,

και μάλιστα την τέχνη της ραπτικής¹⁷, στο Νώε και στο Νεφί δίδαξε τη ναυτιλία¹⁸, και ως οδηγό στη γη και στο νερό προετοίμασε τη Λιαχόνα¹⁹, μία πυξίδα ή οποία δούλευε με θεϊκή δύναμη, μεγαλύτερη και από το συνηθισμένο μαγνήτη. Ο Μωυσής επίσης έλαβε από τον Ίδιο τον Θεό μαθήματα στην αρχιτεκτονική²⁰.

Οι Μορμόνοι σε πολλά σημεία της διδασκαλίας τους υποστηρίζουν ότι οι δύο έννοιες «θεολογία» - «θρησκεία» συνδέονται μεταξύ τους, χωρίς όμως να φανερώνουν το ίδιο πράγμα. Ένας άνθρωπος, λέγουν, μπορεί να είναι τέλειος γνώστης της θεολογίας, αλλά θρησκευτικά κατώτερος. Η θεολογία είναι ή διδασκαλία και ή θρησκεία ή εφαρμογή της. Θεολογία είναι ή εντολή και θρησκεία το παράδειγμα. Το ένα συμπληρώνει το άλλο. Η θεολογική γνώση πρέπει να ενδυναμώνει τη θρησκευτική πίστη. Η θεολογία, όπως την κατανοούν οι Μορμόνοι, είναι αυτή που περιλαμβάνει όλο το Ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού. Η θεολογία ως «επιστήμη» έχει να κάμει με την ταξινομημένη και συγκριτική γνώση ανάμεσα στο Θεό και στον άνθρωπο, και ως εκ τούτου στρέφεται κατ' αρχάς προς τον άνθρωπο. Η θρησκεία όμως είναι ή εφαρμογή αυτής της γνώσης ή της πίστης στην προσωπική ζωή του ανθρώπου, όπως οι ίδιοι πιστεύουν και διδάσκουν²¹.

Οι περισσότερες θρησκευτικές κοινότητες, όπως είναι γνωστό, εκφράζουν τις διδασκαλίες και τα διάφορα ήθη της πίστεως τους με γραπτές ή προφορικές ομολογίες. Οι Μορμόνοι όμως δεν έχουν να επιδείξουν κάτι ανάλογο γύρω από την πίστη τους και τη διδασκαλία τους, γιατί πιστεύουν στη συνεχή «αποκάλυψη», ή οποία αποτελεί τη βάση της «Εκκλησίας» τους. Ο Joseph Smith ως απεσταλμένος «προφήτης» του Θεού και πρώτος πρόεδρος της «Εκκλησίας» αυτής, έγραψε τη διδασκαλία του σε περίληψη, απαρτιζόμενη από δεκατρείς προτάσεις, που είναι γνωστές ως «άρθρα της πίστεως» της «Εκκλησίας» των Μορμόνων. Στα άρθρα αυτά περιλαμβάνονται οι θεμελιώδεις διδασκαλίες του «ευαγγελίου» τους, χωρίς να αποτελούν ολοκληρωμένες εκθέσεις της πίστεως τους, όπως και ή ίδια ή «Εκκλησία» επισημαίνει σε ένα από αυτά²².

Το πρώτο άρθρο αρχίζει με την αναφορά στην ύπαρξη του Θεού και ή διδασκαλία κλείνει με το τελευταίο που αναφέρεται στον έπαινο των πιστών, οι οποίοι ακολουθούν με αφοσίωση τη διδασκαλία του Joseph Smith ²³. Το αξιοσημείωτο της όλης υπόθεσης είναι ότι τα άρθρα της αίρεσης αυτής αναγνωρίστηκαν ευθύς εξ αρχής, τόσο από την ηγεσία των Μορμόνων, όσο και από τους οπαδούς της, ως μία έκφραση της πίστεως τους.

Συνεχίζοντας την ενασχόληση μας με τις απόψεις και αντιλήψεις των Μορμόνων, θεωρήθηκε απαραίτητο να αναφερθούν και οι ιστορικές μαρτυρίες που ανευρέθησαν για την ίδρυση και εξέλιξη αυτής της συγκεκριμένης κοινότητας. Η «Εκκλησία» των Μορμόνων ανταποκρίθηκε σε πολλές από τις ιστορικές αναγκαιότητες της εποχής εκείνης, οι οποίες εξηγούνται και ερμηνεύονται μέσα από τις τότε κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Μετά από μία περίοδο μεγάλων ταραχών (του 18ου αιώνα), επήλθε στην αρχή του 19ου αιώνα μία μεγάλη μεταβολή. Μεταξύ του 1775 και του 1820 ό πληθυσμός των Η.Π.Α. τετραπλασιάσθηκε, φθάνοντας τα 10 εκατομμύρια. Αυτό -γέμισε τους περισσότερους Αμερικανούς με αισιοδοξία, αρκετούς δε με φόβο. Η ταχεία αύξηση του πληθυσμού, με τα οικονομικά προβλήματα που επέφερε, είχε ως επιπτώσεις την εξατομίκευση της οικογένειας, της θρησκείας, της οικονομίας και της πολιτικής²⁴. Σε αυτό το σημείο μνημονεύουμε και

την άποψη του K. J. HANSEN²⁵, ό οποίος έλεγε ότι την «Εκκλησία» των Μορμόνων, στις αρχές της ίδρυσης της, αποτελούσαν κατά το μεγαλύτερο μέρος της άτομα με κύρος και επιρροή στις τότε πολιτικές δυνάμεις, αλλά στη συνέχεια εξέπεσαν από την κοινωνική τους θέση. Το ίδιο ίσχυε και για την οικογένεια Smith . Τούτο εξηγείται από το γεγονός ότι ή «Εκκλησία» των Μορμόνων μπόρεσε γρήγορα να δημιουργήσει μία δική της παιδεία και μέσα ενημέρωσης, στα μέσα του 19ου αιώνα, παρ' όλο πού την αποτελούσαν κυρίως απλοί άνθρωποι. Η θρησκεία των Μορμόνων πλέον παρίστανε μία ιδιαίτερα αποτελεσματική διαμαρτυρία κατά της «Ευαγγελικής Αυτοκρατορίας», επειδή προσέφερε μία χαρακτηριστική αμερικανική αντί-ιδεολογία σε σχέση με αυτή της ευαγγελικής Εκκλησίας. Στη μετέπειτα εξέλιξη της· όμως, ή «Εκκλησία» των Μορμόνων υπέστη μία ριζική αλλαγή. Εντός ολίγων γενεών μετατράπηκε σε μία σημαντική θρησκεία της μεσαίας κοινωνικής τάξης των Η.Π.Α. Σύμφωνα λοιπόν με τον Hansen²⁶, ή αλλαγή ξεκίνησε αφού ξεπεράστηκε πρακτικά ή ιδεολογία του θεϊκού Βασιλείου και άρχισαν οι Μορμόνοι, υπό την πίεση της πραγματικότητας, να πράττουν όπως και οι άλλοι Αμερικανοί.

Η «Εκκλησία» των Μορμόνων, από θεολογικής απόψεως, αποτελεί μία αντίδραση στον Προτεσταντισμό, όπως το γνώρισαν ό Joseph Smith και οί πρώτοι οπαδοί του. Πολύ αργότερα ανακάλυψαν ως πίστη το χριστιανισμό, ό οποίος ήδη πριν από αυτούς απέρριψε τις κακοδοξίες των Προτεσταντών, ως αστήρικτες θεολογικά. Η «Εκκλησία» των Μορμόνων λοιπόν δεν είναι ούτε θεολογικά ούτε θρησκευτικά ανεξάρτητη, παρ' όλους τους ισχυρισμούς των εκπροσώπων της. Εξαρτάται από το θρησκευτικό περιβάλλον, στο όποιο διαμορφώθηκε, αφού είχε αποκτήσει στοιχεία από άλλες θρησκείες και είχε απορρίψει άλλα. Συνεπώς είναι μία παραφυάδα του αμερικάνικου Προτεσταντισμού, σε ομάδα του οποίου άνηκε και ό ιδρυτής της, όπως έχει αναφερθεί²⁷. Στην «Εκκλησία» του συμπεριέλαβε και ενσωμάτωσε και αλλά ετερόκλητα στοιχεία, όπως για παράδειγμα εβραϊκά, δοκητικά και γνωστικά, καθώς επίσης και παγανιστικά, προερχόμενα ιδιαίτερα από τη γοθτική και αγγλοσαξονική μυθολογία.

Επί πλέον επισημαίνουμε ότι ή διδασκαλία του είναι ένα μείγμα από ιουδαιστικές και χριστιανικές αρχές, γραμμένη και διατυπωμένη από συγγραφείς, οί οποίοι δε γνώριζαν ούτε τα ιουδαϊκά ούτε τα χριστιανικά κείμενα, αλλά απλώς τα αντέγραψαν από μεταφράσεις στη γλώσσα τους. Και αυτό διαπιστώνεται από την εποχή και τη χώρα, στην οποία παρουσιάστηκε ό Μορμονισμός, χωρίς να συναντήσει την παραμικρή αντίδραση²⁸.

Από την ερευνά μας διαπιστώθηκε ότι ή «Εκκλησία» των Μορμόνων ευθύς έξ' αρχής ασχολήθηκε με τον προσηλυτισμό. Αποτέλεσμα αυτού ήταν να παρουσιάσει μεγάλη αύξηση των οπαδών της. Οί 'ίδιοι κατά καιρούς δίνουν ορισμένα στατιστικά στοιχεία προς εντυπωσιασμό των αναγνωστών, χωρίς να είναι εξακριβωμένα. Λέγουν λοιπόν ότι στις 6. 4. 1830, στο Fayette της Νέας Υόρκης, τα πρώτα μέλη της ήταν μόλις έξι. Είκοσι χρόνια αργότερα αυξήθηκαν σε 60.000. στις αρχές του 1900 ό αριθμός μεγάλωσε, ενώ τη δεκαετία του 1980 οι οπαδοί ξεπερνούσαν τα 3.000.000. Σύμφωνα με τις επιδιώξεις και την επιθυμία τους, θέλουν να ξεπεράσουν κατά πολύ τον αριθμό αυτό. Δε θα πρέπει όμως να παραγνωρίζεται ότι αιτία της αύξησης των οπαδών της αίρεσης αυτής είναι και τα μεγάλα οικονομικά ποσά πού διατίθενται και λιγότερο οι έντονες προσπάθειες πού καταβάλλουν οι κήρυκες του «ευαγγελίου» της²⁹.

Οι νεαροί Μορμόνοι, σύμφωνα με την παράδοση της «Εκκλησίας» τους, βρίσκονται στον προσηλυτιστικό αγώνα για 30 μήνες. Ή ίδια ή «Εκκλησία» τους προετοιμάζει γι' αυτό το σημαντικό έργο πού θα εκτελέσουν και τη χώρα πού θα επισκεφθούν. Το πρόβλημα της γλώσσας το ξεπερνούν με το μεγάλο ζήλο πού έχουν για τον προσηλυτισμό. Με επιμονή και ευγένεια επισκέπτονται σπίτια, και δημόσιους χώρους, μιλώντας στους ανθρώπους με καλοσύνη για τον «προφήτη» τους Joseph Smith . Σε κάθε αποτυχημένη προσπάθεια τους αναχωρούν χωρίς θυμό και αγανάκτηση, αλλά χαρούμενοι, έχοντας την ψευδαίσθηση ότι αυτό πού κάνουν είναι έργο θεϊκό, κηρύττουν δηλαδή την αλήθεια³⁰.

Οι νέοι οι οποίοι αποστέλλονται για προσηλυτισμό από την ηγεσία της «Εκκλησίας» των Μορμόνων, επιλέγονται ώστε να έχουν τέλεια σωματική και ψυχική υγεία και πλήρες ηθικό φρόνημα. Οι στερούμενοι των προϋποθέσεων αυτών αποκλείονται³¹. Ο προσηλυτισμός τους έχει πολυπόικλο χαρακτήρα. Ακόμη ή κάθε «εκκλησιαστική κοινότητα» δεν αρκείται μόνο στον προσηλυτισμό εκτός της «Εκκλησίας», αλλά δραστηριοποιείται και στον εσωτερικό της χώρο. Χαρακτηριστικό του προσηλυτισμού τους είναι ότι προσελκύουν τους υποψήφιους οπαδούς περισσότερο με το φιλικό και γελαστό τρόπο, παρά με τις διδασκαλίες της πίστεως τους. Γι' αυτό πολύ συχνά τα νέα μέλη εξηγούν την απόφαση τους να ακολουθήσουν αυτή την αίρεση με τη δικαιολογία ότι εδώ, σε αυτή την «Εκκλησία», όλα είναι ευχάριστα και ωραία, αγνοώντας βέβαια την απάτη πού τους έχει στηθεί.

Τέλος επισημαίνουμε ότι κρίθηκε σκόπιμο, σε αυτό το εισαγωγικό σημείωμα, να μην γίνει λεπτομερής αναφορά των βιβλίων με τις μορμονικές θέσεις και αντιλήψεις, έφ' όσον Τούτο καθίσταται αντικείμενο ενδελεχούς διερευνήσεως και εξετάσεως στα σχετικά κεφάλαια. Ομοίως θεωρήθηκε σκόπιμο να μην μνημονευθούν στην παρούσα εισαγωγή οι αναφορές στο Χριστό ως δημιουργό του σύμπαντος κόσμου, στη δημιουργία του κόσμου, στον Αδάμ και την Εύα, στην ίδρυση της χριστιανικής Εκκλησίας, στη διαμόρφωση των μυστηρίων και στη γενικότερη ζωή του ανθρώπου, έφ' όσον λεπτομερής ανάλυση των θεμάτων αυτών γίνεται στα επιμέρους κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΤΟΥ JOSEPH SMITH

Ο αυτοανακηρυχθείς «προφήτης» και ιδρυτής της λεγόμενης «Εκκλησίας» των Μορμόνων Joseph Smith, κατέχει ξεχωριστή θέση ανάμεσα στους ανθρώπους της, εξαιτίας της ζωής και της δράσης του, καθώς και των όσων φανταστικών κατά καιρούς δίδαξε, όπως θα δούμε και στη συνέχεια. Πριν όμως επεκταθούμε στην αναλυτική εξιστορήσει της ζωής του ιδρυτού του μορμονισμού, θέλουμε να τονίσουμε εξ αρχής ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία πού προέκυψαν κατά την παρούσα ερευνά, ότι δηλαδή ό Joseph Smith ήταν μασόνος. Είχε διαγραφεί από τη Μασονία λόγω ατασθαλιών, όμως τίποτε δεν τον εμπόδισε να αντιγράψει τις βασικές μασονικές τελετές και να τις εισαγάγει στη νέα του θρησκεία¹.

Γεννήθηκε σε μία περίοδο, κατά την οποία υπήρχε μεγάλη σύγχυση στον προτεσταντικό

χριστιανισμό των Η.Π.Α. Ο γραπτός λόγος του Θεού παραδινόταν αποκλειστικά και ολοκληρωτικά δια μέσου της Βίβλου, έτσι όπως την ερμήνευαν και την κατανοούσαν οι διάφορες προτεσταντικές παραφυάδες, αφού ή άγιοπατερική παράδοση της Ορθόδοξης Εκκλησίας τους ήταν παντελώς άγνωστη ή τη θεωρούσαν απαράδεκτη και απορριπτέα. Αυτή την αντίληψη περί της βιβλικής διδασκαλίας ο Joseph Smith θεώρησε ότι όφειλε να αποκρούσει και να ανασκευάσει. Πριν από τον πρόωρο θάνατο του πίστευσε ότι έχει χρέος να θέσει τις βάσεις της «Εκκλησίας» του και του Βασιλείου του Θεού, το οποίο (όπως αυτός διακήρυττε σε πολλές περιπτώσεις) αναπτυσσόταν και ανθούσε και τελικά έμελλε να κυριαρχήσει σε ολόκληρο τον κόσμο. Με τον καιρό όμως ή πορεία των πραγμάτων έδειξε ότι οί ισχυρισμοί του δεν ήταν ορθοί, δηλαδή ο λόγος του Θεού δεν προερχόταν μόνον από τη Βίβλο, αλλά και από τη σύνολη εκκλησιαστική παράδοση, ή οποία κατέχει αδιάσπαστη την αποστολική διαδοχή. Οί οπαδοί του βέβαια θα τον θεωρήσουν ως ένα από τους μεγαλύτερους «προφήτες» στα χρονικά της ανθρωπότητας².

Στο σημείο αυτό παρατίθεται (αυτούσια) ή προσωπογραφία του «προφήτη» από τον ίδιο τον George Q. Cannon του οποίου ή περιγραφή χαρακτηρίζεται ως ένα θεϊκό εγκώμιο. Η παρένθεση αυτή έγινε για να έχει τη δυνατότητα ο αναγνώστης να σχηματίζει από την αρχή της ανάγνωσης την εικόνα για τον ιδρυτή της αιρέσεως.

Μας λέγει λοιπόν ο συγγραφέας: «Ο Joseph Smith ήταν ένας συγκρατημένος και σεμνός άνδρας.

Ο ίδιος ο Θεός του έδωσε την εντολή να κηρύττει σε ολόκληρη την ανθρωπότητα το αποκατεστημένο Ευαγγέλιο. Ήταν ένα πτωχό αγροτόπαιδα. Εκλέχθηκε με επιτυχία στο {προφητικό} αξίωμα, ώστε οί οπαδοί του βλέποντας τον να τον θαυμάζουν. Αρχικά αμαθής στην τέχνη και επιστήμη, συναναστράφηκε τόσο πολύ με τον Θεό, ώστε όλη ή ανθρωπινή γνώση βρισκόταν μπροστά του ως ανοικτό βιβλίο και το θείο φως φώτιζε το πνεύμα του. Ή ευγενής ψυχή του συνέλαβε το σκοπό της επίγειας αποστολής του και με θεϊκή βοήθεια τον εκπλήρωσε στο ακέραιο, γιατί πίστευε ότι ο ίδιος ο Θεός του τον είχε αναθέσει.

Στην καλλίτερη ηλικία για έναν άνδρα συνένωνε μέσα του όλα τα ευγενικά προτερήματα, πού θα μπορούσε κανείς να φαντασθεί. Το ασθενικό του σώμα τον βοήθησε ώστε άνετα το πνεύμα του να στρέφεται στα πνευματικά. Ήταν περισσότερο από 180 cm ψηλός, με φαρδύ στέρνο και καλοστημένα μέλη. Είχε μία όμορφη και δυναμική παρουσίαση. Το κεφάλι του, το όποιο ήταν σκεπασμένο από πυκνό, μαλακό και κυματιστό μαλλί, φανέρωνε μία θετική εικόνα. Η όψη του προσώπου του ήταν τόσο καθαρή και διαυγής, ώστε ή όλη του ψυχική ζωή απεικονιζόταν σ' αυτό. Δεν είχε γένια, αλλά ή ωραιότητα της όψης του έκανε εντύπωση στον καθένα πού τον αντίκριζε για πρώτη φορά. Με τα μάτια του διάβαζε τις καρδιές των ανθρώπων. Το θάρρος του εξέφραζε δύναμη και καλοσύνη. Η αρχοντική του έκφραση ήταν φυσική και όχι τεχνητή. Παρ' όλο το «προφητικό» του αξίωμα, μπορούσε - εάν το απαιτούσαν οι περιστάσεις- να αφήσει κάθε τυπικότητα και να συμπεριφερθεί με τους συνανθρώπους του όπως ένα μικρό παιδί. Αυτό ήταν ένα από τα πιο χαρακτηριστικά του γνωρίσματα.

Πάνω απ' όλα ήταν ένας άξιος αρχηγός, άσχετα με το εάν ασχολούνταν με αθλήματα μαζί με τους άλλους νέους ή εάν έτσι περνούσε τον ελεύθερο του χρόνο ή εάν διεμήνυε τα λόγια της σοφίας πάνω σε κάποια έδρα ή ανάμεσα σε κάποια συντροφιά. Στο να προσελκύει κοντά του οπαδούς ήταν μοναδικός, και ο ηρωικός του χαρακτήρας αποσπούσε γενικά το θαυμασμό

των ακροατών του. Όπου και να πήγαινε, άνθρωποι όλων των τάξεων τον αναγνώριζαν από την ψυχική του δύναμη. Ξένοι, οι οποίοι έρχονταν ως επισκέπτες από άλλα μέρη, διασχίζοντας ωκεανούς και ηπείρους για να τον συναντήσουν, τον αναγνώριζαν εύκολα ανάμεσα στο πλήθος των ανθρώπων, ως τον «προφήτη» του Θεού...»³.

Ο αυτοαποκαλούμενος «προφήτης» έζησε μία ζωή ηθικά ανώτερη και ανιδιοτελή, όπως την ήθελε ο Θεός, κατά την άποψη του και όπως συνεχίζουν να πιστεύουν μέχρι σήμερα οι Μορμόνοι. Ο θάνατος του έγινε αιτία, λένε οι οπαδοί του, να προβληθεί σε όλο τον κόσμο ο Joseph Smith ως ένας αληθινός μάρτυρας και κήρυκας της «Εκκλησίας» του και του δικού του «ευαγγελίου»⁴.

Η δράση του Joseph Smith αρχίζει στο πρώτο ήμισυ του 19ου αιώνα στη Νέα Αγγλία. Οι γονείς του, Seen και Lucy Mark Smith (της οποίας το όνομα Πριν το γάμο ήταν Mack κόρη του Solomon Mack)⁵, ήταν αγρότες εγκατεστημένοι στην επαρχία Orange της πολιτείας Vermont των Η.Π.Α. Εκεί γεννήθηκαν και τα τρία πρώτα παιδιά τους. Η γεωργική απασχόληση ήταν γι' αυτούς προσωρινά επικερδής. Όταν αργότερα κτυπήθηκαν από οικονομικές ατυχίες, μετακόμισαν στην επαρχία Windsor, οπου νοίκιασαν από τον πατέρα της κυρίας Smith ένα αγρόκτημα. Την εποχή εκείνη ήλθε στον κόσμο, στις 23 Δεκεμβρίου 1805, το τέταρτο παιδί της οικογένειας. Οι γονείς του το ονόμασαν Joseph Junior⁶.

Όταν ο Joseph Junior ήταν έξι χρονών, αυτός και τα αδέρφια του αρρώστησαν από τύφο. Η οικογένεια εν τω μεταξύ είχε αυξηθεί κατά δύο ακόμη μέλη. Ο Joseph ο νεώτερος σύντομα ανέρρωσε, αλλά ή επίπονη φλεγμονή πού δημιουργήθηκε στο πόδι μεταφέρθηκε ανάμεσα στο γόνατο και στο πέλμα του ποδιού. Η οικογένεια συμβουλευτήκε γιατρούς και μετά από κάποιες συσκέψεις αποφάσισαν να το εγχειρήσουν. Όλοι επέμειναν να πει κονιάκ ή κρασί, ώστε να μην αισθάνεται τον πόνο, αλλά αυτός αρνήθηκε λέγοντας: «Εάν ο πατέρας καθίσει κοντά μου, θα δεχθώ την εγχείρηση»⁷. "Έτσι διεξήχθη απλά ή επέμβαση. Ως εκ θαύματος δεν υπήρξαν επιπλοκές και με τη φροντίδα της μητέρας του σύντομα θεραπεύτηκε. Για αρκετά όμως χρόνια κούτσαινε από το εγχειρισμένο πόδι του.

Το 1816, όταν ο Joseph Junior ήταν 10 χρονών, ο πατέρας του, με την ελπίδα να βελτιώσει την οικονομική κατάσταση της οικογένειας, εγκατέλειψε την πολιτεία Vermont και μετακόμισε στο δυτικό μέρος της πολιτείας New York. Εγκαταστάθηκαν στο χωριό Palmyra. Ο ίδιος και οι γιοι του απασχολούνταν περιστασιακά σε διάφορες εργασίες για καθαρά βιοποριστικούς λόγους.

Το 1820 όλη ή οικογένεια είχε έντονες θρησκευτικές αναζητήσεις. Στην Palmyra εμφανίσθηκαν διάφορες θρησκευτικές κοινότητες με σκοπό τον προσηλυτισμό οπαδών. Η κυρία Smith, ο γιος της Hyrum και ή κόρη της Sofronia, προσχώρησαν στους Πρεσβυτεριανούς⁸.

Ο Joseph Junior συνδέθηκε μ' ένα Μεθοδιστή της Αγγλικανικής Εκκλησίας και σκεπτόταν να ακολουθήσει αυτή την ομολογία⁹. Την εποχή εκείνη υπήρχε μία ασυνήθιστη έξαψη γύρω από το θέμα της θρησκείας, πού ξεκίνησε από τους Μεθοδιστές και γενικεύθηκε σε όλες τις ομολογίες, προξενώντας αναταραχή και διχασμό στο λαό της Palmyra. Οι σημαντικότερες θρησκευτικές ομολογίες ήταν οι Πρεσβυτεριανοί, οι Μεθοδιστές και οι Βαπτιστές¹⁰. Κατά τη διάρκεια όμως της ζωής του νεαρού Joseph συνέβη ένα γεγονός, το οποίο χωρίς κανένα

ενδοιασμό διηγόταν στους απλούς ανθρώπους της εποχής του· έλεγε λοιπόν: «Το μυαλό μου μερικές φορές βρισκόταν σε διέγερση. Οι κραυγές και ή οχλαγωγία ήταν τόσο έντονες και αδιάκοπες. Μέσα σε αυτές τις αλληλοσυγκρουόμενες γνώμες συχνά έλεγα στον εαυτόν μου: {Τι πρέπει να κάνει κανείς; Ποια από όλες τις θρησκευτικές παρατάξεις έχει δίκιο; Η μήπως όλες μαζί έχουν άδικο; Αν κάποια ανάμεσα τους έχει δίκιο, ποια είναι και πώς θα την καταλάβω;} Καθώς ταλαιπωρούμουν από αυτές τις σκέψεις μία μέρα διάβασα στην Καινή Διαθήκη την επιστολή του Ιακώβου, πού λέγει: {Αν κάποιος από σας υστερεί σε σοφία, ας την ζητήσει από τον Θεό, κι αυτός θα του τη δώσει. Γιατί ο Θεός δίνει σε όλους με απλοχεριά και χωρίς να περιφρονεί κανέναν}¹¹. Ποτέ κανένα χωρίο της Αγίας Γραφής δε μίλησε τόσο έντονα στην καρδιά μου. Την εποχή εκείνη δεν ήξερα Τι να κάνω, και δε θα το μάθαινα ποτέ, εάν δεν αποκτούσα σοφία περισσότερη από αυτήν πού είχα τότε, γιατί οι θρησκευτικοί κατηχηταί των διαφόρων αιρέσεων καταλάβαιναν τόσο διαφορετικά το ίδιο χωρίο των Γραφών, ώστε εξαφάνιζαν κάθε ελπίδα να διαβλέψει κανείς κάποιο ερώτημα με το να καταφύγει στη Βίβλο. Τέλος έφθασα στο συμπέρασμα ότι ή έπρεπε να παραμείνω στο σκοτάδι και στη σύγχυση ή έπρεπε να κάνω αυτό το όποιο συνιστά ο απόστολος Ιάκωβος, δηλαδή να επικαλεσθώ τον Θεό. Πήρα λοιπόν την απόφαση να επικαλεσθώ τον Θεό»¹².

Στη συνέχεια, όπως ο ίδιος ο Joseph Junior διηγείται, αποφάσισε να πάει σε ένα κοντινό δάσος να προσευχηθεί και να παρακαλέσει τον Θεό να του δείξει ποια από όλες τις ομολογίες της προτεσταντικής Εκκλησίας ήταν αληθινή και ποια να ακολουθήσει¹³. Όταν εφάρμοσε στην πράξη αυτή την απόφαση του, εμφανίσθηκαν, κατά τους ισχυρισμούς του, δύο «ουράνιοι επισκέπτες», των οποίων ή λάμψη και ομορφιά ήταν απερίγραπτη. Ο ένας από αυτούς απευθύνθηκε σ' αυτόν με το όνομα του και δείχνοντας τον άλλον του είπε: «Αυτός είναι ο Υιός μου ο αγαπητός. Αυτόν να ακούς!»¹⁴. Ο Joseph ρώτησε τους δύο «ουράνιους επισκέπτες» ποια από όλες τις ομολογίες της προτεσταντικής Εκκλησίας είναι αληθινή και ποια όφειλε να ακολουθήσει. Του απήντησαν ότι καμία από αυτές δεν είναι αληθινή, και του απαγόρευσαν να προσχωρήσει σε κάποια από τις ήδη υπάρχουσες. Οί Μορμόνοι, οί οποίοι πιστεύουν ότι είναι πάρα πολλοί στον αριθμό, διασκορπισμένοι σε πολλά μέρη του κόσμου, αναγνωρίζουν το όραμα αυτό του «προφήτη» τους ως το σημαντικότερο, διότι κατά τη γνώμη τους μέσω του οράματος αυτού ο Θεός επανασυνδέθηκε με τον κόσμο. Σε μία εποχή, συνεχίζουν, κατά την οποία οι άνθρωποι αρνούσαν ακόμη και την ύπαρξη του Θεού, αποκαλύφθηκαν σε όλη την ανθρωπότητα, μέσω αυτού του οράματος στον Joseph Smith ο Θεός - Πατέρας και ο Υιός, οι οποίοι κατοικούν στα ουράνια και κυβερνούν, και δεν αδιαφορούν γι' αυτούς πού τους αναζητούν. Από αυτό και από άλλα πού θα εκτεθούν στη συνέχεια, μπορεί να καταλάβει ο αναγνώστης σε Τι μέγεθος πλάνης βρίσκονται οί άνθρωποι αυτοί.

Μετά από τρία χρόνια, συγκεκριμένα στις 21 Σεπτεμβρίου 1823, ο Joseph Smith διατείνεται ότι έζησε το δεύτερο σημαντικό δράμα, κατά τη διάρκεια της προσευχής του. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του, το δωμάτιο του πλημμύρισε με ουράνιο φως. Ένας λευκοφορεμένος άγγελος, σταλμένος δήθεν από τα ουράνια, στεκόταν μπροστά του. Του είπε ότι είχε σταλεί από το Βασίλειο του Θεού. Ο Θεός είχε προβλέψει γι' αυτόν το νεαρό άνδρα, τον Joseph Junior ένα σημαντικό έργο. Το όνομα του θα θεωρούνταν και καλό και κακό ανάμεσα σε όλα τα έθνη. Στη συνέχεια -όπως ο ίδιος αναφέρει- δέχθηκε τις έξης περίεργες

αποκαλύψεις από τον άγγελο; «υπήρχε θαμμένο ένα βιβλίο γραμμένο επάνω σε χρυσές πλάκες, το οποίο αναφερόταν στην ιστορία των πρώην κατοίκων τούτης της ηπείρου και στην πηγή, από την οποία αυτοί προήλθαν. Είπε επίσης ο άγγελος ότι αυτό το βιβλίο περιελάμβανε την πληρότητα του αιωνίου Ευαγγελίου, όπως παραδόθηκε από το Σωτήρα Χριστό, στους αρχαίους κατοίκους των Η.Π.Α. Ανέφερε επίσης ότι υπήρχαν δύο λίθοι στηριγμένοι σε ασημένια τόξα, το όνομα των οποίων ήταν Ούρίμ και Θουμμίμ¹⁵, απαραίτητοι για τη μετάφραση του Βιβλίου»¹⁶.

αφού ο «προφήτης» περίμενε τέσσερα χρόνια, ως περίοδο προετοιμασίας για το υψηλό καθήκον πού δήθεν του είχε υποσχεθεί ο ίδιος άγγελος, στις 22.9.1827 του παραδόθηκαν οι πλάκες. Την ίδια χρονιά ο Joseph Smith παντρεύτηκε την Emma Hale από το Harmony της Pennsylvania. Λαμβάνοντας τις πλάκες μετακόμισε στον πεθερό του στο Harmony, οπότε τον Απρίλιο του 1828 ξεκίνησε τη μετάφραση των «αγίων» συγγραμμάτων, έχοντας ως γραμματέα του τον Martin Harris από την Palmyra¹⁷, ο οποίος ήταν γεωργός στο επάγγελμα. Αυτός βοήθησε τον «προφήτη» και οικονομικά για την εκτύπωση ενός μέρους του Βιβλίου, ενώ συγχρόνως τον έβαλε και σε μεγάλη δοκιμασία. Με την πρώτη ευκαιρία έκλεψε τις 116 μεταφρασμένες σελίδες πού είχαν ετοιμασθεί. Αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος ήταν, σύμφωνα με τον Smith να αποσύρει ο Θεός για ένα χρονικό διάστημα από τον «προφήτη» το χάρισμα της μετάφρασης και τις πλάκες για την αμέλεια του. Ο Martin Harris στάλθηκε σε αυτή τη θέση γι' αυτόν το σκοπό, δηλαδή για να κλέψει από τον Joseph Smith τις μεταφράσεις. Η πράξη αυτή έγινε, γιατί οι αντιφρονούντες ήθελαν να δουν εάν ο «προφήτης» θα μετέφραζε εκ νέου τα κλαπέντα χειρόγραφα, ώστε να μπορέσουν στη συνέχεια να κάνουν σύγκριση των δύο μεταφράσεων και να καταλάβουν αν πρόκειται για κάτι αληθινό ή φανταστικό. Ο «προφήτης» όμως έλαβε εντολή από τον «άγγελο» να μην προβεί στην εκ νέου μετάφραση των σελίδων πού χάθηκαν. «Το περιεχόμενο της διήγησης πού εκλάπη, θα βρισκόταν σε άλλες χρυσές πλάκες, σε ογκωδέστερη μορφή. Αυτές όφειλε ο Joseph Smith να μεταφράσει»¹⁸.

Στη ζωή του νεαρού άνδρα επιτελέστηκαν και αλλά απίθανα γεγονότα, όπως ο ίδιος διηγήθηκε στους συγγενείς και φίλους του. Κατά τη διάρκεια της από κοινού με τον Oliver Cowdery μετάφρασης εμφανίστηκε στους δύο ο Ιωάννης ο Βαπτιστής και τους χειροτόνησε αοράτος στην αρωνική ιεροσύνη [Sic]. Μετά τους είπε να βαπτιστεί ο ένας τον άλλον σε ένα κοντινό ποτάμι, με το να καταδυθούν τρεις φορές μέσα στο νερό¹⁹. Επίσης, όπως ο ίδιος αναφέρει, μετά την επίσκεψη του Ιωάννου του Βαπτιστή, τους επισκέφθηκαν οι απόστολοι Πέτρος, Ιάκωβος και Ιωάννης, χειροτονώντας τους και πάλι αοράτος στη μελχισεδική ιεροσύνη [βίο]²⁰. Με τον τρόπο αυτό ο Joseph Smith επιχείρησε κατά τρόπο παραπλανητικό να προσκτήσει για τον εαυτόν του την αποστολική διαδοχή. Τούτο όμως δεν μπορεί να γίνει παραδεκτό, καθ' ότι στους Μορμόνους δεν υπήρξε ούτε υπάρχει αποστολική διαδοχή.

Τον Ιούλιο του 1829 ο ίδιος ο Joseph Smith μνημονεύει την επίσκεψη του «προφήτη» Moroni²¹ στους τρεις συνεργάτες του (Oliver Cowdery, David Whitmer, Martin Harris), με σκοπό την παρουσίαση των χρυσών πλακών, ενώ ταυτόχρονα (όπως οι ίδιοι διαβεβαιώνουν) άκουσαν τη φωνή του Θεού, ο οποίος τους έλεγε ότι οι πρώτες γραφές είχαν μεταφρασθεί σωστά.

Οι μεγάλες δυσκολίες πού αντιμετώπιζε ο Joseph Smith στην έκδοση του χειρογράφου ήταν ή κούραση και το οικονομικό, αφού κανείς δεν προσφέρθηκε για βοήθεια, γιατί θεωρούσαν τις

απόψεις του υπερβολικές και παράλογες. Με τη βοήθεια όμως και πάλι του Martin Harris, ο οποίος πρόσφερε ένα σημαντικό ποσό για τα έξοδα εκτύπωσης του βιβλίου, τον Μάρτιο του 1830 πού ολοκληρώθηκε ή εργασία της μετάφρασης του Βιβλίου, συμφωνήθηκε με τον E. B. Grandin στην PPalmyra και ή α' έκδοση σε 5-000 αντίτυπα²².

Σύμφωνα με τους Μορμόνους το *Βιβλίο του Μόρμον* είχε μεγάλη απήχηση στις ψυχές των ανθρώπων και χαρακτηρίσθηκε ως ή Αγία Γραφή των Η.Π.Α. ή ως βιβλίο ίσης σημασίας, γιατί παρουσιάσθηκε σε μία εποχή κατά την οποία ό λαός της αναζητούσε τον Θεό. Οί κάτοικοι της PPalmyra δε δέχονταν το βιβλίο και δεν το αγόραζαν, γιατί το έβλεπαν ως απάτη. Από το έτος 1830, την α' έκδοση ακολούθησαν πολλές νέες εκδόσεις στην Αμερική και σε άλλες χώρες. Οι Μορμόνοι πιστεύουν ότι το *Βιβλίο του Μόρμον* έχει ολοκληρώσει το στόχο του. Θεωρείται αναμφίβολα ως ένα βιβλίο σταλμένο από τον Θεό στο λαό πού ζούσε στην αμερικανική ήπειρο, οί οποίοι πίστευσαν πώς ό Χριστός μετά τη δράση Του στην Παλαιστήνη εμφανίσθηκε σε αυτούς και πώς ίδρυσε την «Εκκλησία» Του ανάμεσα τους². Οί Μορμόνοι παράλληλα με αυτό το πιστεύω τους, αρέσκονται να αυτοαποκαλούνται και ως οί «Άγιοι των Τελευταίων Ημερών»²⁴ -το όποιο όνομα έλαβαν από το επίθετο το όποιο χρησιμοποιούσε ό απόστολος Πέτρος για τους πρώτους Χριστιανούς²⁵.

Τρεις εβδομάδες μετά την έκδοση του Βιβλίου του Μόρμον, ό Joseph Smith συναντήθηκε (στις 6 Απριλίου του 1830) με πέντε νεαρά άτομα στο σπίτι του Peter Whittlers στο Fayeete της πολιτείας Νέας Υόρκης. Στο σπίτι αυτό ίδρυσε με κάθε επισημότητα την «Εκκλησία» των Μορμόνων. Τα πρώτα μέλη της ήταν οι Oliver Cowdery και David Whitmer ό νεώτερος και οι δύο αδελφοί του «προφήτη», HYRUM AND SAMUEL SMITH. Ο Hyrum Smith ήταν ό μεγαλύτερος της ομάδας και ό Samuel Smith ό νεώτερος. Έτσι ή «Εκκλησία» τους είχε χαρακτήρα «νεανικής Εκκλησίας»²⁶.

Μετά από αυτή την Ιδρυτική πράξη ό Joseph Smith πίστευε ότι του ανοιγόταν ό δρόμος πού έπρεπε να ακολουθήσει. Κατ' αρχήν έπρεπε να μεταδώσει στον κόσμο το δήθεν νέο αποκαλυπτικό Ευαγγέλιο, το *Βιβλίο του Μόρμον* και τις περίεργες αποκαλύψεις, πού κατά καιρούς είχε λάβει. Όλοι αυτοί οι οποίοι πίστευαν στις διδασκαλίες του, θα συγκεντρώνονταν παραδόξως σ' ένα ορισμένο τόπο των Η.Π.Α. Η τοποθεσία αυτή έπρεπε να ορισθεί για να κτισθεί εκεί στη συνέχεια ή «Αγία Πόλη», οπού οί πιστοί θα μπορούσαν να λατρεύουν τον Κύριο «εν ειρήνη και με ορθότητα»²⁷.

Όλα αυτά διαδραματίσθηκαν στη δυτική περιοχή της πολιτείας της Νέας Υόρκης. Ο τοπικός πληθυσμός, όπως ήταν φυσικό, αντέδρασε. Το κήρυγμα του Joseph Smith δεν εύρισκε ανταπόκριση, με εξαίρεση τον κύκλο της οικογενείας και των φίλων του. Αρχικά οι άνθρωποι τον κοροΐδευαν και τον κυνηγούσαν, γιατί δεν κατανοούσαν τις ασυναρτησίες του. στις αρχές του 1831 Joseph Smith υποστηρίζει ότι δέχθηκε μία νέα «αποκάλυψη», στην οποία Ο Κύριος του υποσχέθηκε να τους δώσει δύναμη για να πορευθούν σε όλα τά έθνη²⁸.

Η αρχή έγινε από το Ohio, οπού δημιουργήθηκε ό πρώτος καθορισμένος τόπος συγκέντρωσης των πιστών και ή κατοικία του «προφήτη». Το ταξίδι αυτό το έκανε με ένα έλκηθρο, φθάνοντας αρχές Φεβρουαρίου στο Kirtland. Τον ακολούθησαν σχεδόν όλοι οι οπαδοί της «Εκκλησίας» του από την πολιτεία της Νέας Υόρκης. στις 6 Ιουνίου του 1831, στο Kirtland έγινε το πρώτο συνέδριο ολόκληρης της «Εκκλησίας». Στη διάρκεια του συνεδρίου ό «προφήτης» έλαβε εκ νέου «αποκάλυψη», ή οποία έλεγε ότι το επόμενο συνέδριο θα γίνει

στο Missouri. Ήταν ο τύπος τον οποίο ο Κύριος είχε υποσχεθεί στους Μορμόνους και ο οποίος έλαβε χαρακτήρα κληρονομιάς²⁹. Η τοποθεσία ήταν δυτικά του Missouri, στα σύνορα με τους Λαμανίτες³⁰. Η «αποκάλυψη» αυτή δόθηκε στο Smith μετά από προσευχή στον Κύριο, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται, για να του φανερώσει ο ίδιος τον τόπο στον οποίο θα κτιζόταν η πόλη Σιών. Τις επόμενες ημέρες ο Joseph Smith μαζί με ορισμένα μέλη της «Εκκλησίας» του έφυγαν από το Kirtland και πήγαν στο Missouri με σκοπό να εξετάσουν το νέο τόπο κατοικίας που τους υποσχέθηκε ο Κύριος, εκεί όπου θα κτιζόταν η Νέα Ιερουσαλήμ³¹. Με την άφιξη τους εκεί, ο Κύριος υπέδειξε εκ νέου στον «προφήτη» το μέρος Independence με τα περίχωρα, ως κοινό χώρο εγκατάστασης τους. Μαζί με αυτό ο Κύριος υπέδειξε και το μέρος όπου θα κτιζόταν ένας ναός, όπως ο ίδιος ο Joseph Smith βεβαιώνει³². Σε σύντομο χρονικό διάστημα οι οπαδοί αυξήθηκαν και μάλιστα κυκλοφόρησαν την πρώτη τους εφημερίδα με το όνομα « Independence Evening and Morning Star».

Εν τω μεταξύ ο Joseph Smith επιστρέφοντας στο Kirtland, αφιερώθηκε στην επανέκδοση της Βίβλου, ή οποία αποσκοπούσε στο φωτισμό κάποιων σημείων που ήταν ασαφή, κατά την άποψη του, στην πραγματικότητα για να προβάλλει τις ψευδείς δοξασίες του. Ορισμένα όμως από τα καθήκοντα του ως προέδρου της «Εκκλησίας» τον κράτησαν στο Kirtland μέχρι το χειμώνα 1831-1832. Αργότερα μετακόμισε στο HIRAM, περιοχή του Ohio, στο σπίτι του John Johnson. Σ' αυτό το σπίτι έζησε μία θλιβερή περιπέτεια. Μία νύχτα του Μαρτίου εισέβαλε στο δωμάτιο του μία ομάδα ανθρώπων, τον τράβηξαν από το κρεβάτι και τον μετέφεραν σε ένα χωράφι. Εκεί τον περιέλουσαν με πίσσα και τον άφησαν χτυπημένο. Οι αντιδρώντες κάτοικοι μαζί με οπαδούς άλλων θρησκευτικών ομολογιών είχαν υποκινήσει αυτήν την επίθεση με σκοπό να τον σκοτώσουν, αλλά εκείνος ξέφυγε από το θάνατο. Μετά από αρκετό διάστημα ο «προφήτης» επέστρεψε στο Kirtland όπου το Νοέμβριο του ίδιου έτους τον επισκέφθηκαν ο Brigham Young και ο Heberc. Kimball. Σε αυτή τη συνάντηση ο «προφήτης» προέβλεψε ότι κάποια μέρα ο Brigham Young θα γίνει πρόεδρος της «Εκκλησίας»³³.

στις αρχές του 1833 ο «προφήτης» δημοσίευσε στο Kirtland μία νέα «αποκάλυψη» με όνομα «Λόγος Σοφίας». Η «αποκάλυψη» αυτή, σύμφωνα με την άποψη των Μορμόνων, βοήθησε πολύ στη δημιουργία και διάπλαση της ηθικής ζωής τους και στη διαμόρφωση τους σε ένα λαό ώριμο και εργατικό³⁴.

Το καλοκαίρι του 1833, στην πόλη Independence, μία ομάδα πολιτών του Missouri εξεγέρθηκε κατά των Μορμόνων, με σκοπό να τους εμποδίσουν να εγκατασταθούν στη δυτική περιοχή τους. Φοβούνταν μήπως οι Μορμόνοι γίνουν σε σύντομο χρονικό διάστημα ρυθμιστές των πολιτικών και θρησκευτικών εξελίξεων³⁵. Στην επαρχία Jackson επίσης ψηφίσθηκε ένα διάταγμα το οποίο απαιτούσε την άμεση αποχώρηση των Μορμόνων από την επαρχία αυτή. Η αποχώρηση έγινε κάτω από βίαιες, σκληρές και απάνθρωπες συνθήκες γι' αυτούς, γιατί οι κάτοικοι της πολιτείας ήταν αγανακτισμένοι. Την περίοδο αυτή των ταραχών ο «προφήτης» βρισκόταν στο Kirtland και, μόλις έμαθε την εκδίωξη των οπαδών του από την πόλη Jackson, ταραχθήκε. Τους έστειλε επιστολή, όπου τους εξηγούσε ότι πρέπει να δέχονται υπομονετικά το διωγμό, ενώ αυτοί που τυχόν θα δώσουν την ζωή τους για χάρη του Χριστού, θα λάβουν ως αμοιβή την αιώνια ζωή: «Μετά από πολλή ταλαιπωρία έρχονται οι ευλογίες». Τους υποσχέθηκε ακόμη ότι κάποτε η Σιών³⁶ θα λυτρωνόταν³⁷.

Αρχές του 1834 ο «προφήτης» οργάνωσε στο Kirtland μία ομάδα ανδρών³⁸, με την ονομασία

«Ομάδα Σιών». Η ομάδα αυτή αποτελούνταν από 205 εθελοντές στρατιώτες, οι οποίοι είχαν ως έργο να προσφέρουν τη συμπαράσταση και προστασία στους «Αγίους των Τελευταίων Ημερών»³⁹ πού καταδιώκονταν. Επίσης έφεραν και την ονομασία: «Η Ομάδα της Σιών». Την ονομασία αυτή τη χρησιμοποιούν και οι Άντβεντισταί⁴⁰, πιστεύοντας ότι αποτελούν «τον λαό του Θεού των εσχάτων ημερών»⁴¹.

Την επόμενη χρονιά, ό «προφήτης» κάλεσε όλους τους αδελφούς της «Ομάδας Σιών» σε συνέλευση. Σε αυτήν ό «προφήτης» παρακάλεσε τους τρεις μάρτυρες του *Βιβλίου του Μόρμον* (τους Oliver Cowdery, David Whitmer και Martin Harris) να εκλέξουν από την «Ομάδα Σιών» δώδεκα άνδρες οί οποίοι θα σχημάτιζαν το συμβούλιο των δώδεκα αποστόλων. Αυτοί οί άνδρες εκλέχθηκαν για να αποτελέσουν μαζί με την πρώτη προεδρεία το ανώτατο δικαστήριο της «Εκκλησίας» του. Το καθήκον αυτών των δώδεκα ήταν επίσης να γίνουν «μάρτυρες του Χριστού σε όλο τον κόσμο»⁴².

στις αρχές της άνοιξης του 1836 είχε ολοκληρωθεί το κτίριο του ναού και έγιναν τα εγκαινία. Ο Joseph Smith διάβασε την ευχή των εγκαινίων⁴³. Σ' αυτή τη συνάθροιση αναγνωρίσθηκε από όλους τους παρευρισκομένους οπαδούς του, ως ό «προφήτης» και ό «όρων» της «Εκκλησίας»⁴⁴. Στη συνέχεια νουθέτησε όλους τους παρευρισκομένους οπαδούς του, κηρύττοντας σε ξένες γλώσσες.

Μία εβδομάδα μετά από αυτή τη συνάθροιση, ό Ο Joseph Smith και ό Oliver Cowdery βρίσκονταν μόνοι στο ναό για να προσευχηθούν. Κατά την ώρα της προσευχής τους έζησαν ένα εξαίσιο «όραμα», όπως οί ίδιοι το περιέγραψαν. Είδαν τον Κύριο στην οροφή του ναού. Υποστήριξαν ακόμη ότι εμφανίσθηκε μπροστά τους ό Μωυσής και τους ευλόγησε ως διαδόχους του λάου Ισραήλ. Μετά εμφανίσθηκε ό Ηλίας και τους μετέφερε τις ευλογίες του Αβραάμ. Αυτές οί περιέργες αποκαλύψεις, πίστευσαν οί Joseph Smith και Oliver Cowdery, θα αποτελούσαν στο μέλλον πηγή έμπνευσης για το λαό του Θεού.

Το Δεκέμβριο του ιδίου έτους οι Ο Joseph Smith και Brigham Young αποφάσισαν να φύγουν από το Kirtland , διότι οι κάτοικοι είχαν απειλήσει δημοσίως να τους σκοτώσουν. Κάτω από αυτή την πίεση, ό «προφήτης» αναγκάσθηκε να φύγει για το Missouri εγκαταλείποντας το σπίτι του, τους φίλους του και τους συγγενείς του, καθώς και το ναό πού ό ίδιος είχε κτισει.

Τα προβλήματα του «προφήτη» συνεχίσθηκαν και στο δυτικό Missouri. Εκεί ό «προφήτης» διαπίστωσε ότι οί κρατικές αρχές του τόπου ήταν με το μέρος των εξεγερθέντων πολιτών κατά των Μορμόνων. Αντίκρισε την ίδια διάθεση, όπως και στο Kirtland. Επί πλέον απουσίαζε ή πρόεπουσα υπακοή των οπαδών του στην «Εκκλησία», ενώ μερικά στελέχη της είχαν διαπράξει σοβαρά αδικήματα, με αποτέλεσμα να διαγράφουν. Με την άφιξη του εκεί, το Ανώτατο Δικαστήριο της «Εκκλησίας» του διέγραψε τους Oliver Cowdery , David Whitmer, Kuke Johnson, Lyman E. Johnson, John F. Boynton κ. ά. Οί δύο πρώτοι ήταν μάρτυρες για τη θεϊκή προέλευση του *Βιβλίου του Μόρμον* και οί τρεις τελευταίοι ήταν μέλη του Συμβουλίου των δώδεκα αποστόλων. Δέκα χρόνια μετά την απομάκρυνση τους, ό Oliver Cowdery επέστρεψε στους Μορμόνους. Ο David Whitmer δεν επέστρεψε ποτέ, χωρίς ωστόσο να διαψεύσει τη μαρτυρία του ότι είδε τον «ουράνιο άγγελο» και τις πλάκες, κατά την άποψη των Μορμόνων⁴⁵.

Το καλοκαίρι του 1838, ό Joseph Smith συμμετείχε στη θεμελίωση ενός λατρευτικού οικήματος, το όποιο θα κτιζόταν στο δυτικό Missouri. Τέσσερις μέρες αργότερα - όπως

ανέφερε - έλαβε μία νέα «αποκάλυψη», με την οποία του δίνονταν οδηγίες να τοποθετήσει τον John Taylor και τους John E. Page , Wilford Woodruff και Willard Richards ως μέλη του «Συμβουλίου των Δώδεκα», σε αντικατάσταση εκείνων που είχαν διωχθεί.

Μετά από μία περίοδο ησυχίας και ηρεμίας, το ίδιο καλοκαίρι, οι οπαδοί του Joseph Smith στο Missouri αντιμετώπισαν καινούργιες δυσκολίες. Η φιλοδοξία τους αυτή τη φορά ήταν να αυξηθούν με κάθε τρόπο οι οπαδοί τους, ώστε στις επόμενες εκλογές να κυριαρχήσουν στις δημόσιες θέσεις της πολιτείας, απομακρύνοντας τους ντόπιους⁴⁶. στις εκλογές που έγιναν τον Αύγουστο στην επαρχία Davies , οί κάτοικοι του Missouri αντέδρασαν αγανακτισμένοι εναντίον αυτών των επιδιώξεων των Μορμόνων⁴⁷. Στη συνέχεια τα γεγονότα απέδειξαν ότι οί Μορμόνοι έπρεπε να απομακρυνθούν, το συντομότερο, από την περιοχή. Επίσης το φθινόπωρο του 1838 ο κυβερνήτης Boggs εξέδωσε μία διαταγή ή οποία προέβλεπε την εκδίωξη των Μορμόνων από την Πολιτεία για καλό όλων⁴⁸. Τους παρουσίαζε ως σατανικό πλήθος που δεν είχε ενδοιασμούς και που με την παρουσία του και μόνο έθετε σε κίνδυνο το ήθος και την ασφάλεια των πολιτών του Missouri.

Την ίδια χρονική περίοδο που εφαρμοζόταν ή διαταγή, εμφανίσθηκε στο δυτικό Missouri μεγάλη στρατιωτική δύναμη, ή απαιτούσε από τον «προφήτη» και τους οπαδούς του να παραδοθούν. Ο Joseph Smith και τα αλλά στελέχη της «Εκκλησίας», όταν αντιλήφθηκαν ότι δεν μπορούσαν να αντιδράσουν, παραδόθηκαν στο στρατό. Τις επόμενες ημέρες έγινε στρατοδικείο, όποιο συνεδρίασε στα κεντρικά γραφεία του στρατηγού. Η απόφαση του στρατοδικείου ήταν: ο Joseph Smith , μαζί με όλους τους οπαδούς του, έπρεπε να εκτελεσθούν στην πλατεία του δυτικού Missouri. Με την επέμβαση ενός αλλού στρατηγού, του Doniphan ή απόφαση δεν εκτελέσθηκε⁴⁹. Ξανασκέφθηκαν λοιπόν και αποφάσισαν να μεταφέρουν τους συλληφθέντες στο Richmond του Missouri για να μη δραπετεύσουν. Εν τω μεταξύ είχαν συλληφθεί ό Hyrum Smith και ή Amasa M. Lyman στο Independence. Από το Richmond μεταφέρθηκαν στις φυλακές του Liberty της επαρχίας Clay

Ό Joseph και ό Hyrum Smith , μαζί με τα αλλά στελέχη της «Εκκλησίας» του, πέρασαν το χειμώνα του 1838-1839 στη φυλακή με δύσκολες συνθήκες. Εκεί μέσα ό «προφήτης» έγραψε - όπως ισχυριζόταν - το πιο εντυπωσιακό και πνευματικό κείμενο των «αποκαλύψεων» που έλαβε από τον Θεό. Το κείμενο το αποτελούσαν πνευματικές συμβουλές για τους οπαδούς του⁵⁰. Το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, τόσο ό ίδιος, όσο και οι συγκρατούμενοί του, μεταφέρθηκαν στην επαρχία Boone για να δικαστούν. Στην επαρχία αυτή εκμεταλλεύθηκαν την ευκαιρία που τους παρουσιάσθηκε και δραπετεύσαν για την πόλη Quincy , βρίσκοντας καταφύγιο στα σπίτια των φίλων και των οικογενειών τους, όπως αφηγείται ό ίδιος ό «προφήτης» τους⁵¹.

Με την άφιξη του στο Quincy, λίγες μέρες αργότερα, συνοδευόμενος από μερικούς οπαδούς της «Εκκλησίας» του, κατευθύνθηκε 60 χιλιόμετρα βόρεια σε ένα χωριό με το όνομα Commerce, όπου υπήρχε μεγάλη έκταση προς πώληση. Ό «προφήτης» αγόρασε τον τόπο αυτό, όπου έμελλε να περάσει τα υπόλοιπα χρόνια της ζωής του. Το χωριό αυτό σύντομα μετονομάσθηκε σε «Ναυνοο», που σημαίνει «όμορφος τόπος». Οι Μορμόνοι έκαναν γνωστό σε όλους τους οπαδούς τους ότι αυτός ό τόπος από δω και πέρα θα είναι ή έδρα της «Εκκλησίας» τους. Σε σύντομο διάστημα εκατοντάδες οικογένειες διωγμένες από

το Missouri έφθασαν στο νέο αυτό τόπο.

Στο Ναυνοο έγινε ένα νέο ξεκίνημα για τους Μορμόνους. Ο Joseph Smith παρακάλεσε τους «δώδεκα αποστόλους» του να πάνε στην Αγγλία και να κηρύξουν το λόγο του Ευαγγελίου. Ενώ ο ίδιος συνοδευόμενος από τους Sidney Rigdon και Elliah Higbee ταξίδεψε για την Ουάσινγκτον. Σκοπός του ήταν να πείσει τον πρόεδρο των Η.Π.Α. και το Κογκρέσο για τη δήθεν αδικία που είχαν υποστεί από τους κατοίκους του Missouri οι οπαδοί του και να πληροφορηθεί εάν ή «Εκκλησία» του είχε το δικαίωμα να ζητήσει αποζημίωση για αυτήν. Φθάνοντας στην Ουάσινγκτον, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα, οι τρεις έγιναν δεκτοί στο Λευκό Οίκο από τον τότε αμερικανό πρόεδρο Martin Van Buren, ο οποίος είχε μαζί τους μία φιλική συζήτηση. Από αυτήν τη συνάντηση οι Μορμόνοι δεν κατάφεραν να πετύχουν τίποτε το θετικό.

Ο Joseph Smith πέρασε το υπόλοιπο χρονικό διάστημα στο Ναυνοο, το οποίο έγινε πια το κέντρο των Μορμόνων. Το διάστημα εκείνο έχασε και τον πατέρα του, ο οποίος πέθανε από τις πολλές ταλαιπωρίες που υπέστη, σε ηλικία 69 ετών. Ο «προφήτης» έγραψε πολύ εγκωμιαστικά λόγια για τον πατέρα του⁵².

Σε ένα συμβούλιο του έτους 1840, ο «προφήτης» έκανε την πρόταση για την ανοικοδόμηση ενός ναού στην πόλη του Ναυνοο. Ο ναός έπρεπε να κατασκευασθεί με εθελοντική εργασία όλων των μελών της «Εκκλησίας», κάθε δέκατη ημέρα. Η πρόταση του έγινε δεκτή και οι εργασίες προχωρούσαν γοργά, μόνο που Ο Joseph Smith, «προφητικά» σκεπτόμενος, είπε ότι δεν επρόκειτο να δει ολοκληρωμένο το ναό αυτό. Στο συγκεκριμένο συμβούλιο ο «προφήτης» εξέφρασε επίσης τη χαρά του, επειδή οι οπαδοί του, έστω και προσωρινά, ζούσαν κάτω από καλές συνθήκες⁵³.

Η ειρήνη αυτή δεν κράτησε πολύ. Το έτος 1841, επιστρέφοντας από το Quincy, όπου πήγε για να συναντήσει τον Thomas Charlin, κυβερνήτη του Illinois, τον ανεζήτησε ο αστυνομικός της επαρχίας Adams και του επέδειξε ένταλμα συλλήψεως του, γιατί δεν παρουσιάσθηκε να δικαστεί στην πολιτεία Missouri. Επέστρεψε με τον αστυνομικό ξανά στο Quincy, όπου ενώπιον του δικαστή Stephen A. Douglas μπόρεσε να πάρει θέση κατά της απόφασής που προέβλεπε τη σύλληψη του. Μαζί ήταν και ο δικηγόρος του O.H. Browning, ο οποίος αργότερα έγινε υπουργός Εσωτερικών επί της προεδρίας του Andrew Johnson.. Ο Browning αγωνίστηκε για την απαλλαγή του Joseph Smith από τις κατηγορίες, και κατάφερε να αφεθεί ελεύθερος.

Σε συγκέντρωση των οπαδών του το φθινόπωρο του ίδιου έτους ο «προφήτης» βρήκε την ευκαιρία να τους διδάξει σχετικά με το βάπτισμα των νεκρών. Ο λόγος του ήταν παρήγορος σε όσους τον άκουγαν, γιατί πρόσφερε τη λύτρωση σε όλους αυτούς που έφυγαν από την ζωή χωρίς να ακούσουν τις αλήθειες του Ευαγγελίου. Τους διαβεβαίωσε ότι για όλους αυτούς τους προγόνους υπάρχει το βάπτισμα των νεκρών⁵⁴.

Το επόμενο έτος ο «προφήτης» ίδρυσε στο Ναυνοο την «Ένωση Γυναικείας Βοήθειας», ή οποία είχε ως σκοπό την έκφραση αγάπης προς τον πλησίον, μέσω της φιλανθρωπίας. Από την ίδρυση της μέχρι σήμερα ή ένωση αυτή βοηθεί σε σημαντικά έργα αλληλεγγύης την «Εκκλησία» των Μορμόνων.

Από πολύ νεαρή ηλικία ο Joseph Smith υποτίθεται ότι μιλούσε «διορατικά» για τον

πρόωρο θάνατο του. Και μάλιστα σε μία δημόσια συνάθροιση συζήτησε με τους οπαδούς του γι' αυτό⁵⁵. Το έτος 1842, ευρισκόμενος στο Montrose της πολιτείας Iowa, έκανε μία σημαντική διακήρυξη για τους «Αγίους» της «Εκκλησίας» του⁵⁶.

Σε όλη την ζωή του ό αυτοαποκαλούμενος «προφήτης» καταδιωκόταν από εσωτερικούς και εξωτερικούς αντιπάλους της «Εκκλησίας» του. Ένας από τους εσωτερικούς ήταν και ό Μορμόνος John G. Bennetts δήμαρχος της πόλης, ό οποίος κατείχε επίσης μεγάλο αξίωμα στο διοικητικό συμβούλιο των «Προεδρευόντων Αδελφών». Το βιβλίο του «Ό Μορμονισμός ξεσκεπάζεται» (Mormonism Exposed)⁵⁷ μπορεί να χαρακτηριστεί ως ή πιο σημαντική μέχρι σήμερα απόδειξη της πλάνης της «Εκκλησίας».

Το επόμενο έτος (1843), Ό Joseph Smith μίλησε εκ νέου σε οπαδούς του στο Ναυνοο για το θάνατο του, ό οποίος δε θα αργούσε να έλθει, έχοντας ίσως ύπ' όψιν του ότι οι παρανομίες πού διέπραττε, θα οδηγούσαν στον πρόωρο θάνατο του, και μάλιστα με το χειρότερο τρόπο⁵⁸. Το 1843 ήταν επίσης για τον πρόεδρο Brigham Young το έτος κατά το όποιο ό «προφήτης» είχε ολοκληρώσει το μεγάλο έργο της ζωής του πού του είχε δήθεν εμπιστευθεί ό Θεός.

Αναμφισβήτητα ό Joseph Smith , εγωστικά σκεπτόμενος, ένιωθε ικανοποίηση και αυτάρκεια για τα κατορθώματα του, επειδή καθ' όλη τη διάρκεια της διδασκαλίας του είχε αποκτήσει πολλούς οπαδούς. Στα πέντε χρόνια παραμονής του στο Ναυνοο συνέρρευσαν εκεί 20.000 οπαδοί του, με αποτέλεσμα ό τόπος αυτός να γίνει ή μεγαλύτερη πόλη της πολιτείας Illinois των Η.Π.Α.

Τον επόμενο χρόνο ό Joseph Smith έζησε ακόμη μία μεγάλη πίκρα. Μερικοί οπαδοί του, οί οποίοι απεσκίρτησαν από την «Εκκλησία» του, βρήκαν την ευκαιρία να εκδώσουν μία εφημερίδα εις βάρος του, εκθέτοντας τον στον υπόλοιπο κόσμο. Ένας από αυτούς ήταν Ό William Law , πρώην σύμβουλος του. Ή εφημερίδα, με το όνομα «Ναυνοο Expositor», εκδόθηκε μία φορά τον Ιούνιο του 1844. Τα φύλλα της ήταν γεμάτα από σκάνδαλα και απάτες του «προφήτη» και των οπαδών του. Ή επανέκδοση της απαγορεύθηκε, γιατί προξένησε δημόσιο σκάνδαλο. Στη συνέχεια μερικοί οπαδοί του Joseph Smith προέβησαν σε αντίποινα, καταστρέφοντας τα μηχανήματα και τα τυπογραφικά στοιχεία του τυπογραφείου. Μετά από μήνυση των ιδιοκτητών, ό αστυνομικός David Bettisworth από το Carthage εξέδωσε διαταγή για τη σύλληψη των Μορμόνων με τη κατηγορία της φθοράς ξένης περιουσίας. Ή υπόθεση έλαβε μεγάλες διαστάσεις. Οι εφημερίδες στην πόλη Carthage εμφανίζονταν με βαριές και εξυβριστικές καταγγελίες εις βάρος των Μορμόνων, ενώ οί κάτοικοι της πόλης απαιτούσαν από τη δικαιοσύνη την απομάκρυνση τους από το Illinois.

Ό Joseph Smith , ζώντας αυτές τις καταστάσεις, κατάλαβε ότι ή κατάσταση είχε φθάσει στα έσχατα όριά της και θέλοντας να προφυλάξει τον αδελφό του είπε: «Hyrum, πάρε μαζί με την οικογένεια σου το επόμενο πλοίο για το Cincinnati (Ohio), γιατί θέλω εσύ να μείνεις στη ζωή και να πάρεις εκδίκηση για μένα». Ό HYRUM SMITH απάντησε: « Joseph, δεν πρόκειται να σε εγκαταλείψω»⁵⁹.

Ή έκθυμος κατάσταση προκάλεσε την επέμβαση του Thomas Ford, κυβερνήτη του Illinois, ό οποίος κατόρθωσε να πείσει τον Joseph Smith και τη συνοδεία του να οδηγηθούν σε δίκη για να αποφευχθούν τα χειρότερα. Ό Joseph Smith δέχθηκε αυτή την πρόταση και μαζί με τον αδελφό του και τους άλλους οπαδούς του ταξίδευσε για το Carthage. Στο

δρόμο είπε στον αδελφό του εμπιστευτικά: «επιστρέφουμε για να σφαχθούμε», ενώ δεν παρέλειπε να συζητά με τους οπαδούς για το επερχόμενο τέλος του⁶⁰. Με την άφιξη τους εκεί, ο «προφήτης» και η συνοδεία του παρουσιάσθηκαν στο δικαστήριο για να δικαστούν με την κατηγορία ότι κατέστρεψαν την περιουσία της τοπικής εφημερίδας «Nauvo Expositor» και ότι ο Joseph Smith δίδασκε την πολυγαμία, ή οποία ήταν αντίθετη με τους νόμους του κράτους. Η απόφαση του δικαστηρίου ήταν, τα δύο αδέρφια να οδηγηθούν στις κεντρικές φυλακές, πού ήταν κοντά στο Δικαστήριο⁶¹. Οι οργισμένοι κάτοικοι του Carthage, φρουρώντας τη φυλακή, είχαν ορκισθεί να μην επιτρέψουν στους δύο άνδρες να δραπετεύσουν και πάλι⁶². Στη φυλακή ο Joseph και ο Hyrum Smiths είχαν ως συμπαραστάτες τους δύο αδελφούς John Taylor και Willard Richards από το Συμβούλιο των Δώδεκα.

Οι επόμενες ημέρες στη φυλακή ήταν επισφαλείς για τον «προφήτη». Μία ομάδα οπλισμένων ανδρών, παραγκωνίζοντας τους φύλακες, έφθασαν στο δωμάτιο όπου βρίσκονταν ο Joseph και ο Hyrum Smiths. Σκοπός των ανθρώπων αυτών ήταν να εξοντώσουν τους κακοποιούς αυτούς οί οποίοι συνετάραξαν την πόλη τους για αρκετό χρονικό διάστημα. Στη συμπλοκή πού ακολούθησε ανάμεσα τους, πρώτος έπεσε νεκρός από τις σφαίρες ο Hyrum Smiths ενώ ο Joseph προσπαθούσε να αμυνθεί με το πιστόλι του, πού κρυφά είχε βάλει μέσα στη φυλακή. Το πιστόλι του προοριζόταν για να σκοτώσει αυτούς πού τον συκοφαντούσαν⁶³. Στη συνέχεια ο ίδιος για να σωθεί πήγε στο παράθυρο με σκοπό να πηδήσει κάτω, όπου τον βρήκε μία σφαίρα προερχόμενη από τους εξαγριωμένους¹ πολίτες πού ήταν έξω από τη φυλακή. Ο Joseph Smith Πριν πέσει νεκρός, έκανε το σήμα κινδύνου των μασόνων⁶⁴. Σύμφωνα με μία άλλη μαρτυρία, ο Joseph Smith πέφτοντας νεκρός πρόφερε τις τέσσερις πρώτες λέξεις της μασονικής βοήθειας⁶⁵. Πέφτοντας λοιπόν στο έδαφος ήταν ήδη νεκρός⁶⁶. Από όλα αυτά διαπιστώνει ο αναγνώστης και πάλι ότι ο Joseph Smith ήταν μασόνος, όσο κι αν θέλουν οι οπαδοί του να το αποκρύψουν.

Ο θάνατος του «προφήτη» οδήγησε την «Εκκλησία» των Μορμόνων σε μία βαθιά κρίση, λόγω των φιλονικιών για τη διαδοχή στην ιεραρχία. Η «Εκκλησία» πού είχε ιδρύσει ο Joseph Smith με όλους αυτούς τους απατηλούς τρόπους διασπάσθηκε σε επτά μεγάλες και μερικές μικρότερες ομάδες. Της μεγαλύτερης ομάδας ηγείτο ο Brigham Young. Αυτός μαζί με τους οπαδούς του πήγε προς τη δύση και τελικά κατέληξε σε μία μεγάλη αλμυρή λίμνη, όπου αργότερα ιδρύθηκε η πόλη Salt Lake City. Η πόλη αυτή απετέλεσε το κέντρο της «Εκκλησίας» των Μορμόνων μέχρι σήμερα⁶⁷. Οι Μορμόνοι στη συνέχεια κατόρθωσαν με όλα τα μέσα πού διέθεταν να ιδρύσουν την πολιτεία Desert, ή οποία το 1851 προσαρτήθηκε στις Η.Π.Α ως πολιτεία Utah. Σε αυτήν Ο Brigham Young έγινε κυβερνήτης. Το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού της ανήκει στην «Εκκλησία» των Μορμόνων⁶⁸.

Με το θάνατο του «προφήτη» οι «θεϊκές αποκαλύψεις» δεν εξέλειψαν, αλλά συνεχίσθηκαν και στους διαδόχους του, όπως θέλουν να πιστεύουν οι Μορμόνοι. Μία πολύ σημαντική «αποκάλυψη» έγινε το 1978, όταν διατάχθηκε και η εισδοχή των νέγρων στην ίερωσύνη⁶⁹, πού μέχρι τότε απαγορευόταν⁷⁰.

ΤΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΜΟΡΜΟΝΩΝ

Συχνά επικρατεί ή εντύπωση ότι οι Μορμόνοι είναι και αυτοί Χριστιανοί, επειδή κάνουν λόγο για «Γραφές». Με τη λέξη «Γραφές» όμως δεν εννοούν το ίδιο πράγμα με τους χριστιανούς, και αυτό φανερώνει ότι δεν αποτελούν τμήμα της χριστιανικής πίστης¹. Στη συνέχεια όμως θα αποσαφηνισθεί ποια είναι τα πρωτότυπα κείμενα των Μορμόνων τα όποια χρησιμοποιούν και αποκαλούν ως «Γραφές».

Βασική πηγή των Μορμόνων είναι ή Βίβλος. Χρησιμοποιούν τη μετάφραση της και όχι το κείμενο. Η πιο γνωστή μετάφραση πού χρησιμοποιείται κατά κύριο λόγο από τους Μορμόνους είναι ή αγγλική μετάφραση της Βίβλου από τον βασιλέα James (King James version), την οποία θεωρούν ως την πλέον έγκυρη, χωρίς βέβαια να αποκλείουν και άλλες σύγχρονες αγγλικές μεταφράσεις². Η «Εκκλησία» των Μορμόνων, δια των εκπροσώπων της, εκφέρει διάφορες απόψεις σχετικά με την αξιοπιστία της Βίβλου. Μάλιστα ο ίδιος ο Brigham Young, διάδοχος του Joseph Smith αναφέρει: «Η Βίβλος είναι θεϊκή. Ίσως να μην έχει μεταφρασθεί σωστά στο σύνολο της και κάποια μέρη της να έχουν απορριφθεί - εξαιρεθεί από τους μεταφραστές». Ένας άλλος «απόστολος» της ως άνω «Εκκλησίας», ο Bruce R. McConkie, λέγει: «Η Εκκλησία μας χρησιμοποιεί τη μετάφραση της Βίβλου του βασιλέως James και δέχεται αυτήν με την προϋπόθεση ότι (ή Βίβλος) έχει μεταφρασθεί σωστά». Με όλα αυτά λοιπόν φαίνεται ότι οι Μορμόνοι θεωρούν ως αξιοπιστότερη και ορθότερη την ως άνω αγγλική μετάφραση της Βίβλου³.

Μετά από τη Βίβλο, βασικότερο βιβλίο τους είναι το «Βιβλίο του Μόρμον» (The Book of Mormon)⁴. Θεωρείται από αυτούς ανώτερο ή συμπλήρωμα της Βίβλου. Πιστεύουν ότι ή Αγία Γραφή, αν και θεόπνευστη, δεν είναι επαρκής για τη σωτηρία, γιατί δεν περιέχει όλη τη Θεία Αποκάλυψη, ή οποία συμπληρώθηκε αργότερα με τις «αποκαλύψεις» του Joseph Smith⁵. Γι' αυτό το βιβλίο αυτό θεωρείται ως ή «Αγία Γραφή των Μορμόνων» μάλιστα το κατατάσσουν στον κανόνα της Καινής Διαθήκης ως το εικοστό όγδοο βιβλίο⁶. Το Βιβλίο του Μόρμον εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1830⁷. Το χρησιμοποιούν συχνά για τον προσηλυτισμό και το προσφέρουν δωρεάν στους ανυποψίαστους ανθρώπους, λέγοντας πώς ότι γράφεται σ' αυτό είναι αληθές και θεόπνευστο⁸.

Το Βιβλίο του Μόρμον, παρ ότι θεωρείται από ορισμένους μελετητές ένα φανταστικό μυθιστόρημα και μία μεγάλη απάτη⁹, εντούτοις θεωρείται από τους οπαδούς των Μορμόνων ως Ιερό χρονικό επικοινωνίας του Θεού με τους πρώτους κατοίκους της αμερικανικής ηπείρου.

Συγγραφείς αυτού του βιβλίου, όπως πιστεύουν οί Μορμόνοι, είναι «αρχαίοι προφήτες» οί οποίοι έγραψαν με το πνεύμα της δήθεν προφητείας και της δήθεν «αποκάλυψης». Τα κείμενα αυτά, πού ήταν γραμμένα σε χρυσές πλάκες, αντιγράφηκαν ή συντμήθηκαν από ένα «ιστορικό - προφήτη» με το όνομα Μόρμον¹⁰,

Το περιεχόμενο του βιβλίου αναφέρεται στην ιστορία τριών μεγάλων πολιτισμών. Ο ένας λαός, εκαλείτο Ιαρεδίτες, ήλθε πολύ νωρίς στο Νέο Κόσμο, μετά τη σύγχυση των γλωσσών στον πύργο της Βαβέλ¹¹. Οί άλλοι δύο λαοί, οι Νεφίτες και οι Λαμανίτες, μετανάστευσαν το 600 π.Χ. με αρχηγό τον Λεχί. Αυτοί οι δύο λαοί βρίσκονταν σε συνεχή πόλεμο μεταξύ τους. Από

αυτούς τους λαούς πού καταστράφηκαν, σώθηκαν μόνο οι Λαμανίτες, οι οποίοι εκπροσωπούνται μέχρι και σήμερα από τους Ινδιάνους των Η.Π.Α.¹².

Το φοβερότερο από όλα όσα γράφονται στο βιβλίο αυτό είναι: υποτιθέμενη εμφάνιση του Χριστού στους Νεφίτες αμέσως μετά την Ανάσταση. «Ο Χριστός, μετά την Ανάσταση Του, παρουσιάσθηκε στους Νεφίτες και εξέλεξε δώδεκα αποστόλους. Τους παρήγγειλε να κηρύττουν το Ευαγγέλιο σε όλο τον κόσμο, με κέντρο πάντα την Αμερική. Έτσι δικαιώνεται ή παγκόσμια αποστολή των Η.Π.Α. Οί πρώτοι κάτοικοι των Η.Π.Α. κατάγονται από τον αρχαίο Ισραήλ. Το Ευαγγέλιο, πού κηρύττεται στην Ευρώπη νοθεύτηκε, με συνέπεια οι άνθρωποι να υποταγούν στο σατανά και να μεταβάλουν έτσι την χριστιανική Εκκλησία σε «μητέρα των πόρνων» και των βδελυγμάτων της γης»¹³.

Όπως οι ίδιοι οι Μορμόνοι υποστηρίζουν, το περιεχόμενο του Βιβλίου του Μόρμον ήταν χαραγμένο πάνω σε δύο χρυσές πλάκες, κρυμμένες στο λόφο Cumorah, κοντά στη Νέα Υόρκη¹⁴. Το κείμενο ήταν «σε αρχαία αιγυπτιακή γραφή»¹⁵. Το 1827 ήταν ο χρόνος πού δόθηκαν οι πλάκες, τις όποιες ο Joseph Smith μετέφρασε¹⁶. Ένα , μέρος του βιβλίου ήταν σφραγισμένο και γι' αυτό αφαιρέθηκε από μετάφραση, το όποιο τελικά μεταφράσθηκε ως εκ θαύματος, ότι Ο Joseph Smith δε γνώριζε καμία ξένη γλώσσα. Το κατόρθωμα αυτό το πέτυχε με τη βοήθεια των προφητικών γυαλιών, στα οποία όσε το παρατσούκλι «ή τυχερή πέτρα του Joseph ». Τα προφητικά γυαλιά ήταν οι δύο πέτρες, το «Ούρίμ και Θουμίμ», τις όποιες έδωσε ο άγγελος μαζί με τις πλάκες, για να τον βοηθήσουν στη μετάφραση¹⁷.

Αναφέρεται, χαρακτηριστικά, ότι αυτό το «Ιερό χρονικό» έχει χαραχθεί πάνω σε φύλλα μετάλλου και μάλιστα καταγράφονται τέσσερα είδη μεταλλικών πλακών με Ιστορικές περιγραφές. Οι ,πλάκες του Νεφί ήταν δύο ειδών, μικρές και μεγάλες. Οί πρώτες ήταν ειδικά αφιερωμένες σε πνευματικά θέματα, δηλαδή στη διακονία και διδασκαλία των «προφητών», ενώ οι δεύτερες, οι μεγαλύτερες, εξιστορούσαν την ιστορία των λαών με τους οποίους ασχολούνταν¹⁸. Οί πλάκες του Μόρμον είναι μία περίληψη την οποία έκανε ο ίδιος με πρόσθετες σημειώσεις στο χρονικό των μεγάλων πλακών του Νεφί. Σ' αυτές τις πλάκες υπήρχαν και προσθήκες από το γιο του Μορόνι.

Οί πλάκες του Εθέρ αναφέρονται στην ιστορία των Ιεραδιτών, πού το χρονικό τους συντημήθηκε από τον Μορόνι, προσθέτοντας και δικές του σημειώσεις. Το χρονικό αυτό ονομάστηκε «Το βιβλίο του Εθέρ».

Τέλος έχουμε και τα φύλλα πλακών από ορείχαλκο, τα όποια ο λαός του Λεχί έφερε από τα Ιεροσόλυμα το 600 π.Χ., οπού εμπεριέχονται τα «πέντε βιβλία του Μωϋσή, καθώς και το χρονικό των Ιουδαίων από την αρχή της δημιουργίας μέχρι τη βασιλεία του Σεδεκία, βασιλιά της φυλής του Ιούδα, καθώς και προφητείες αγίων προφητών»¹⁹.

Το Βιβλίο του Μόρμον, έφτασε στην τελική του μορφή με την παρέμβαση του ίδιου του «προφήτου» Μόρμον, και του γιου του Μορόνι. Αποτελείται από 15 μικρότερα βιβλία πού το καθένα φέρει το όνομα του αρχικού συγγραφέα. Τα πρώτα έξι βιβλία μέχρι και το βιβλίο του Όμνι είναι μετάφραση από τις μικρές πλάκες του Νεφί. Ανάμεσα, όμως, στο βιβλίο του Όμνι και του Μωσία βρίσκονται τα λόγια του Μόρμον. Αυτή ή προσθήκη είναι συνδετικός κρίκος των μικρών πλακών με την περίληψη του Μόρμον από τις μεγάλες πλάκες.

Στο δεύτερο τμήμα έχουμε μία σύντμηση, πού έκανε ο Μόρμον από τις Μεγάλες πλάκες

του Νεφί. Στο τέλος του Βιβλίου του Μόρμον, έχουμε τα γραπτά του Μορόνι, ο οποίος, αφού τελείωσε το ιστορικό της ζωής του πατέρα του, έκανε μία σύντμηση του χρονικού των Ιεραδιτών προσθέτοντας και τις δικές του σημειώσεις, πού είναι γνωστές ως το Βιβλίο του Μορόνι.

Μετά από όλα αυτά γίνεται αντιληπτό από τον αναγνώστη το μεγάλο μπέρδεμα και η απάτη του Βιβλίου του Μόρμον. Γεγονός είναι ότι τα δήθεν χρονικά ξαναγράφηκαν ή και συντμήθηκαν από τους δύο υποτιθέμενους «προφήτες», σε καινούριες πλάκες από χρυσό και στη δική τους γραφή και γλώσσα. Επειδή η γλώσσα ήταν άγνωστη, είχαν προβλεφθεί και τα μέσα για την ερμηνεία, όπως αναφέρει ο Μορόνι²⁰. Στη συνέχεια ο Μορόνι, γιος του Μόρμον, ο τελευταίος πού απέμεινε από το λαό των Νεφιτών, το έτος 421 μ.Χ., έκρυψε το «Ιερό Κείμενο» στο λόφο ΟαιηοΓαι²¹, αναθέτοντας τα υπόλοιπα στα χέρια του Θεού.

Το ογκώδες αυτό έργο, πού έφερε στην επιφάνεια ο Joseph Smith είναι η βάση των κακοδοξιών της «Εκκλησίας» του και όλων των τελετών της και έχει ποικίλο περιεχόμενο²². Ξεκινά με εκτενή πρόλογο, στον οποίο ο ίδιος ο Joseph Smith αναφέρει τόσο τους έντεκα Μάρτυρες, οι οποίοι είδαν τις πλάκες, όσο και το δράμα του «αγγέλου» Μορόνι, πού παρέδωσε αυτές στον Joseph Smith για την ολοκλήρωση της αντιγραφής του Βιβλίου του Μόρμον. Εδώ όμως πρέπει να αναφέρουμε ότι τη στιγμή του οράματος με τον δήθεν άγγελο, ο Joseph Smith ήταν μόνος. Επίσης ερωτηματικά εγείρει το γεγονός ότι οι έντεκα μάρτυρες δεν ήταν σε θέση να κρίνουν την γνησιότητα των πλακών αφού δεν γνώριζαν αιγυπτιακά²³. Στη συνέχεια γίνεται μία σύντομη παρουσίαση των μικρών βιβλίων του Βιβλίου του Μόρμον, ξεκινώντας από το πρώτο βιβλίο του Νεφί, το οποίο καλύπτει τα χρόνια από το 600 π.Χ. ως το 570 π.Χ. και περιγράφει την ιστορία του Λεχί και της γυναίκας του Σοφίας, καθώς και των τεσσάρων γιων του, Λάμαν, Λεμουήλ, Σάμ και Νεφί.

Ο Κύριος προειδοποιεί τον Λεχί να φύγει από τα Ιεροσόλυμα, γιατί κινδυνεύει η ζωή του. Ταξιδεύει οικογενειακώς στην έρημο για τρεις ημέρες. Ο Νεφί γιος του Λεχί επιστρέφει μαζί με τους αδελφούς του στα Ιεροσόλυμα και ζητά τα χρονικά των Ιουδαίων. Στα Ιεροσόλυμα παντρεύονται τις κόρες του Ισμαήλ και φεύγουν για την έρημο. Περνούν πολλές ταλαιπωρίες και βάσανα μέχρι να επιστρέψουν. Οι αδελφοί του Νεφί επαναστατούν εναντίον του.

Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο ίδιος ο Νεφί και αναφέρεται στα γεγονότα του έτους 600 π.Χ. Αποτελείται από 22 κεφάλαια.

Το δεύτερο βιβλίο του Νεφί αφηγείται το θάνατο του πατέρα του. Οι αδελφοί του επαναστατούν και πάλι εναντίον του. Ο Κύριος τον προειδοποιεί να φύγει στην έρημο. Τα 33 κεφάλαια του βιβλίου καλύπτουν τα γεγονότα του έτους 588 π.Χ.

Το βιβλίο του Ιακώβ, με τον αδελφό του Ιωσήφ, αδελφοί του Νεφί, αναφέρεται στα χρόνια από 544 π.Χ. ως 421 π.Χ. Στο βιβλίο αυτό μνημονεύονται τα κηρύγματα του Ιακώβ. Αναφέρονται ακόμα μερικά ιστορικά στοιχεία για το λαό του Νεφί. Το βιβλίο αποτελείται από 7 κεφάλαια.

Το βιβλίο του Ενώς συνέγραψε ο ίδιος ο Ενώς, γιος του Ιακώβ. Υποστηρίζει ότι η φωνή του Κυρίου υποσχέθηκε σωτηρία για τους Λαμανίτες μελλοντικά. Γίνεται λόγος για την ζωή των Λαμανιτών, πού μοιάζει με αυτή των Ινδιάνων. Χρονικά αναφέρεται στο 421 π.Χ.

Το βιβλίο του Ιαρώμ γράφηκε από τον Ιαρώμ, γιο του Ενώς. Χρονικά καλύπτει την περίοδο 420 π.Χ. με 361 π.Χ. Ο συγγραφέας, στο μοναδικό κεφάλαιο, μιλά για τους

Νεφίτες πού τηρούν το νόμο του Μωϋσή, περιμένουν τον ερχομό του Χριστού και προοδεύουν.

Το βιβλίο του Ομνι, στο μοναδικό κεφάλαιο του, κάνει λόγο για το Μωσία, ό οποίος ήλθε από τα Ιεροσόλυμα στις ημέρες του Σεδεκία. Οί Μουλεκίτες είχαν ανακαλύψει τον Κοριάντουμρ, αρχηγό μιας πρωτόγονης φυλής στην αμερικανική ήπειρο²⁴, τον τελευταίο των Ιεραδιτών. Ο βασιλιάς Βενιαμίν διαδέχεται τον Μωσία. Το βιβλίο καλύπτει χρονικά την περίοδο 323 - 130 π.Χ.

Τα λόγια του Μόρμον αναγνωρίζονται ως το έβδομο βιβλίο (έτος 129 π.Χ.). Συγγραφέας είναι ό ίδιος και στο μοναδικό κεφάλαιο περιγράφει την ιστορία των προηγούμενων βιβλίων και τελειώνει με τις δικές του σκέψεις.

Το βιβλίο του Μωσία έχει επίσης το όνομα του συγγραφέα του και αποτελείται από 29 κεφάλαια. Γίνεται λόγος για το βασιλιά Βενιαμίν και τα έργα του. Ο Μωσίας θέλει να αντικαταστήσει στην καθημερινή ζωή τη θέση του βασιλιά με αυτή του δικαστή. Χρονικά αναφέρεται στην περίοδο 124 - 91 π.Χ.

Το βιβλίο του Άλμα, το όποιο αποτελείται από 63 κεφάλαια, συνέγραψε ό ίδιος. Ήταν ό πρώτος αρχιδικαστής στο λαό του Νεφί. Περιγράφει την ιστορία των δικαστών ανάμεσα στο λαό του. Επίσης αφηγείται τον πόλεμο ανάμεσα στους Νεφίτες και Λαμανίτες. Χρονικά καλύπτει τα έτη 91 έως 53 π.Χ.

Το βιβλίο του Ήλαμαν περιέχει την ιστορία των Νεφιτών. Πολλοί Λαμανίτες προσηλυτίζονται. Καταγράφεται και ό τρόπος του προσηλυτισμού. Το βιβλίο αποτελείται από 16 κεφάλαια και καλύπτει χρονικά την περίοδο από 52 έως 2 π.Χ.

Ακολουθεί ακόμη ένα βιβλίο του Νεφί, το τρίτο με την ίδια ονομασία. Πρόκειται για άλλο πρόσωπο, απόγονο όμως κι αυτό των Νεφιτών. Στα 30 κεφάλαια αυτού του βιβλίου γίνεται αναφορά στη βασιλεία του Σεδεκία, βασιλιά του Ιούδα. Καλύπτει τα χρόνια 1 μ.Χ. έως 35 μ.Χ. Ακολουθεί και το τέταρτο βιβλίο του Νεφί, συγγραφέας του οποίου είναι ό γιος του Νεφί, ένας από τους «μαθητές» του Ιησού Χριστού, όπως υποστηρίζεται. Στο μοναδικό κεφάλαιο κυριαρχεί ή ιστορία του λάου του Νεφί, σύμφωνα με τα γραφόμενα του συγγραφέα. Οι Νεφίτες και οι Λαμανίτες, γράφει, γίνονται μέλη της Εκκλησίας του Χριστού. Χρονικά αναφέρεται στα έτη 36 μ.Χ. - 321 μ.Χ.

Το βιβλίο του Μόρμον, στα 9 κεφάλαια του, περιγράφει τον πόλεμο ανάμεσα στους Λαμανίτες και Νεφίτες. Επίσης μνημονεύει την ανομία και την απιστία των ανθρώπων και τη στροφή τους στα μάγια και στους μάγους. Χρονικά καλύπτει την περίοδο από το 322 μ.Χ. έως το 421 μ.Χ.

Το βιβλίο του Εθέρ σε όλα τα κεφάλαια του, περιγράφει την ιστορική περίοδο των Ιαρεδιτών. Την ιστορία αυτή πήραν από τις είκοσι τέσσερις πλάκες, πού βρήκε ό λαός του Λίχμα στις ημέρες του βασιλιά Μωσία.

Τελευταίο είναι το βιβλίο του Μορόνι, γιου του Μόρμον. Στα 10 κεφάλαια του ό συγγραφέας καταχωρεί διάφορες συμβουλές για τους Λαμανίτες. Οι Νεφίτες οι οποίοι δεν αρνούνται τον Χριστό, φονεύονται. Γίνεται εκτενής αναφορά στη λατρευτική ζωή των Νεφιτών. Το βιβλίο χρονικά καλύπτει την περίοδο από το 400 έως και το 421μ.Χ.

Τελειώνοντας την παρουσίαση του Βιβλίου του Μόρμον υπογραμμίζεται, για μία ακόμη φορά, πώς το βιβλίο αυτό είναι καρπός επίπονης εργασίας πολλών ετών του Joseph Smith

όπως ίδιοι οι οπαδοί της αίρεσης αυτής πιστεύουν. Υποστηρίζουν ακόμη πως με θεϊκή εντολή ο «προφήτης» μετέφρασε αυτό το ιερογλυφικό κείμενο στην αγγλική γλώσσα. Αυτό βέβαια δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, γιατί σύμφωνα με την άποψη δύο ερευνητών, ο Joseph Smith στη μία περίπτωση αντέγραψε και στην άλλη έκλεψε το κείμενο, παρουσιάζοντας στη συνέχεια το Βιβλίο του Μόρμον²⁵.

Το Βιβλίο του Μόρμον, όπως οί περισσότεροι των Αμερικανών πιστεύουν, είναι μία συλλογή από θείες γραφές που γράφηκαν στις εβραϊκές Κοινότητες των Η. Π.Α. Ο Joseph Smith, όμως, έχει αντίθετη άποψη, θεωρεί τον εαυτό του ως συγγραφέα του βιβλίου αυτού και όχι ως μεταφραστή²⁶, κάτι που έρχεται σε αντίθεση με την εντολή που έλαβε από τον άγγελο Μορόνι, όταν του έδωσε τις πλάκες για να τις μεταφράσει. Στη συνέχεια ο Joseph Smith προσπάθησε να αποδείξει την άποψη του και με επιχειρήματα που περιέχονται στα δύο αλλά βιβλία του. Τα γραφόμενα σε αυτά είναι οι δήθεν αποκαλύψεις που έλαβε ο ίδιος από τον Θεό, για την πραγματοποίηση της συγγραφής του βιβλίου. Το ίδιο πιστεύουν και οι οπαδοί του, ότι δηλαδή ο Joseph Smith είναι ο συγγραφέας του Βιβλίου του Μόρμον, το οποίο και παραμένει στις συνειδήσεις τους ως ένα βιβλίο θεϊκό. Την πίστη στην θεϊκή προέλευση αυτού του βιβλίου, όπως την εννοεί ο «προφήτης», συναντά κανείς μέσα στα γραφόμενα του, καθώς και στο άρθρο 8 του συμβόλου της πίστεως τους, το οποίο αναφέρει: «Πιστεύουμε ότι ή Βίβλος είναι ο λόγος του Θεού, εφόσον είναι σωστά μεταφρασμένη. Επίσης πιστεύουμε ότι το Βιβλίο του Μόρμον είναι ο λόγος του Θεού».

Για τους Μορμόνους δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ως προς τη θεία προέλευση του Βιβλίου του Μόρμον. Δηλαδή είτε είναι αντιγραφή του χειρογράφου του πρεσβυτεριανού Σολομώντα Σπώλντιγκ (Solomon Spaulding) που κλάπηκε, είτε ισχύει ή άποψη της Φ. Μπρόντι (F. Brodie) που θα παραθέσουμε παρακάτω, σημασία για τους Μορμόνους έχει ότι αυτό το βιβλίο έχει γίνει, όπως οι ίδιοι διαδίδουν, για εκατομμύρια ανθρώπων ή βάση της πίστεως τους.

Οι γνώμες για την προέλευση του Β.τ.Μ. είναι πολλές. Θα αναφέρουμε δύο από αυτές, όπως παρατίθενται από τον R. Haut²⁷. Πρώτα την άποψη μίας πρώην οπαδού των Μορμόνων, της Fawh Brodie, ή οποία γνώριζε καλά την ύλη του βιβλίου και έλεγε ότι είναι ένα χαρακτηριστικό κατασκευάσμα του 19ου αιώνα και ο J. S. ο μοναδικός συγγραφέας του. Στο Β.τ.Μ., κατά τη γνώμη της, ο Joseph Smith ήθελε να δώσει εκτενή απάντηση στο βασικό πρόβλημα της προέλευσης των Ινδιάνων των Η.Π.Α. Το βιβλίο «View of the Hebrews – for the Ten Tribes of Israel in Amerika» που δημοσιεύθηκε από τον Ethan Smith το 1823 ήταν μαζί με την

Αγγλική Βίβλο (έκδοση King James), για τον Joseph Smith οί σημαντικότερες πηγές. Οί ομοιότητες ανάμεσα στα δύο βιβλία είναι θαυμαστές. Και οί δύο μιλούν για παλιές αιγυπτιακές γραφές και για κρυμμένα ντοκουμέντα στη γη και διηγούνται εκτενώς για την επανασυγκέντρωση του λαού του Ισραήλ κατά τις «Τελευταίες Ήμερες» και την ίδρυση του νέου έθνους στην Αμερική, που θα έσωζε τον Ισραήλ από τον παλιό αμερικάνικο πολιτισμό, με την εμφάνιση ενός λευκού Θεού στην Αμερική. Επίσης βασικό κοινό χαρακτηριστικό των δύο βιβλίων είναι ή παρουσία πλήθους βιβλικών αναφορών. Συνοπτικά ή Fawh Brodie ονομάζει το Β.τ.Μ. φολκλορικό, με χιλιαστικές τάσεις.

Μία άλλη θεωρία συνδέεται με το χαμένο χειρόγραφο ενός πρώην ιερέα των πρεσβυτεριανών, ονόματι Salomon Spaulding. Το 1809 και 1816 συνέταξε ο Spaulding ένα μυθιστόρημα

περιπέτειας, οπού διηγούνταν για μερικούς Ρωμαίους, οί οποίοι ήθελαν πριν τη χριστιανική εποχή να ταξιδεύσουν στη Μ. Βρετανία, αλλά, λόγω των δυσμενών καιρικών συνθηκών, είχαν παρασυρθεί στην Αμερική. Το χειρόγραφο αυτό βρίσκεται σήμερα στο «Ohio» και δεν έχει καμία άμεση σχέση με το Βιβλίο του Μόρμον. Σε μία δεύτερη έκδοση του βιβλίου λέγεται ότι Ο Sprauiding είχε την ιδέα να αποδώσει την καταγωγή των Ινδιάνων των Η.Π.Α. στο λαό του Ισραήλ. Είχε ένα αρχαίο στυλ και εφεύρε ονόματα, πού παρουσιάζονται στο Βιβλίο του Μόρμον. Αυτή ή δεύτερη εκδοχή του μυθιστορήματος λέγεται ότι είχε παραδοθεί σ' ένα εκδοτήριο στο Pittsburgh, οπού αργότερα κλάπηκε από τον Sidney Rigdon , ό οποίος ήταν υπάλληλος εκεί. Ό Joseph Smith ό Rigdon και ό Cowdery επεξεργάστηκαν το χειρόγραφο και στο τέλος παρουσίασαν το Βιβλίο του Μόρμον». Αν, τελικά, ό Joseph Smith αντέγραψε ή διηγήθηκε κάποια ιστορία, δεν έχει πλέον σημασία και ούτε βέβαια μπορεί να αλλάξει το τελικό αποτέλεσμα, όπως οί ίδιοι υποστηρίζουν. Το επικίνδυνο όμως στοιχείο πού μπορεί να διαπιστώσει ό αναγνώστης σε μία επισταμένη μελέτη του βιβλίου είναι ότι σε πολλά σημεία στηρίζεται στη Βίβλο και την αντιγράφει²⁸, άσχετα, βέβαια, αν ό Joseph Smith υποστήριζε ότι ή Αγία Γραφή είχε αλλοιωθεί και παραποιηθεί από την «αποστατήσασα» Εκκλησία. Αύτη την «παραποιημένη Βίβλο» πίστευσε ό , Joseph Smith ότι οφείλε να συμπληρώσει με την «αποκάλυψη» πού δήθεν έλαβε από τις χρυσές πλάκες και πού, σύμφωνα με την άποψη του, βρίσκεται στο Βιβλίο του Μόρμον²⁹.

Το σημαντικότερο, όμως, απ' όλα όσα γράφηκαν είναι ότι ή απάτη της «Εκκλησίας» αυτής δε βρίσκεται μόνον στη σατανική αποκάλυψη του «αγγέλου», αλλά και στη μέθοδο, με την οποία εκφράζεται το πονηρό πνεύμα για την Αγία Γραφή μέσα από το Βιβλίο του Μόρμον. Παρουσιάζεται λοιπόν ό διάβολος ως «άγγελος φωτός», προσπαθώντας με τον τρόπο αυτό να υποβιβάσει την αξία της Αγίας Γραφής στις συνειδήσεις των ανθρώπων, τονίζοντας ότι ό λόγος του Θεού είναι ανεπαρκής και ακατάλληλος για τη σωτηρία τους. Μέσα απ' όλα αυτά βασική επιδίωξη του Joseph Smith ήταν ή προώθηση των νέων βιβλίων του με τις νέες «αποκαλύψεις», πού και αυτές οδηγούν στην πλήρη απόγνωση παρά στη γνώση της «αλήθειας» όπως ισχυρίζεται. Ή δράση λοιπόν του νομιζόμενου «προφήτου» δε σταματούσε ως εδώ, αλλά επιπλέον μεμφόταν όλους αυτούς πού επέμεναν ότι ή Αγία Γραφή τους είναι αρκετή και δεν τους χρειάζεται άλλη Βίβλος³¹. Απ' όλα αυτά λοιπόν φαίνεται, πολύ καθαρά ή ύπουλη προσπάθεια του «αγγέλου», ό οποίος στην πραγματικότητα ήταν πνεύμα πλάνης και ήθελε να κλονίσει την πίστη των ανθρώπων στην Αγία Γραφή. Δεν υπάρχει λοιπόν καμία αμφιβολία ότι ή υποτιθέμενη αποκάλυψη του «αγγέλου» προς τον Joseph Smith είχε ένα και μοναδικό σκοπό: να παρουσιάσει στους ανθρώπους ένα άλλο ευαγγέλιο, ξένο και αντίθετο με το Ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού, δηλαδή ψεύτικο.

Μετά από όσα μέχρι στιγμής ελέχθησαν τόσο για τον Joseph Smith όσο και για τους οπαδούς του, μόνο καταχρηστικά επιτρέπεται να αποκαλούνται οι άνθρωποι αυτοί «Χριστιανοί». Ή δε ονομασία «άγιοι», πού χρησιμοποιούν οί ίδιοι αυτάρεσκα, κάθε άλλο παρά δικαιολογημένη μπορεί να χαρακτηριστεί³². Θα μπορούσε, ίσως, ή ομάδα αυτή, με κάποια επιείκεια, να ενταχθεί σε κάποιες από τις προτεσταντικές αιρέσεις. Κι αυτό, γιατί οί οπαδοί τους προέρχονται από τον προτεσταντικό χώρο, και αποδέχονται το Βιβλίο του Μόρμον ως «αποκατάσταση» του Ευαγγελίου του Ιησού Χριστού προς την αλήθεια³³.

Στο σημείο αυτό θεωρείται απαραίτητο για την ορθή κατανόηση, τόσο των Ιστορικών

δεδομένων που οδήγησαν στη γένεση της αιρέσεως των Μορμόνων, όσο και των εκτιθέμενων στην παρούσα διατριβή μορμονικών διδασκαλιών, να τονισθεί ένα βασικό χαρακτηριστικό συνόλου του Προτεσταντισμού, που αποτελεί σχεδόν κοινό τόπο όλων των προτεσταντικών παραφυάδων: είναι ο προσανατολισμός προς τη Βίβλο και τις βιβλικές σπουδές, κατά βασική προτεραιότητα, αν όχι αποκλειστικότητα, με στόχο την ανεύρεση της «ακέραιης» χριστιανικής αλήθειας. Η αντίδραση προς το Ρωμαιοκαθολικισμό οδήγησε τις αμερικανικές προτεσταντικές ομολογίες και παραφυάδες στον υπερτονισμό της μελέτης της Παλαιάς Διαθήκης. Τούτο καθίσταται πρόδηλο στην και μέχρι τις ημέρες μας ονοματοδοσία των Αμερικανών εν γένει, ή οποία, στο υψηλότερο ποσοστιαίο επίπεδο της τάξεως του 98%, προέρχεται από τα ευρισκόμενα στην Παλαιά Διαθήκη ονόματα. Τούτο θεωρούμε ως επαρκή λόγο για να επεξηγήσει και να διερμηνεύσει κανείς την πραγματικά ιδιόμορφη προσήλωση των θεμελιακών μορμονικών κειμένων και αναφορών στην Παλαιά Διαθήκη. Άλλωστε ιστορικά δεν υπήρξε άμεση σύνδεση των πρωτεργατών του μορμονισμού με το κατά την εποχή εκείνη ανύπαρκτο στην Αμερική εβραϊκό εθνικό στοιχείο, κάτι που επιβεβαίωσε και η ερευνά μας. Προς αποφυγή όμως κάθε μορφής δογματισμού μπορούμε να υποθέσουμε την ύπαρξη πιθανής έμμεσης διασύνδεσης των δύο, μέσω της Μασονίας. Τέλος, με τον τρόπο αυτό μπορεί κανείς να εξηγήσει τις οποιεσδήποτε και οποιασδήποτε μορφής «θεοφάνειες», ιδιαιτέρως του Joseph Smith και των διαδόχων του, συγκρίνοντας κατά τρόπον αναλόγως ευθύ με τις θεοφάνειες που ενυπάρχουν στην Παλαιά Διαθήκη³⁴.

Θα έπρεπε, όμως, εδώ να θιγεί ένα άλλο πολύ σοβαρό σημείο της ιστορίας του μορμονισμού, το οποίο και προαναφέραμε. Άφορα την άμεση σχέση της ομάδας αυτής με τη Μασονία, αφού ο ίδιος ο Joseph Smith στις 15.3.1842, στο γραφείο του, είχε χριστεί μασόνος³⁵. Την ίδια μέρα λοιπόν ο Joseph Smith μνήθηκε, ορκίσθηκε και ανέλαβε τα καθήκοντα του στη Μεγάλη Στοά του Ναυνοο. Στην «Εκκλησία» του μετέφερε στη συνέχεια πολλά από τα τυπικά του μασονισμού, έτσι ώστε αρκετές λατρευτικές τους τελετές και συνάξεις να είναι πιστά αντίγραφα μασονικών³⁶. Επίσης θα πρέπει να τονισθεί και η άμεση σχέση της «Εκκλησίας» των Μορμόνων με την οργάνωση της Μασονίας, κάτι που είναι εμφανές και στον κοινωνικό τους βίο³⁷.

Ένα άλλο βασικό βιβλίο των Μορμόνων είναι το: Διδαχή και Διαθήκες (Doctrine and Covenants)³⁸. Περιλαμβάνει μία συλλογή φανταστικών αποκαλύψεων που δήθεν δόθηκαν στον Joseph Smith. Εκδόθηκε για πρώτη φορά στο Kirtland, το 1855. Η κάθε μία από τις 138 «αποκαλύψεις» που δόθηκαν στον «προφήτη», φανερώνει το σκοπό και την αιτία που περιγράφονται στον υπότιτλο της³⁹. Το βιβλίο αυτό θα μπορούσε να ονομάζεται και βιβλίο «των Μορμονικών Ειδικών Διδαγμάτων», γιατί σε αυτό αναπτύσσονται βασικές και χαρακτηριστικές έννοιες της διδασκαλίας των Μορμόνων, όπως ο ίδιος ο «προφήτης» επισημαίνει⁴⁰.

Το περιεχόμενο του Βιβλίου Διδαχή και Διαθήκες τελειώνει με δύο επίσημες διακηρύξεις. Η πρώτη έγινε το 1890, στις 6 Οκτωβρίου, και αναφέρεται στην κατάργηση της πολυγαμίας και του πολυμερούς γάμου. Η δεύτερη διακήρυξη έγινε στη Utah στις 30 Σεπτεμβρίου 1978, όπου γίνεται λόγος για τους μαύρους και δίνεται σ' αυτούς το δικαίωμα να λαμβάνουν το χάρισμα της ιεροσύνης ως μέλη της «Εκκλησίας» των Μορμόνων. Το Βιβλίο τελειώνει με

αποσπάσματα από τους τρεις λόγους του προέδρου Wilford Woodruff προς τα μέλη της Γενικής Συνέλευσης της «Εκκλησίας», τη Δευτέρα 6 Οκτωβρίου 1890, στο Salt Lake City, στη Utah.

Τελευταίο βιβλίο είναι το Πολύτιμο Μαργαριτάρι (The Pearl of Great Price). Αυτό είναι και το πιο αντιπροσωπευτικό, γιατί περιέχει όλες τις διδασκαλίες τους σε συμπυκνωμένη μορφή. Σ' αυτό συναντά ο αναγνώστης τις ρατσιστικές τους απόψεις, για τις οποίες ποτέ δεν έχουν απολογηθεί. Πρόκειται βέβαια για ένα μικρό βιβλίο που περιέχει αποσπάσματα από τη Βίβλο και την ιστορία της «Εκκλησίας» των Μορμόνων. Το Πολύτιμο Μαργαριτάρι ξεκινά με ένα μικρό εγχειρίδιο με τίτλο «βιβλίο του Μωϋσή». Σ' αυτό ο Joseph Smith συμπεριέλαβε παραποιημένα τμήματα από το βιβλίο της Γενέσεως του Μωϋσή της Παλαιάς Διαθήκης. Το όλο περιεχόμενο του αποτελείται από οκτώ κεφάλαια, γραμμένα τα έτη 1830-1831.

Το Α' κεφάλαιο μιλά για τις θεοπτίες του Μωϋσή, που στη συνέχεια μεταδόθηκαν στον Joseph Smith, τον Ιούνιο του 1830.

Στα κεφάλαια Β' ως Η' γίνεται λόγος για τον τρόπο με τον οποίο ο «προφήτης» Joseph Smith έλαβε από τον Μωϋσή τις γραφές, καθώς επίσης εξιστορείται ή δημιουργία των πρώτων ανθρώπων μέχρι την εποχή του Νώε⁴¹. Τα κεφάλαια 6 και 7 μιλούν ιδιαίτερα για τον Ενώχ, ο οποίος κηρύττει το ευαγγέλιο και τη μετάνοια, προβλέποντας τον ερχομό του Υιού του ανθρώπου. Το κεφάλαιο 8 εκθέτει την προφητεία του Μαθουσάλα και τελειώνει με τον κατακλυσμό⁴². Σε όλα αυτά τα κεφάλαια ο αναγνώστης μπορεί να αντιληφθεί, αφ' ενός μεν ότι αυτά δεν έχουν καμία σχέση με τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, αφ' ετέρου δε ότι περιέχουν πολλές ανακρίβειες, ξένες προς τη Βίβλο.

Το «βιβλίο του Αβραάμ», που και αυτό ενυπάρχει μέσα στο βιβλίο Πολύτιμο Μαργαριτάρι, απαρτίζεται από πέντε κεφάλαια. Το εγχειρίδιο αυτό είναι μετάφραση του Joseph Smith από αρχαία κείμενα που βρήκε στις κατακόμβες της Αιγύπτου. Τα κείμενα αυτά, σύμφωνα με τον «προφήτη», ήταν γραμμένα πάνω σε πάπυρο από τον ίδιο τον Αβραάμ. Στα πέντε κεφάλαια του βιβλίου γίνεται λόγος για την καταδίωξη του Αβραάμ από την Ούρ για να πάει στη Χαναάν και συνέχεια στην Αίγυπτο. Ο Αβραάμ με τη χρήση του ουρίμ και Θουμμίμ μαθαίνει τα άστρα. Επίσης πληροφορείται για την πνευματική υπόσταση του ανθρώπου. Ο Θεός κατοικεί στον πλανήτη Κόουλομπ. Γίνεται λόγος για την προύπαρξη των ψυχών και για την ιεροσύνη που κατείχε ο Αβραάμ και για πολλά άλλα. Το του Αβραάμ» είναι άκρως πολυθεϊστικό⁴⁴, σε αντίθεση με το «βιβλίο του Μωϋσή» που διδάσκει μονοθεϊσμό, γεγονός που αποδεικνύει περίτρανα ότι ο Joseph Smith ήταν ένας ψευδό-προφήτης.

Στη συνέχεια όμως αυτό το μικρό βιβλιαράκι προξένησε στους Μορμόνους μία οδυνηρή Ιστορία, ή οποία για πολλά χρόνια συντάραξε τα θεμέλια της «Εκκλησίας» τους. «Όλα ξεκίνησαν, όταν ο Michael Chandler το 1833 βρέθηκε να έχει στην κατοχή του αρκετές αιγυπτιακές μούμιες. στους επιδέσμους με τους οποίους ήταν τυλιγμένες οι μούμιες, ανακάλυψε μερικούς παπύρους, τους οποίους έδειξε σε αρκετούς ανθρώπους. στις 3 Ιουλίου 1835 συναντήθηκε και με τον Joseph Smith, ο οποίος έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για να αποκτήσει τους παπύρους. Ο Chandler, όμως, ήθελε να πουλήσει τους παπύρους μαζί με τις μούμιες. Τελικά ο Joseph Smith τα πήρε όλα στην τιμή των 2400 δολ. και ξεκίνησε να μελετά τους παπύρους καταλήγοντας στο έξυπνο συμπέρασμα: «Άρχισα να μεταφράζω μερικά από τα ιερογλυφικά και ανακάλυψα με χαρά ότι ένας πάπυρος περιείχε τις γραφές του Αβραάμ και ένας άλλος του Ιωσήφ της Αιγύπτου».

(History of the Church Voi. 2, σ. 236).

Αρχές του 1842 είχε ολοκληρωθεί ή μετάφραση του βιβλίου Αβραάμ και είχε δημοσιευθεί σε ένα περιοδικό στο Ναυσοο. Ένας νεαρός ξυλόγλυπτης κατασκεύασε τρεις παραστάσεις, βάσει των αυθεντικών απεικονίσεων, πού βρέθηκαν στο κείμενο του αποσπάσματος του παπύρου και τις τοποθέτησαν μαζί με τη μετάφραση, λέγοντας ότι είναι του Joseph Smith.

Μετά το θάνατο του Joseph Smith οί μούμιες και οί πάπυροι περιήλθαν στα χέρια της χήρας ΕΜΜΑ και της μητέρας του Lousy. Λίγο καιρό αργότερα κυκλοφόρησε ή άποψη ότι όλα τα αρχεία, οί μούμιες και οί πάπυροι έπρεπε να καούν.

Το δύσκολο έργο της διαλεύκανσης των κοινών σημείων ανάμεσα στους παπύρους και στη μετάφραση του Joseph Smith ανέλαβε το 1912 Ο Franklin S. Spaulding ό οποίος ήταν αρχιεπίσκοπος στην επαρχία Γιούτα. Στο βιβλίο ό Joseph Smith ό νεώτερος, ως μεταφραστής, αναφέρει αρκετούς ονομαστούς Αιγυπτιολόγους, οί οποίοι είχαν εξετάσει πρωτύτερα ακριβώς τις ξυλοτυπίες και τα σύγκριναν με το βιβλίο του Αβραάμ. Η απόφαση τους ήταν καταστρεπτική. Έγινε λόγος για απάτη και ότι ό Joseph Smith είχε μετατρέψει τη Βασίλισσα σε Βασιλιά και τον Όσιρη σε Αβραάμ. Το «βιβλίο Αβραάμ», είπαν, ήταν καθαρά ένα προϊόν «νοσηρής φαντασίας». Ο Joseph Smith πού λέγει ότι ήταν ένα μέρος της μοναδικής αποκάλυψης του Αβραάμ δείχνει ολοφάνερα ότι δεν είχε απολύτως καμία ιδέα για τη σημασία αυτών των ντοκουμέντων και είχε πλήρη άγνοια σχετικά με τα πιο άπλα γεγονότα των Αιγυπτιακών γραφών και του πολιτισμού τους».

Η αναστάτωση ανάμεσα στους Μορμόνους ήταν τεράστια.

Το 1966, ό Αιγύπτιος κόπτης Dr Aziz S. Atiya ό οποίος δίδασκε στο Salt Lake City, ως καθηγητής Ανατολικών Σπουδών, ανακάλυψε στο Μουσείο Metropolitan της Νέας Υόρκης, μέσα σε ένα χαρτόνι, μερικούς παπύρους, τους οποίους αναγνώρισε, γιατί τους είχε ως πρότυπα. Μετά απ' αυτά οί Μορμόνοι έδειξαν ενδιαφέρον προς το Μουσείο της Νέας Υόρκης για να αποκτήσουν τα ντοκουμέντα αυτά, τα όποια πραγματικά τους παραδόθηκαν στις 27 Νοεμβρίου 1967, στα πλαίσια μιας γιορτής.

Η άποψη μερικών Μορμόνων ότι τα αυθεντικά θα μπορούσαν να επιβεβαιώσουν το χάρισμα της μετάφρασης του Joseph Smith δεν άργησε να εμφανισθεί. Το 1968 οί Αιγυπτιολόγοι του πανεπιστημίου του Σικάγου John A. Wilson και Klaus Baer συνέκριναν κάποιες μελέτες και οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα ότι τα αποσπάσματα των παπύρων αυτών ήταν για τον προφήτη ή βάση για τη μετάφραση του βιβλίου Αβραάμ. Άλλ' όμως τα περιεχόμενα των αποσπασμάτων δεν είχαν καμία σχέση με τη μετάφραση του Joseph Smith. Το περιεχόμενο αυτών των παπύρων {αναφερόταν σε μία τελετουργία ταφής των νεκρών}⁴⁵. Παράλληλα με την «αποκάλυψη» αυτή για την ψευδή μετάφραση των κειμένων, πού ήλθε στο φως της δημοσιότητας, οί Μορμόνοι υποστήριζαν επιπλέον ψευδώς ότι οί αυθεντικοί πάπυροι με τα λόγια του Αβραάμ κήκαν στη μεγάλη πυρκαγιά του Σικάγου των Η.Π.Α. Στην άποψη τους αυτή επέμειναν μέχρι το 1967. Το Νοέμβριο όμως του 1967 ό τύπος αποκάλυψε πώς οί πάπυροι βρίσκονταν στα χέρια της «Εκκλησίας» των Μορμόνων από το 1947, χωρίς να δημοσιοποιούνται. Το λάθος τελικά ολοκληρώθηκε, όταν ή «Εκκλησία», άθελα της, έδωσε στη δημοσιότητα ορισμένα ειδικά αποσπάσματα, αποδεικνύοντας ότι ό «προφήτης» δεν είχε ιδέα τι έλεγε το αιγυπτιακό κείμενο⁴⁶. Η τεκμηριωμένη απόδειξη του πλαστού της στην πραγματικότητα ανύπαρκτης μετάφρασης του βιβλίου του Joseph Smith

από τα Αιγυπτιακά, προκάλεσε μεγάλο θόρυβο. Το γεγονός χαρακτηρίστηκε ως δείγμα ανειλικρίνειας για την «Εκκλησία» των Μορμόνων, ή οποία το είχε αποσιωπήσει επί αρκετά έτη⁴⁷.

Το βιβλίο Πολύτιμο Μαργαριτάρι περιλαμβάνει ακόμη μία επιστολή με τον τίτλο «κατά Ματθαίον». Η επιστολή αυτή περιέχει απόσπασμα από τη μετάφραση της Βίβλου, όπως αυτή φανερώθηκε στον Joseph Smith το 1831. Είναι το «πρώτο όραμα» που στρέφεται έντονα κατά του χριστιανισμού.

Στο τέλος αυτού του βιβλίου απαντούν αποσπάσματα από την ιστορία του «προφήτη» Joseph Smith (1838), καθώς επίσης και τα «13 άρθρα της πίστης» τους, που θεωρούνται ως το «Πιστεύω» των Μορμόνων⁴⁸. ;

Το βιβλίο Πολύτιμο Μαργαριτάρι εκδόθηκε για πρώτη φορά το 1851, στην Αγγλία. Πολύ αργότερα, το 1878, επανεκδόθηκε στην Αμερική. στις 3 Απριλίου 1856 ή ηγεσία της «Εκκλησίας», των Μορμόνων αποφάσισε να συμπεριλάβει σ' αυτό το βιβλίο δύο «οράματα», ένα του πνευματικού βασιλείου το 1836 και ένα ακόμη που έλαβε ο Joseph Smith το 1918 περί της λυτρώσεως των νεκρών

Τα βιβλία που μνημονεύθηκαν αποκαλούνται από τους 'ίδιους ως «the Standard Works» (βασικά έργα), γιατί σε αυτά, όπως υποστηρίζουν, εμπεριέχεται ή διδασκαλία της πίστεως τους.

Με αυτά τα βιβλία - φαντάσματα και τις συνεχείς αποκαλύψεις που δήθεν λάμβανε από τον Θεό, ο Joseph Smith κατόρθωσε με δολιότητα να εξαπατήσει τις ανθρώπινες ψυχές, εμφανιζόμενος ως ηγέτης και «χαρισματούχος προφήτης» εκμεταλλεόμενος την αθωότητα των ανθρώπων. Βέβαια στην πορεία της σύντομης παρουσίας του στον κόσμο ως «προφήτης» αντιμετώπισε πολλές και σοβαρές δυσκολίες και ειδικότερα στην εδραίωση της «Εκκλησίας» του. Χάρης, όμως, στην ευφυΐα του, ξεπέρασε όλες τις αντιστάσεις και μπόρεσε να πείσει τους αφελείς οπαδούς του για τη θεϊκή του αποστολή και την «προφητική» του ιδιότητα. Τα χαρίσματα αυτά συνέχισαν να εκμεταλλεύονται μέχρι σήμερα και οί διάδοχοι του Joseph Smith, ξεγελώντας ανυποψίαστους ανθρώπους. Αυτό το βλέπει κανείς και στις ημέρες μας, όπου προσπαθούν να πείσουν τους απλοϊκούς πιστούς ότι ή «Εκκλησία» τους συνδέεται άμεσα με τον Θεό. Ο σύνδεσμος αυτός πραγματώνεται πάντα δια μέσου του προέδρου της «Εκκλησίας», ο οποίος λογίζεται από όλους τους Μορμόνους ως «θεία αυθεντία» και επιλέγεται με «θεία εντολή». Αυτός μόνο «έχει στην κατοχή του όλες τις δωρεές του Θεού»⁵⁰. Σύμφωνα, λοιπόν, με τα λεγόμενα τους, ο εκάστοτε πρόεδρος είναι ο «εκφραστής» και ο «ερμηνευτής» του θελήματος του Θεού. Γι' αυτό θα πρέπει οι οπαδοί του να λαμβάνουν τα λόγια του «προφήτη» και του εκάστοτε «προέδρου προφήτη» ως λόγια Θεού, αφού έτσι όρισε ο Joseph Smith. Επίσης τα τρία βιβλία τους που αναφέραμε θεωρούνται από τους οπαδούς τους ως «ιερά κείμενα», δοσμένα από τον Θεό. Σήμερα διακηρύττουν προς όλους τους ανυποψίαστους ότι αυτά τα βιβλία δόθηκαν στην «Εκκλησία» δια μέσου του προφήτου, Joseph Smith ο οποίος, θεωρείται από τους οπαδούς του ως ο αλάνθαστος ερμηνευτής των «Γραφών»⁵¹. Από που όμως έλαβε τα χαρίσματα αυτά δε μας εξηγούν, τόσο ο Joseph Smith, όσο και ή «Εκκλησία» του. Σκοπός αυτών των βιβλίων, όπως κανείς αργότερα διαπιστώνει, είναι να οδηγήσουν τον άνθρωπο όχι στην πλήρη γνώση της αλήθειας, όπως οι Μορμόνοι ισχυρίζονται, αλλά στο σκότος της πλάνης. πρόεδρος είναι ο «εκφραστής» και ο

«ερμηνευτής» του θελήματος του Θεού. Γι' αυτό θα πρέπει οι οπαδοί του να λαμβάνουν τα λόγια του «προφήτη» και του εκάστοτε «προέδρου προφήτη» ως λόγια: Θεού, αφού έτσι όρισε ο Joseph Smith. Επίσης τα τρία βιβλία τους, πού αναφέραμε θεωρούνται από τους οπαδούς τους ως «Ιερά κείμενα», δοσμένα από τον Θεό. Σήμερα διακηρύττουν προς όλους τους ανυποψίαστους ότι αυτά τα βιβλία δόθηκαν στην «Εκκλησία» δια μέσου του προφήτου Joseph Smith, ο οποίος, θεωρείται από τους οπαδούς του ως ο αλάνθαστος ερμηνευτής των «Γραφών»⁵¹. Από πού όμως έλαβε τα χαρίσματα αυτά δε μας εξηγούν, τόσο ο Joseph Smith όσο και η «Εκκλησία» του. Σκοπός αυτών των βιβλίων, όπως κανείς αργότερα διαπιστώνει, είναι να οδηγήσουν τον άνθρωπο όχι στην πλήρη γνώση της αλήθειας, όπως οί Μορμόνοι ισχυρίζονται, αλλά στο σκότος της πλάνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ '

Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΣΑΡΚΩΣΗ

1. Ο Θεός στους ουρανούς - Η ύπαρξη του Θεού

Στο ερώτημα σχετικά με την ύπαρξη του Θεού, ο Joseph Smith δίνει απάντηση μέσα από τα λόγια του προφήτη Άλμα¹, στο *Βιβλίο του Μόρμον*, ο οποίος έγραψε σχετικά με την ύπαρξη του Θεού². Η απάντηση ή απαντήσεις για απόδειξη και πιστοποίηση της υπάρξεως του Θεού είναι αρκετά χλιαρές. Δε στηρίζονται καθόλου στα σχετικά χωρία της Παλαιάς Διαθήκης. Αρκούνται στα δικά τους λόγια για να πείσουν τους ανθρώπους για την ύπαρξη του Θεού³. Αποτέλεσμα αυτών είναι, ακόμη και σήμερα, οι Μορμόνοι να μην έχουν ξεκαθαρίσει τη διδασκαλία τους για την ύπαρξη του Θεού⁴. Για μία ισχυρότερη θεμελίωση της θέσης τους περί της ύπαρξης του Θεού, αφιερώνουν σ' Αυτόν το πρώτο άρθρο της πίστης τους: «Πιστεύουμε στο Θεό, τον Αιώνιο Πατέρα και στον Υιό Του, τον Ιησού Χριστό και στο Άγιο Πνεύμα». Με το άρθρο αυτό πιστοποιείται από μέρους τους ή ύπαρξη του Θεού και παράλληλα ή αποδοχή της Τριαδικότητας του Θεού. Το άρθρο αυτό δε φαίνεται με την πρώτη ματιά λανθασμένο, όταν όμως κανείς διαβάσει την ερμηνεία πού δίνουν οι Μορμόνοι σ' αυτό, θα διαπιστώσει ότι μιλούν για δύο διαφορετικά πρόσωπα, στα όποια μάλιστα δίνουν ονόματα εβραϊκά από την Παλαιά Διαθήκη⁵. Ο Θεός- Έλωχείμ⁶ είναι ο Οργανωτής και Διαμορφωτής του κόσμου και Πατέρας των Πνευμάτων, κατά τη διδασκαλία των Μορμόνων⁷. Ο Χριστός -Ίεχωβα, γεννημένος από τον Έλωχείμ, είναι ο Δημιουργός και Πατέρας των ανθρώπων⁸. Αυτός βέβαια ο διαχωρισμός πού γίνεται από τους Μορμόνους δεν ευσταθεί, γιατί τα ονόματα αυτά ανήκουν μόνο στο Θεό της Παλαιάς Διαθήκης. Σύμφωνα με την επίσημη άποψη της «Εκκλησίας» τους, ο Θεός πού κυβερνά τη γη απαρτίζεται από τρεις ξεχωριστές και διαφορετικές θεότητες, υπονοώντας τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, όπως αυτή κηρύχθηκε από τον ίδιο τον Joseph Smith : «Έχω κατ' επανάληψη πει πώς ο Θεός είναι το ένα πρόσωπο, ο Ιησούς Χριστός το άλλο ξεχωριστό από τον Πατέρα Θεό πρόσωπο, ενώ το Άγιο Πνεύμα άλλο πρόσωπο και πνεύμα: οι τρεις, αποτελούν τρία πρόσωπα και τρεις θεούς. Αυτό είναι σύμφωνο με την Καινή Διαθήκη και ποιος θα μπορούσε να το αντικρούσει;»⁹. Επίσης σε ένα άλλο κείμενο του ο Joseph Smith κάνει λόγο για πολυθεία: «Και έπλασαν οι θεοί τον άνθρωπο από το χώμα της γης και πήραν το πνεύμα του (δηλαδή του ανθρώπου το Πνεύμα), και το έβαλαν μέσα του»¹⁰.

Όλοι οί «προφήτες» της μορμονικής «Εκκλησίας» δίδαξαν, ότι ο θεός είναι ο πανίσχυρος άρχοντας του σύμπαντος. Είναι αυτός πού κάθεται στο δικό του ουράνιο θρόνο¹¹. Από κει κυβερνά και εποπτεύει τον κόσμο Του. Αυτή τη μαρτυρία δίνει ο ίδιος ο Joseph Smith μαζί με τον Oliver Cowdery οί οποίοι άκουσαν τη φωνή του Θεού από τους ουρανούς τη στιγμή πού τους χειροτονούσε σε πρεσβυτέρους και αποστόλους «εν Χριστώ Ιησού». Επειδή λοιπόν αυτοί οί δύο άκουσαν τη φωνή του Θεού, οφείλουν κατά λογική συνέπεια και όλοι οί οπαδοί τους να αποδέχονται την ύπαρξη του Θεού χωρίς καμία άλλη απόδειξη¹².

Διαβάζοντας κανείς από το βιβλίο *Διδαχή και Διαθήκες* την 19η «αποκάλυψη», την οποία έλαβε ο Joseph Smith το Μάρτιο του 1830 στο Μάντσεστερ της Νέας Υόρκης, προκύπτει το ερώτημα, γιατί ο Θεός δεν αναφέρθηκε, ευθύς εξ αρχής, στην αιωνιότητα¹³. Η απάντηση είναι ότι εδώ σκοπίμως υπάρχει ή χρήση της εννοίας «αιωνιότητα». Και για να γίνει κατανοητό υπάρχει μία παρελθοντική αιωνιότητα, ή οποία πηγαινει πίσω μέχρι τη δημιουργία της γης, και μία μελλοντική αιωνιότητα, ή οποία θα γίνει πάλι προύπαρξη¹⁴.

Παρ' ότι λοιπόν ο Joseph Smith μίλα για τη θεότητα και αιωνιότητα του Θεού, ωστόσο την αμφισβητεί¹⁵. Σε μία περαιτέρω, όμως, προσπάθεια να πεισθεί ο ίδιος περί της αιώνιας ύπαρξης του Θεού, χρησιμοποιεί τον προφήτη Δαυίδ και τον προφήτη Ησαΐα¹⁶. Οι Μορμόνοι με τη λέξη Θεός εννοούν τον Θεό Πατέρα, πού γι' αυτούς ήταν ένας υπερυψωμένος άνθρωπος πριν γίνει Θεός¹⁷. "Ένας απόστολος¹⁸ των Μορμόνων, ο Bruce R. McConkie έγραψε: «Σύμφωνα με μία «αποκάλυψη», ο Θεός είναι ένα προσωπικό Όν, ένας άγιος και φωτισμένος άνθρωπος, ένα ένδοξο αναστημένο πρόσωπο, πού έχει σάρκα και οστά, μία ανθρωπομορφική ύπαρξη, ο προσωπικός πατέρας των πνευμάτων όλων των ανθρώπων»¹⁹. Επίσης ο Joseph Smith, αναφερόμενος στην ύπαρξη του Θεού, γράφει σε ένα του σύγγραμμα: «Θα σας πω πώς ο Θεός έγινε Θεός. Φανταζόμασταν και υποθέταμε ότι ο Θεός υπήρχε αιώνια. Εγώ θα ανατρέψω αυτήν την ιδέα... Πρώτη αρχή του Ευαγγελίου είναι να γνωρίζουμε με βεβαιότητα το χαρακτήρα του Θεού, και να γνωρίζουμε ότι μπορούμε να συνομιλούμε μαζί Του, όπως συνομιλούμε ο ένας με τον άλλον, και ότι ήταν κάποτε σαν εμάς (όπως εμείς), ναι και ότι ο Θεός ο ίδιος, ο Πατέρας όλων μας, έζησε πάνω σε μία γη...»²⁰.

Οί Μορμόνοι συχνά κάνουν λόγο για πολυθεΐα. Στο βιβλίο Αβραάμ²¹ γίνεται λόγος για θεούς, υπονοώντας ίσως τον Πατέρα και τον Υιό. Στα δύο αυτά κεφάλαια, όπως μας τα περιγράφει ο Αβραάμ, βλέπουμε την πλήρη συνεργασία του Πατρός μετά του Υιού στη δημιουργία του κόσμου. Σε αυτή συμμετείχαν και οί δύο και τους αποκαλεί θεούς²². Μία άλλη άποψη για πολυθεΐα πού αναφέρεται στα δόγματα των Μορμόνων λέγει ότι ο Θεός δεν είναι παρά ένας από τους πολλούς θεούς πού υπάρχουν²³: «Στον ουρανό όπου γεννήθηκαν τα πνεύματα μας, είχαμε την ύπαρξη

πολλών θεών»²⁴. Επίσης υπάρχουν πολλοί θεοί, οι οποίοι ήταν άνθρωποι πού πέθαναν και αναστήθηκαν και υπερυψώθηκαν στον ανώτερο βαθμό θείας δόξας, μέσω της αιώνιας συνθήκης του γάμου²⁵. Το προνόμιο αυτών των θεών είναι να υπάρχουν από αιωνιότητα σε αιωνιότητα, να έχουν κάθε εξουσία και να αποκτούν απογόνους στον αιώνα, να γεννούν δηλαδή πνεύματα, πού θα γίνουν κάποτε άνθρωποι, όπως υποστηρίζουν στη διδασκαλία τους²⁶.

Η πολυθεϊστική αυτή άποψη των Μορμόνων είναι προφανέστατα λανθασμένη και υβριστική. Τα πράγματα γίνονται ακόμη πιο δύσκολα γι' αυτούς, όταν προσπαθούν να συνδέσουν αυτή την πολυθεΐα με τον Ένα και μοναδικό θεό της Αγίας Γραφής²⁷. Σε άλλο σημείο της διδασκαλίας τους τονίζουν με έμφαση ότι ο θεός είναι το υπέρτατο και απόλυτο Όν, στον Όποιο πιστεύουμε και τον Όποιο λατρεύουμε. Είναι ο Δημιουργός, ο Άρχοντας, και

ό Προστάτης των πάντων, είναι ή Αλήθεια²⁸. Σε κάθε περίπτωση ή θεωρία τους για την ύπαρξη πολλών θεών έρχεται αντιμέτωπη με τα ίδια τα λόγια της Βίβλου²⁹. Τόσο ό ευαγγελιστής Μάρκος³⁰, όσο και ό απόστολος Παύλος³¹, μιλούν ξεκάθαρα για τον ένα και μοναδικό Θεό. Στη συνέχεια ό Joseph Smith παρερμηνεύοντας το χωρίο «και γαρ είπερ είσί λεγόμενοι θεοί είτε εν ούρανώ είτε επί της γης, ώσπερ είσί θεοί πολλοί και κύριοι πολλοί»³², έδωσε τη δικιά του ερμηνεία για τους θεούς πού αναφέρει ό Παύλος, δικαιολογώντας έτσι τη θέση του για τη πολυθεία³³. Επίσης ό Προφήτης Ησαΐας αναφέρει χαρακτηριστικά για το πρόσωπο του Θεού «Εγώ πρώτος και εγώ μετά ταύτα, πλην εμού ουκ εστί Θεός»³⁴.

Με όλα αυτά γίνεται κατανοητό το γεγονός ότι οί Μορμόνοι δε μιλούν ξεκάθαρα για το ποιος είναι ό Πλάστης - Δημιουργός του κόσμου, ή τελικά ποιος είναι ό Θεός, στον όποιον πρέπει κανείς να πιστεύει. Αποτέλεσμα όλων αυτών των θεωριών είναι ή σύγχυση πού προξενούν στις ψυχές των ανθρώπων, αφού άλλοτε μιλούν για ένα Θεό και άλλοτε για πλειάδα θεών. Στο σύνολο των θεών τους ενσωματώνουν και τον Αδάμ, τον πρώτο άνθρωπο. Ό Joseph Smith ταυτίζει τον Αδάμ με τον αρχάγγελο Μιχαήλ³⁵. Ενώ ό Brigham Young δίνει πληρέστερη εξήγηση για το πρόσωπο του Αδάμ-Θεού³⁶. Σύμφωνα με μία άλλη άποψη ό Αδάμ είναι «ό Πατέρας του μεγαλύτερου μας αδελφού του Ιησού Χριστού»³⁷. Μετά την έκθεση αυτών των κακοδοξιών των Μορμόνων, είναι πλέον αυτονόητο το ανούσιο, ακατανόητο και συγκρητιστικό αιρετικό της περί Θεού διδασκαλίας τους.

α. Τα χαρακτηριστικά του Θεού

Ό «προφήτης» Joseph Smith σε μία από τις ομιλίες του προς τους οπαδούς του, ανέφερε χαρακτηριστικά για το πρόσωπο του Θεού: «Αν το πέπλον έσχίζετο σήμερα, και ό μεγάλος Θεός, πού κρατεί τον κόσμο στην τροχιά Του και πού κρατεί όλους τους κόσμους και τα πάντα με τη δύναμη Του, αν γινόταν να εμφανισθεί εμπρός μας - σας λέγω, αν μπορούσατε να τον δείτε σήμερα, θα τον βλέπατε να έχει τη μορφή ανθρώπου»³⁸. Ό ίδιος συνεχίζει τους χαρακτηρισμούς

αυτούς του Θεού σε μία σειρά από ομιλίες πού έκανε στους πιστούς του, στο Ramus του Illinois, τον Απρίλιο του 1843. Ό Θεός, έλεγε, «είναι ένας έκλαμπρος και τελειοποιημένος άνθρωπος, ένα πρόσωπο με σάρκα και οστά τόσο ψηλαφητό, όπως και του ανθρώπου. Μέσα στο ψηλαφητό του σώμα είναι ενα αιώνιο πνεύμα»³⁹. Η διαφορά όμως ανάμεσα στη σάρκα και στα οστά, όπως και ή αντίθεση, μεταξύ σαρκός και αίματος, είναι σημαντική. Για το λόγο αυτό δε θα μπορούσαμε να αποδώσουμε στο Θεό ένα τέτοιο υλικό σώμα⁴⁰. Εν τούτοις οί Μορμόνοι ισχυρίζονται δια του Brigham Young: «ή Βίβλος εξηγεί ότι ό Θεός έχει ένα υλικό σώμα από σάρκα και οστά, και παρόμοια με το δικό του σώμα δημιούργησε τον Αδάμ»⁴¹. Περιττό είναι να αναφέρουμε ότι, στην Αγία Γραφή δε γίνεται καν λόγος για κάτι τέτοιο, δηλαδή για υλικότητα του Θεού. Βέβαια συναντούμε κάποιες ανθρωπομορφικές εκφράσεις χωρίς όμως να δηλώνουν το πρόσωπον του Θεού⁴². Η προσπάθεια τους να αποδώσουν ανθρώπινες ιδιότητες στο πρόσωπο του Θεού ξεκίνησε από την επιθυμία τους, ιδιαίτερα του Joseph Smith να φέρουν τον Θεό πιο κοντά στον άνθρωπο.

Ό William E. Berrett σε μία αυτοπαρουσίαση στο βιβλίο του Η αποκατεστημένη Εκκλησία του Ιησού Χριστού, κάνει λόγο για το εξαιρετικής σημασίας υλικό, πού είναι κατασκευασμένο το σώμα του Θεού, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Ό Θεός είναι ένα Όν, το όποιο έχει γίνει τέλειο. Κατέχει σάρκα συγκεκριμένης μορφής και αναστήματος και δεν μπορεί επομένως - τουλάχιστον σαρκικά - να βρίσκεται ταυτόχρονα σε παραπάνω από ένα μέρος. Έτσι προκύπτει όμως αμέσως ή ερώτηση: "Πώς μπορεί από ένα μέρος να

κυβερνάει το άπειρο του σύμπαντος...;". Από τότε, πού το ανθρώπινο πνεύμα έχει φθάσει σε ένα πολύ μεγαλύτερο ορίζοντα μέσω της εμπειρίας του ραδιοφώνου και της τηλεόρασης, δεν είναι πλέον τόσο δύσκολο να πιστέψει ό άνθρωπος, ότι ό Θεός μπορεί να βρίσκεται σε συνεχή επαφή με ολόκληρο το σύμπαν Του. Το μέσο με το όποιο ό Θεός κυβερνά το σύμπαν τόσο αρμονικά αναφέρεται στην Αγία Γραφή ως "πνεύμα Θεού"»⁴³.

Στη προσπάθεια να τεκμηριώσουν και τα δύο, δηλαδή ότι ό Θεός είναι και υλικός και πνευματικός, το τεκμηριώνουν εσφαλμένως από τις διάφορες θεοφάνειες και οράματα της Αγίας Γραφής, όπως π. χ. τις συναντήσεις του Θεού με το Μωυσή⁴⁴, καθώς επίσης και το δράμα του Στεφάνου⁴⁵. Τέλος από την επιχειρηματολογία τους συνάγεται το συμπέρασμα ότι ό άνθρωπος - υιός μπορεί να καθίσει στα δεξιά του Θεού, μόνο όταν και οι δύο έχουν σώμα⁴⁶.

Οι Μορμόνοι, αν και ευρέως ομολογούν και κηρύττουν ότι τα πνευματικά οντά έχουν ατομικότητα και προσωπικότητα, προχωρούν περαιτέρω κατηγορώντας όλους αυτούς πού κατανοούν τον Θεό μόνο ως πνεύμα ως αθεϊστές. Βέβαια αυτοί δίνουν μία δική τους ερμηνεία για τον αθεϊσμό, όπως αυτή διατυπώθηκε στις διδαχές του «προφήτη» τους⁴⁷.

Επιμένοντας οι Μορμόνοι στην υλική υπόσταση του Θεού, του προσάπτουν και την ανάγκη της πνευματικής τροφής. Για την εξυπηρέτηση της ανάγκης αυτής φυτεύτηκαν λέγουν στον παράδεισο καρποφόρα δένδρα και φυτά ως τροφή των θεών. Βέβαια ή τροφή τους διαφέρει κατά πολύ από αυτή του φθαρτού ανθρώπου και είναι αποκλειστικά θεϊκή τροφή⁴⁸. Η πατερική διδασκαλία περί «των ξύλων» του Παραδείσου, έτσι όπως διαμορφώθηκε ιδιαιτέρως μέσα από τα κείμενα του Αγίου Μαξίμου του ομολογητού, επαρκεί για να ανατρέψει άπαξ και δια παντός τις ως άνω λαθεμένες θεωρίες τους.

Συνεχίζοντας λοιπόν να παρουσιάζουν τα χαρακτηριστικά του Θεού, προχωρούν σε ένα ακόμη πιο βλάσφημο σύμφωνα με τα ορθόδοξα κριτήρια- χαρακτηρισμό για το πρόσωπο Του. Ό Θεός, λέγει ό Joseph Smith εφαρμόζει την πολυγαμία. Απόδειξη αυτού είναι ότι ό Χριστός, ως Πνεύμα, είναι καρπός ενώσεως του Θεού με μία γυναίκα στον ουρανό και ό Χριστός ως σάρκα, είναι καρπός ενώσεως με μία άλλη γυναίκα στη γη⁴⁹. Ακόμη αναφέρουν ότι ό Θεός ήταν νυμφευμένος με την παρθένο Μαρία και καρπός αυτής της ενώσεως ήταν ό Ιησούς⁵⁰. Η βλασφημία τους συνεχίζεται με το να τονίζουν ότι ό Θεός είχε μία πλειάδα από γυναίκες, από τις όποιες μία ή και περισσότερες υπήρχαν προαιωνίως με το δικό του Πνεύμα και με το Πνεύμα του Ιησού⁵¹.

Μετά από όλα αυτά, λογικό είναι ό μορμονικός Θεός του Joseph Smith και των αποστόλων του να γνωρίσει τη φθορά και το θάνατο. Είναι μία ύπαρξη πού εμπλέκεται στις κοσμικές διαδικασίες. Σύμφωνα με τη Βίβλο, ό Αδάμ πέθανε και είναι ακόμη νεκρός. Αλλά μετά από τη θεωρία Αδάμ Θεός, ήλθε ό Θεός ξανά στη ζωή, γιατί ό Θεός έχει τη δύναμη να ανίσταται από μόνος Του, όπως ισχυρίζεται ό Joseph Smith ⁵². Πότε ό Θεός Πατήρ ξαναέδωσε την ζωή στον Ιησού και πότε την ξαναπήρε; Ό Χριστός, όπως όλοι γνωρίζουμε, είχε ένα συγκεκριμένο σκοπό ερχόμενος στον κόσμο, να προσφέρει την ζωή Του για τη σωτηρία της ανθρωπότητας.

Παρά τα φοβερά αυτά πού αναφέρουν για το πρόσωπο του Θεού, τον αναγνωρίζουν ως Θεό τέλειο. Είναι ό Θεός της αγάπης⁵³, της ευσπλαχνίας, της φιλανθρωπίας, της αλήθειας⁵⁴, της δύναμης, της πίστewς, της γνώσεως και της κρίσεως. Έχει όλη τη δύναμη του σύμπαντος. Γνωρίζει τα πάντα. Είναι γεμάτος καλωσύνη⁵⁵. Όλα τα καλά πράγματα προέρχονται από τον Θεό. Ό,τι κάνει, το κάνει για να βοηθήσει τα παιδιά Του, για να γίνουν θεοί όμοιοι με Αυτόν⁵⁶. Έτσι λοιπόν κάθε Μορμόνος πιστεύει ότι μπορεί να γίνει και ό ίδιος Θεός.

Για τη γυναίκα, ή άποψη τους είναι ότι και αυτή μπορεί να γίνει Θεός, μόνο δια μέσου του γάμου⁵⁷. Αυτό, βέβαια, θα συμβεί μετά θάνατο, οπότε θα κληθεί να κατοικήσει σ' ένα πλανήτη, πού για το Μορμόνο θα είναι ο παράδεισος, με όλες τις υλικές και ανθρώπινες απολαύσεις⁵⁸.

2. Ή οικογένεια των πνευμάτων στους ουρανούς

Ο Θεός λοιπόν, σύμφωνα με τη διδασκαλία των Μορμόνων, είναι ο δημιουργός και ο επουράνιος Πατέρας όλων των πνευμάτων. Η άποψη αυτή πού υποστηρίζει ο Joseph Smith καταγράφεται ως ακολούθως: «Όλος ο πνευματικός κόσμος, άνδρες και γυναίκες, είναι... κυριολεκτικά παιδιά της θεότητας... Ο άνθρωπος, ως πνεύμα, γεννήθηκε από επουράνιους γονείς και ανατράφηκε μέχρι την ωρίμανση του στα αιώνια δώματα του Πατέρα, προτού να έλθει επάνω στη γη μέσα στο θνητό (φυσικό) σώμα»⁵⁹. Την ίδια άποψη έχει και η αίρεση του Πνευματισμού πού πιστεύει πώς οί ψυχές των ανθρώπων είναι πνεύματα με σάρκα και οστά, τα όποια όταν πεθάνουν γίνονται πάλι πνεύματα⁶⁰.

Σύμφωνα με την άποψη αυτή, κάθε άτομο πού γεννήθηκε και εμφανίσθηκε στη γη ήταν ο πνευματικός αδελφός ή αδελφή των ανθρώπων στους ουρανούς, γιατί ο άνθρωπος προϋπήρχε στον πνευματικό κόσμο, ως παιδί του Θεού, πριν έλθει στη γη⁶¹. Το πρώτο Πνεύμα λοιπόν, πού γεννήθηκε από τους ουράνιους γονείς, σύμφωνα πάντα με την «αποκάλυψη» του Joseph Smith ήταν ο Ιησούς Χριστός⁶². Και κατ' επέκταση αυτού του χωρίου της αποκάλυψης του Joseph Smith, όλοι μετά Χριστό θεωρούνται αδέρφια του Ιησού Χριστού και ο Χριστός είναι ο μεγαλύτερος αδελφός τους⁶³. Τα πνεύματα όλων των ανθρώπων μοιάζουν με τους γονείς τους, πού βρίσκονται στους ουρανούς, παρ' ότι αυτοί έχουν αναστημένα σώματα. Οι άνθρωποι όμως έχουν τη δυνατότητα κληρονομικά να αναπτύξουν τα θεία τους προτερήματα. Αν αποφασίσουν να το πραγματοποιήσουν αυτό, μπορούν να γίνουν τέλειοι, έτσι ακριβώς όπως εκείνοι, δηλαδή όπως οι ουράνιοι γονείς τους. Κι αυτό, βέβαια, δε συναντά καμία δυσκολία, γιατί και ο Θεός, πριν γίνει Θεός, ήταν άνθρωπος: «Όπως ο άνθρωπος είναι τώρα, ήταν κάποτε ο Θεός, όπως ο Θεός είναι τώρα, μπορεί κάποτε να γίνει ο άνθρωπος»⁶⁴. Αυτό το απόφθεγμα ανήκει στον «απόστολο» Lorenzo Snow και το οικειοποιήθηκε ο «προφήτης» Joseph Smith λέγοντας χαρακτηριστικά: «Αδελφέ Snow, αυτή είναι αληθινά ευαγγελική διδασκαλία και είναι επίσης μία αποκάλυψη του Θεού σε σένα»⁶⁵. Αύτη ή άποψη του Snow εξέφραζε στη συνέχεια τη βασική σκέψη της μορμονικής διδασκαλίας και αποτέλεσε τη βάση της διδασκαλίας για την «παντοτινή πρόοδο»⁶⁶.

α. Ή προγήνη ζωή

Πολλοί άνθρωποι είχαν την απορία: «Υπήρχαμε πριν γεννηθούμε; Γιατί τώρα βρισκόμαστε εδώ στη γη; Που θα πάμε μετά το θάνατο μας;». Οι απαντήσεις σε όλα αυτά τα ερωτήματα έχουν αποκαλυφθεί από τον Πατέρα, πού είναι στους ουρανούς, δια μέσου του «προφήτη» . Joseph Smith Οι Γραφές των Μορμόνων διδάσκουν, ότι όλοι οι «προφήτες» είχαν προετοιμασθεί από την αρχή για να γίνουν ηγέτες στη γη, από τον καιρό ακόμη πού ήταν πνεύματα στους ουρανούς⁶⁷. Γι' αυτό ο Θεός τους εξέλεξε για να είναι οί ηγέτες Του επάνω στη γη, προτού ακόμη γεννηθούν με τα

θνητά σώματα. Ο Αβραάμ ήταν ένας από αυτούς τους ηγέτες⁶⁸. Ο Joseph Smith στη διδασκαλία του αναφέρει ότι ο καθένας, πού έχει κληθεί να οδηγήσει τον κόσμο στην Εκκλησία, εκλέχθηκε γι' αυτόν

το σκοπό⁶⁹. Αναμφίβολα, όμως είναι ελεύθερος να δεχθεί ή να αρνηθεί αυτή την κλήση του. Φυσικά όλα τα πνεύματα δεν ήταν ίδια στους ουρανούς. Δόθηκαν σε αυτά διαφορετικά χαρίσματα και ικανότητες, ώστε να κάνουν διαφορετικά πράγματα πάνω στη γη, πού θα ζούσαν με τα θνητά σώματα τους⁷⁰.

Περισσότερα για τα χαρίσματα αυτά και τις κλήσεις τους θα γνωστοποιηθούν, όταν θα είναι έτοιμα να δεχθούν την Πατριαρχική ευλογία⁷¹. Ο ουράνιος Πατήρ θυμάται ποια ήταν τα πνεύματα πριν έλθουν στη γη, παρ' όλο πού αυτά πολύ σύντομα τον ξέχασαν⁷². Ο ίδιος ο Θεός, μας λέγουν οί Μορμόνοι, έχει διαλέξει την εποχή και τον τόπο, οπού το καθένα θα γεννηθεί επάνω σ' αυτή εδώ τη γη, ώστε να μάθει αυτά, πού πρέπει και πού χρειάζεται να μάθει προσωπικά. Όταν συμβεί κάτι τέτοιο, τότε αυτά θα νοιώσουν ευτυχία, απολαμβάνοντας τα χαρίσματα, με τα όποια έχουν προικισθεί. Σε καμία όμως περίπτωση ο Θεός δε θα τα αναγκάσει να κάνουν ό,τιδήποτε με τη βία. Οφείλουν να μάθουν να τον υπακούν, επειδή ελεύθερα το θέλουν. Διαφορετικά θα χάσουν τις ευκαιρίες, πού τους προσφέρει, ώστε να γίνουν αυτό, πού θα μπορούσαν να γίνουν.

Η Αγία Γραφή σαφώς αναφέρει ότι οι άνθρωποι είναι παιδιά του Θεού, αλλά βέβαια με διαφορετική έννοια από αυτή πού εννοούν οι Μορμόνοι⁷³. Σε καμία περίπτωση ο απόστολος Παύλος δεν εννοεί στα σχετικά χωρία παιδιά κατά σάρκα, αλλά κατά πνεύμα (πνευματικά παιδιά του Θεού). Ακόμη γίνεται λόγος στην Αγία Γραφή ότι οι άνθρωποι ζούσαν μαζί με τους ουράνιους γονείς τους ως πνεύματα, πριν γεννηθούν, υποστηρίζουν οι Μορμόνοι⁷⁴. Εδώ έχουμε μία φοβερή παρανόηση και παραποίηση των χωρίων της Παλαιάς και Καινής Διαθήκης, με σκοπό να τεκμηριώσουν την ως άνω εσφαλμένη άποψη τους. Συνεχίζοντας οι Μορμόνοι τη διδασκαλία τους αναφέρουν ότι ο άνθρωπος προϋπήρχε ως Πνεύμα και δημιουργήθηκε όμοιος με τον Πατέρα Του. Ταυτόχρονα, όμως, ήταν ανόμοιος Του σε πολλούς τομείς. Εκείνος (ο Θεός) είναι πολύ περισσότερο πνευματικά ανεπτυγμένος. Ο άνθρωπος δεν έχει υλικό σώμα, όπως έχει Εκείνος (ο Θεός), ώστε να μπορέσει να γίνει σαν Εκείνον. Ο ουράνιος Πατήρ ετοίμασε ένα πρόγραμμα, πού επέτρεψε στον άνθρωπο να έλθει στη γη, κι αυτό μαρτυρείτε από την Καινή Διαθήκη

Ο ίδιος ο Joseph Smith δίδαξε, πώς ο άνθρωπος ζούσε σ' ένα πνευματικό κόσμο ως παιδί του Θεού, πριν έλθει στη γη. Είχε γεννηθεί από τον Θεό Πατέρα και από μία ουράνια μητέρα⁷⁶. Αυτό έκανε τεράστια εντύπωση στον Αμερικανικό λαό, ο οποίος άρχισε να ασχολείται με φοβερότερα θέματα της «Εκκλησίας». Σύμφωνα με το , Joseph Smith αφού ο άνθρωπος υπήρχε πριν από την ζωή, θα πρέπει λογικά να υποθέσουμε πώς ζούσε ήδη και πριν ως Πνεύμα.

Αυτή βέβαια ήταν μία χαρμόσυνη είδηση, άφηνε όλους να σκέφτονται μία παιδική ηλικία κοντά σ' ένα στοργικό πατέρα. Όταν το παιδί είναι έτοιμο, τότε ο πατέρας το στέλνει σ' ένα νέο τομέα εμπειριών, τον όποιο ονομάζει προγήνη ζωή, όπως ακριβώς ένας πατέρας της εποχής μας, στέλνει το παιδί του στο Πανεπιστήμιο⁷⁷.

Οι ουράνιοι γονείς γνώριζαν ότι τα παιδιά τους δεν μπορούσαν να εξελιχθούν περισσότερο από ενα σημείο, παρά μόνο, αν τους αποχωρίζονταν για ένα διάστημα. Με αυτό τον τρόπο ήθελαν τα παιδιά τους να μπορέσουν να αναπτύξουν κάθε θεϊκή ικανότητα, πού και εκείνοι έχουν. Για να μπορέσει όμως αυτό να γίνει, έπρεπε αυτά να αφήσουν την παραδείσια κατοικία⁷⁸, πού τους είχε χορηγηθεί, ώστε να μπουν σ' ένα στάδιο δοκιμασίας, και μέσω αυτής να αποκτήσουν πείρα. Χρειαζόταν, όμως, προηγουμένως να εκλέξουν το καλό από το κακό, αφού φορέσουν απαραίτητως το φυσικό σώμα⁷⁹.

Σ' αυτή τη θνητή ζωή δίνονται στους ανθρώπους ευκαιρίες να γίνουν όμοιοι με τον επουράνιο Πατέρα. Τα χωρία αυτά, που παραθέτουν οι Μορμόνοι από την Καινή Διαθήκη, υποδηλώνουν την πνευματική τελείωση του ανθρώπου και σε καμία περίπτωση την υλική (σαρκική). Ενώ οι δύο σχετικές αναφορές από το *Βιβλίο του Μόρμον* μιλούν για κάποια πνευματική προετοιμασία και τελείωση του ανθρώπου, ώστε να οδηγηθεί στο παράδεισο, το άλλο χωρίο από το βιβλίο *Πολύτιμο Μαργαριτάρι* μιλά για κάποιον, πού έμοιαζε με τον Θεό, και δημιούργησε μία γη, για να κατοικήσουν οι άνθρωποι, ώστε να υποστούν τη δοκιμασία στην οποία θα τους υπέβαλε ο Θεός⁸¹. Συνεχίζοντας, υποστηρίζουν ότι από τη στιγμή, πού ο άνθρωπος γεννιέται σε αυτή την ζωή, το πνεύμα μπαίνει στο υλικό σώμα, πού είναι θνητό και με πολλές ατέλειες. Το σώμα αυτό, πού έλαβε ο άνθρωπος αποτελεί το πρώτο βήμα, ώστε να λάβει στη συνέχεια ένα έκλαμπρο αθάνατο σώμα, όπως έχει ο Πατήρ. Αυτή ή γήινη ζωή είναι μία περίοδος δοκιμασίας και επεξεργασίας του ανθρώπινου πνεύματος. Μη έχοντας ο άνθρωπος ανάμνηση της προηγμένης ζωής, πρέπει να ενεργεί με πίστη. Περνά δοκιμασίες και δυσκολίες, και με το να τις ξεπερνά αναπτύσσει πολλά από τα προτερήματα του ουρανού Πατρός⁸². Και εδώ τα χωρία, πού χρησιμοποιούν από την Αγία Γραφή, αναφέρονται στα πνευματικά, δηλαδή οποίος υπομείνει τις δυσκολίες και δοκιμασίες αγόγγυστα, αυτός θα λάβει πνευματικά αγαθά από τον Θεό. Αυτός είναι πού δίνει στη συνέχεια εντολές για να δείξει στο παιδί Του το δρόμο, πού πρέπει να ακολουθήσει για να εκπληρώσει το σκοπό του. Όμως όλοι, ως παιδιά Του, είναι ελεύθεροι να επιλέξουν την υπακοή ή την παρακοή. Είναι υπεύθυνοι γι' αυτό πού διαλέγουν, και γι' αυτό πού πράττουν⁸³. Αν τελικά περάσουν όλες τις δοκιμασίες με επιτυχία, μπορούν στη συνέχεια να έχουν την πληρότητα της αγαλλιάσεως, την ίδια πού έχουν και οι ουράνιοι γονείς τους, βεβαιώνουν οι Μορμόνοι τους οπαδούς τους⁸⁴.

β. Το Μέγα Συμβούλιο⁸⁵

Η παραμονή των ανθρώπων στους ουραμούς, ως πνευματικών όντων, δεν τους πρόσφερε καμία πρόοδο. Ο επουράνιος Πατήρ, εξαιτίας της αγάπης Του προς αυτά, συγκάλεσε ένα Μέγα Συμβούλιο, ώστε να μπορέσει να παρουσιάσει το σχέδιο Του για την εξέλιξη τους⁸⁶. Στη συνέχεια πληροφορήθηκαν τα πνευματικά Του παιδιά, όταν ήταν ακόμη στους ουραμούς ότι, αν ακολουθούσαν πιστά το σχέδιο πού είχε ετοιμάσει γι' αυτά, θα γίνονταν όπως εκείνος, δηλαδή θεοί. Θα είχαν αναστημένο σώμα. Θα γίνονταν και εκείνα επουράνιοι γονείς και θα είχαν παιδιά - πνεύματα, όπως και εκείνος, ο Θεός⁸⁷.

Όλα αυτά θα συνέβαιναν σε μία γη πού θα χορηγούσε ο Θεός, στην οποία θα είχαν τη δυνατότητα να περάσουν το στάδιο της δοκιμασίας. Για να έχει όμως επιτυχία ή δοκιμασία τους, θα έπρεπε ένα πέπλο να σκεπάζει τη μνήμη όλων, ώστε να ξεχάσουν την προηγούμενη ζωή πού πέρασαν στους ουραμούς. Αυτό ήταν απαραίτητο να συμβεί, ώστε να μπορέσουν στη συνέχεια να επιλέξουν το καλό ή το κακό, λόγω της φυσικής τους επιθυμίας για το καλό ή το κακό. Δε θα επηρεάζονταν καθόλου από την ανάμνηση της προηγούμενης ζωής με τον επουράνιο πατέρα τους. Αποτέλεσμα όλων αυτών θα ήταν να υπακούουν στο Θεό, σύμφωνα με την πίστη τους προς αυτόν, και όχι σύμφωνα με τη γνώση ή τη μνήμη τους⁸⁸. Στη συνέχεια θα τα βοηθούσε ο ίδιος να αναγνωρίσουν την αλήθεια, όταν κάποτε θα την άκουγαν ξανά επάνω στη γη, από τον ίδιο τον Θεό⁸⁹.

Κατά τη διάρκεια του Μεγάλου Συμβουλίου μάθανε τα ουράνια πνεύματα το λόγο της εξέλιξής τους. Πληροφορήθηκαν ότι θα μπορούσαν σιγά-σιγά, ανάλογα με τον αγώνα τους, να αποκτήσουν πληρότητα πνευματική. Επίσης γνώρισαν ότι όλα τα παιδιά Του δε θα είχαν την επιθυμία να αποκτήσουν πνευματική πρόοδο. Μερικά από αυτά θα παραπλανούνταν, θα άφηναν τον ίδιο δρόμο και θα διάλεγαν αλλά μονοπάτια, με αποτέλεσμα να χαθούν. Το βέβαιο είναι

ότι όλα θα περνούσαν ένα στάδιο δοκιμασίας στην επίγειο ζωή τους, όπως αρρώστιες, απογοητεύσεις, πόνο, λύπη και θάνατο. Άλλα όμως κατάλαβαν ότι θα τους δίνονταν για το καλό τους και προς απόκτηση πείρας⁹⁰. Εάν όλα αυτά τα υφίστατο με καρτερικότητα στη ζωή τους, θα τα βοηθούσε στον εξαγνισμό της ψυχής τους. Επιπλέον θα αποκτούσαν υπομονή και αγάπη για τους συνανθρώπους και ιδιαίτερα για τον πλησίον τους⁹¹. Επίσης σ' αυτό το Μέγα Συμβούλιο έγινε γνωστό ότι εξ αιτίας της αδυναμίας τους όλα τα πνεύματα θα έπιπταν στην αμαρτία. Έμαθαν ακόμη ότι θα τους προσφερόταν ένας Σωτήρας⁹², ώστε να απαλλαχθούν από τις αμαρτίες τους και να νικήσουν το θάνατο με την Ανάσταση. Αυτό θα κατορθωνόταν με την υπακοή στα λόγια αυτού του Σωτήρα και τη μίμηση του παραδείγματος Του.

3. Ο Ιησούς Χριστός ως ηγέτης και σωτήρας των ανθρώπων

Το σχέδιο σωτηρίας παρουσιάστηκε τελικά σε όλο τον πνευματικό κόσμο, προξενώντας απερίγραπτη χαρά. Ταυτόχρονα, όμως, αντιλήφθηκε, ότι έπρεπε να αφήσει για ένα χρονικό διάστημα την κατοικία Του στους ουρανούς για το συμφέρον του. Δε θα ζούσε πλέον με τους ουράνιους γονείς Του. Μακριά απ' αυτούς ίσως να γνώριζε την αμαρτία και να έχανε τον ορθό δρόμο. Ο ουράνιος Πατήρ, ως Παντογνώστης, ήξερε ότι θα χρειαζόταν υποστήριξη, γι' αυτό εξ αιτίας της αγάπης Του σχεδίασε ένα τρόπο επικουρίας.

Η βοήθεια αυτή λοιπόν θα προήρχετο από ένα Σωτήρα, ο οποίος θα πλήρωνε για τις αμαρτίες όλων⁹³ και θα μας δίδασκε τον τρόπο επιστροφής στον ουράνιο Πατέρα. Στον προβληματισμό αυτό του Θεού για το ποιος θα αναλάμβανε το έργο αυτό του Σωτήρα, προσφέρθηκαν δύο από τους αδελφούς των πνευματικών Του παιδιών να βοηθήσουν. Ο μεγαλύτερος αδελφός, ο Ιησούς Χριστός, ο οποίος τότε εκαλείτο Ίεχωβα⁹⁴, είπε: στείλε έμένα⁹⁵. Ο δεύτερος, όμως, αδελφός, ο σατανάς, βλέποντας αυτή την εκλογή εξοργίσθηκε, με αποτέλεσμα να χάσει την αρχική του κατάσταση⁹⁶.

Ο Ιησούς Χριστός ήταν πρόθυμος να έλθει στη γη και να προσφέρει την ζωή Του για όλους, παίρνοντας στους ώμους Του τις αμαρτίες τους. Ήθελε όμως οι άνθρωποι από μόνοι τους να επιλέξουν, αν θέλουν να υπακούν στις εντολές του Θεού, γιατί γνώριζε ότι έπρεπε να είναι ελεύθεροι, όταν αποφάσιζαν να προβάλλουν τους εαυτούς τους άξιους για εξύψωση⁹⁷. Ο Ιησούς Χριστός στη συνέχεια συγκατένευσε να γίνει το θέλημα του Πατρός Του. Ο σατανάς, ο δεύτερος αδελφός, ο οποίος έφερε το όνομα Εωσφόρος, πλησίασε κι αυτός τον ουράνιο Πατέρα και του είπε: «Ίδού, εδώ είμαι εγώ, στείλε εμένα, θα είμαι ο υιός σου και θα σώσω όλη την ανθρωπότητα, ώστε ούτε μία ψυχή να μη χαθεί, και οπωσδήποτε θα το κάνω, γι' αυτό δώσε μου τη δόξα σου»⁹⁸.

Η ουσία, όμως, του προβλήματος της έκπτωσης του Εωσφόρου, σύμφωνα με την χριστιανική (ορθόδοξη) θεώρηση του βρίσκεται στην προσπάθεια του να υπερκεράσει αυτόν τον ίδιο τον Θεό και να καταστεί υπέρθεος. Η θέση αυτή διαφέρει ουσιαστικά από τις θέσεις των Μορμόνων επάνω στο ίδιο θέμα, οι οποίες στην πραγματικότητα αθρώνουν την πτώση του Εωσφόρου, αφού εμφανίζουν ως κίνητρο της αποστασίας του την επιθυμία του να σωθούν όλοι οι άνθρωποι!

Οι Μορμόνοι διδάσκουν ότι ο σατανάς, ύπουλα σκεπτόμενος, ήθελε να υποχρεώσει όλους τους ανθρώπους να κάνουν το θέλημα του. Σύμφωνα με το δικό του σχέδιο, θα απουσίαζε ή ελευθερία της εκλογής, την οποία είχε δώσει ο Θεός στα τέκνα Του. Ο σατανάς ήθελε ακόμη

να έχει αυτός όλη τη δόξα για τη σωτηρία τους, αφού έπαιρνε την εντολή από τον Θεό για να τους σώσει, υποκαθιστώντας έτσι τον Ιησού Χριστό. Ήθελε με άλλα λόγια να είναι Θεός όλων".

ά.. Ή πτώση του Εωσφόρου

Από την αυτοπροτροπή του Θεού στο βιβλίο της Γενέσεως: «ποιήσωμεν άνθρωπον...»¹⁰⁰ εξάγεται το συμπέρασμα ότι πριν την πράξη της δημιουργίας έγινε συμβούλιο στους ουρανοί περί του πρακτέου¹⁰¹. Ο Θεός, σε καμία περίπτωση, δε μπορούσε να περιορίσει την ελευθερία της επιλογής των προϋπαρχόντων πνευμάτων, επιβάλλοντας το δικό Του σχέδιο ή το σχέδιο του Ιησού Χριστού, αλλά έπρεπε να γίνει ψηφοφορία γι' αυτό, υποστηρίζουν στη διδασκαλία τους οί Μορμόνοι.

Το σχέδιο συζητήθηκε στο συμβούλιο των πνευμάτων. Ή ελευθερία των ανθρώπων οδηγεί σε μία «δημοκρατικοποίηση» των ουρανών με την έννοια ότι ό Θεός δεν μπορεί να εκτελέσει ούτε τις ιερές αποφάσεις Του χωρίς προηγούμενη δημοκρατική ψηφοφορία¹⁰². Αυτό αντικατοπτρίζεται στο εκκλησιαστικό δίκαιο των Μορμόνων, όπου ό Θεός μόνον μπορεί να κατέχει ένα αξίωμα και έχει τη δυνατότητα να επικαλεσθεί, τόσο τη θεϊκή κλήση (άμεσα ή έμμεσα) της «Εκκλησίας», όσο και την πλειοψηφική συγκατάθεση των κατωτέρων, και συνεπώς από μόνος Του δεν ενεργεί τίποτε¹⁰³. Σ' αυτό το ουράνιο Συμβούλιο ό Εωσφόρος παρέθεσε ένα αντίθετο σχέδιο, γιατί διείδε τον εμφωλεύοντα κίνδυνο, αφού οί άνθρωποι θα χρησιμοποιούσαν την ελευθερία της αποφάσεως τους ξεχωριστά από τον Θεό, πολλοί από αυτούς θα έχαναν την ευτυχισμένη κατάσταση της κοινωνίας τους με τον Πατέρα. Πρότεινε λοιπόν να κατέλθει ως απεσταλμένος Υιός του Θεού στη γη και να εμποδίσει την απώλεια, έστω και μίας ψυχής. Ήθελε να του δώσει ό Θεός την τιμή γι' αυτό¹⁰⁴. Αυτό όμως θα σήμαινε ότι ό άνθρωπος θα στερούνταν την ελευθερία του, με την οποία θα μπορούσε να απομακρυνθεί από τον Θεό. Έτσι θα στερούνταν και τη δυνατότητα της προόδου. Για το λόγο αυτό το σχέδιο του Εωσφόρου απορρίφθηκε με πλειοψηφία περίπου κατά τα δύο τρίτα. :

Όταν στη συνέχεια ό Ιησούς υποτάχθηκε στο θέλημα του Θεού και του αποδόθηκε αποκλειστικά ή τιμή, έγινε αποδεκτό το ευαγγελικό σχέδιο Του και εξουσιοδοτήθηκε Αυτός για την εκτέλεση¹⁰⁵: «Ή ταπεινή πρόταση του Ιησού, του πρωτότοκου, δηλαδή να δεχθεί τη θνητότητα και να ζήσει ανάμεσα στους ανθρώπους, ως πρότυπο και δάσκαλος, και να κρατήσει Ιερή την ανθρώπινη ελευθερία της αποφάσεως, αλλά συνάμα να τους διδάξει πώς να εφαρμόσουν σωστά αυτή τη θεϊκή κληρονομιά, έγινε αποδεκτή»¹⁰⁶.

Ό Εωσφόρος όμως δε δέχτηκε να συμβιβασθεί με το σχέδιο του Χριστού. Μαζί με το 1/3 των πνευμάτων που τον ακολούθησαν επιτέθηκε στα άλλα πνεύματα, με αποτέλεσμα να ξεσπάσει στον ουρανό μεγάλη μάχη¹⁰⁷. Κατά τη μεγάλη αυτή συμπλοκή ό σατανάς και οι όμοιοί του εκδιώχθηκαν από τον αρχάγγελο Μιχαήλ και στερήθηκαν την παρουσία του Θεού: «Αυτή ή απόφαση οδήγησε στον πόλεμο και τελικά στην εξόντωση του σατανά και των αγγέλων του, οι οποίοι διώχθηκαν και έχασαν τα απεριόριστα προνόμια, τα όποια θα αποκτούσαν με τη θνητή κατάσταση τους»¹⁰⁸. Εξορίστηκαν από τον ουρανό¹⁰⁹. Έχασαν το δικαίωμα να λάβουν θνητά (υλικά) σώματα, λέγουν οί Μορμόνοι.

Στη συνέχεια, μας λέγουν, όλα τα πνευματικά παιδιά του Θεού οδηγήθηκαν στη γη, έχοντας θνητά σώματα από σάρκα και οστά. Ή εκλογή τους έγινε συνειδητά για να ακολουθήσουν τον Ιησού Χριστό και τον ουράνιο Πατέρα τους.. Ό σατανάς και οι ακόλουθοι. του

οδηγήθηκαν και αυτοί στη γη, ως πνεύματα, χωρίς υλικά σώματα. Κατά την παραμονή τους στη γη δεν ξέχασαν τα πνευματικά παιδιά του Θεού και τον πόλεμο που έκαναν μαζί τους στον ουρανό. Γι' αυτό λοιπόν σε αυτή τη γήινη παρουσία τους όλα τα πονηρά πνεύματα βρίσκονται σε εμπόλεμη κατάσταση με τα παιδιά του Θεού, προσπαθώντας να τους βάλουν σε πειρασμό και να τους κάνουν να αμαρτήσουν ενώπιον του Θεού. Στην προγήινη ζωή τα παιδιά του Θεού διάλεξαν το σωστό, δηλαδή να ακολουθήσουν το σωτηριολογικό σχέδιο του Χριστού που οδηγούσε στη θεοποίηση. Πρέπει λοιπόν να συνεχίσουν να επιλέγουν το σωστό και στη γη, όπου βρίσκονται για να μπορέσουν να επιστρέψουν στην ουράνια κατοικία τους.

β. Η απόφαση του Θεού για την εκλογή και αποστολή του Χριστού στον κόσμο

Ο Θεός ακούγοντας τα λόγια και των δύο αδελφών, αποφάσισε μετά από πολύ σκέψη να σταλεί ο πρωτότοκος υιός Του, ο Ιησούς Χριστός, ως Δημιουργός, Πατέρας και Λυτρωτής του κόσμου και της ανθρωπότητας. Αυτή την εκλογή και το διορισμό του Χριστού ως Σωτήρα τη μνημονεύουν πολλά κείμενα. Καθώς επίσης και ο ίδιος ο Χριστός τη φανέρωσε στον Ιάρεδ, που ήταν ένας από τους «προφήτες» των Λαμανιτών από το *Βιβλίο του Μόρμον*¹¹⁰.

Εκλέχθηκαν επίσης τα πνεύματα, τα οποία ήταν ήδη πνευματικά κατηρτισμένα και προορίστηκαν για τον ιδιαίτερο ρόλο τους στην ιστορία, ως πατριάρχες, προφήτες, απόστολοι, προϊστάμενοι Εκκλησιών κ.λπ. Αύτη ή πρόκληση και πρό-εξουσιοδότηση διαφοροποιείται αυστηρά από το προκαθορισμένο, γιατί η ελεύθερη βούληση διατηρείται, επισημαίνουν οι Μορμόνοι¹¹¹.

Ο Ιησούς, όσο ζούσε στη γη, φανέρωσε πολλές φορές, τόσο στους μαθητές Του, όσο και στους ακροατές Του, την εκλογή και αποστολή Του στον κόσμο¹¹². Γι' αυτό δε βίαζε κανένα να τον πιστέψει ή να τον ακολουθήσει σε όλα αυτά που έλεγε, γιατί σεβόταν πάντα την ανθρώπινη ελευθερία.

4. Η ελευθερία του ανθρώπου να επιλέξει τις αποφάσεις του - δώρο του Θεού

Από μόνος του ο άνθρωπος μπορεί να επιλέξει την απόφαση του, γιατί του έχει παραχωρηθεί από τον Θεό το δώρο της ελευθερίας¹¹³. Η ζωή του πρέπει να έχει οπωσδήποτε ένα σκοπό¹¹⁴. Ο Θεός τον πληροφόρησε με το στόμα των προφητών ότι είναι ελεύθερος να επιλέξει ανάμεσα στο καλό και στο κακό. Μπορεί να διαλέξει την ελευθερία και την αιώνια ζωή ακολουθώντας τον Ιησού Χριστό ή με τη θέληση του και πάλι να διαλέξει τη δουλεία και το θάνατο, ακολουθώντας το σατανά¹¹⁵. Το δώρο της επιλογής ανάμεσα στο καλό και το κακό οι Μορμόνοι το αποκαλούν *ελευθεροβουλία*¹¹⁶.

α. Η ελευθέρα βούληση απαραίτητο στοιχείο της σωτηρίας

Η ελευθέρα βούληση είναι μία από τις αιώνιες αρχές, μας πληροφορούν οι Μορμόνοι, εκθέτοντας στη συνέχεια τη δική τους θεωρία. Στην προγήινη ζωή του ο άνθρωπος, λέγουν, ήταν ελεύθερος και είχε τη δυνατότητα να ενεργεί σύμφωνα με την πρωτοβουλία του¹¹⁷. Ένας από τους σκοπούς της επίγειας ζωής του ήταν να δείξει τις επιλογές που θα ακολουθούσε. Αν από ανάγκη διάλεγε το καλό, τότε δεν ήταν σε θέση να αποδείξει τι θα

διάλεγε από μόνος του. Γι' αυτό ο άνθρωπος, όταν κάνει κάτι από μόνος του, νοιώθει μεγαλύτερη χαρά και ευχαρίστηση. Και τα καθήκοντα πού δεν επιθυμεί να εκτελέσει του φαίνονται ευκολότερα, όταν πεισθεί, παρά όταν τα κάνει από εξαναγκασμό. Σ' όλες τις αποφάσεις του ο άνθρωπος είναι απόλυτα ελεύθερος. Αυτές επηρεάζουν την πρόοδο του στο να γίνει θεός. Η άποψη ότι ο άνθρωπος θα μπορούσε κατά κάποιο τρόπο να είναι προορισμένος για το καλό η το κακό και επομένως για τη σωτηρία η τη συμφορά απορρίπτεται από τους Μορμόνους¹¹⁸. Την ίδια γνώμη έχει και ο James E. Talmage πρόεδρος της «Εκκλησίας» των Μορμόνων¹¹⁹. Επίσης τονίζουν ρητά πώς σε καμία περίπτωση ή πρόγνωση του Θεού γύρω από την πορεία του ανθρώπου δεν είναι ούτε υπέρ του ούτε εναντίον του, αλλά μένει απαθής¹²⁰. Η γνώση του Θεού για την πορεία του κάθε ανθρώπου δεν είναι ούτε παθητική, ούτε και ευεργετική. Μένει αμέτοχη και δεν επηρεάζει την ζωή του ανθρώπου σύμφωνα με την ορθόδοξη πατερική θεολογία.

Η ελευθέρα βούληση ήταν ένα από τα πρώτα θέματα συζητήσεως, πού προέκυψαν στο Συμβούλιο στους ουρανούς. Ήταν μία από τις βασικές αιτίες συγκρούσεως ανάμεσα στους οπαδούς του σατανά και στους υποστηρικτές του Χριστού. Αυτός ισχυριζόταν ότι θα έφερνε όλους τους ανθρώπους και πάλι κοντά στον Θεό, χωρίς την ελεύθερη βούληση, αφού δεν τη χρειαζόταν. Το σχέδιο του όμως δεν έγινε αποδεκτό για το λόγο πού ήδη προαναφέρθηκε, και διώχθηκε έτσι από τους ουρανούς¹²¹.

Σε κάθε περίπτωση όμως οι Μορμόνοι, υπογραμμίζουν την αγάπη τους για την ελευθερία, γιατί αγαπούν την ζωή. Πιστεύουν πώς δεν *υπάρχει, πολυτιμότερο αγαθό από την ελεύθερη βούληση του ανθρώπου, καθώς και ότι το δικαίωμα εκλογής είναι ουσιαστικό για τη σωτηρία του*. Αυτός πού καταπιέζει με κάθε τρόπο τους ανθρώπους, συμμαχεί με τον 'ίδιο το σατανά¹²². Επίσης ο Ίδιος ο Joseph Smith στα άρθρα για την πίστη αναφέρει: «Επικαλούμαστε το προνόμιο να λατρεύουμε τον Θεό σύμφωνα με τις επιταγές της συνείδησης μας»¹²³.

β. Ελευθερία και πρόοδος

Όλη ή επίγειος ζωή των ανθρώπων, από τη γέννηση μέχρι το θάνατο, είναι μία περίοδος δοκιμασίας - σύμφωνα πάντα με το προτεινόμενο σχέδιο σωτηρίας του Ιησού Χριστού - για να αποδείξουν αν είναι άξιοι να γίνουν σαν τον ουράνιο Πατέρα τους. Όταν ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο στη θνητή του κατάσταση, *είπε*: «Έτσι θα τους δοκιμάσουμε, αν κάνουν όλα οσαδήποτε τους προστάξει ο Κύριος, ο Θεός τους»¹²⁴. Χωρίς το χάρισμα της ελευθέρας βουλήσεως δε θα ήταν σε θέση να δείξουν στον Θεό ότι υπακούουν στις προσταγές Του. Επειδή όμως μπορούν να διαλέξουν, είναι και υπεύθυνοι των πράξεων τους¹²⁵.

Όταν αποφασίσουν να ζήσουν σύμφωνα με το σχέδιο του Θεού, τότε ή ελεύθερη βούληση τους ενισχύεται, με αποτέλεσμα και οι επιλογές να είναι πάντα σωστές. Όταν δείχνουν υπακοή σε μία εντολή του Πατέρα τους, γίνονται πιο ελεύθεροι και υπακούουν και στις άλλες. Αποκτούν σοφία και ή πίστη τους αυξάνεται, με αποτέλεσμα εύκολα να διαλέγουν το σωστό.

Η ελεύθερη εκλογή των αποφάσεων, δόθηκε στον άνθρωπο από τότε πού ήταν ως πνεύμα κοντά στον ουράνιο Πατέρα. Οι διάφορες επιλογές, όταν ήταν κοντά Του, τους έκαναν άξιους, ώστε να μπορέσουν να έλθουν στη γη. Η επιθυμία του ουράνιου Πατέρα είναι ή εξέλιξη τους στην πίστη, στη γνώση και στη σοφία. Όταν υπακούουν στις εντολές Του και επιλέγουν το σωστό, θα γίνουν όπως εκείνος.

Ο άνθρωπος, όπως είναι γνωστό, τοποθετήθηκε στη γη έτσι ώστε να είναι απόλυτα ελεύθερος και να μπορεί να λάβει κατά βούληση θέση απέναντι στους νόμους πού έθεσε ο Θεός για τον κόσμο. Με την άρνηση του δημιουργείται ή αμαρτία, ο πόνος και ή λύπη. Ο ατελής άνθρωπος,

ό οποίος εξασκεί την ελευθερία του, δεν μπορεί να αποφύγει εντελώς το κακό. Έτσι λοιπόν ο άνθρωπος τραυματίζει το συνάνθρωπο του στην ενάσκηση της ελευθερίας της αποφάσεως του. Βέβαια, αυτό είναι αναπόφευκτο, εφόσον δε θέλει ο ίδιος να περιορίσει την ελευθερία και να στερήσει από το συνάνθρωπο του τη δυνατότητα για πρόοδο. Και ασφαλώς αυτό δεν επιτρέπεται να συμβεί. Με τον τρόπο αυτό λύνεται για τους Μορμόνους ή ερώτηση για τη δικαιοσύνη του Θεού ξεκάθαρα¹²⁷. Η διαμόρφωση του χαρακτήρα του κάθε ανθρώπου είναι αποτέλεσμα των σωστών αποφάσεων του¹²⁸. Με το να θέλει κάποιος να περιορίσει την ανθρώπινη ελευθερία οδηγείται χωρίς άλλο στο προπατορικό αμάρτημα. Αύτη είναι και ή αιτία για την πτώση του σατανά. Μία ακόμη ειδοποιός διαφορά αναφύεται στο σημείο αυτό, ανάμεσα στους Μορμόνους και στους ορθοδόξους, με την αποδοχή της εννοίας της στέρησης της ελευθερίας ως βασικής προϋπόθεσης και του προπατορικού αμαρτήματος και της πτώσης του Εωσφόρου. Η ανθρώπινη ελευθερία βοηθεί στην εκλογή ανάμεσα στο καλό και στο κακό. Ο θεός επιτρέπει στο σατανά να φέρει το αντίθετο του κάλου. Αυτός συνεχίζει να φέρνει αντιρρήσεις στο Θεό. Κάνει ό,τι μπορεί για να καταστρέψει το έργο του Θεού. Επιδιώκει τη δυστυχία του ανθρώπου, δε θέλει το καλό, θέλει όλους τους ανθρώπους να τους έχει σκλάβους του. Ο ουράνιος Πατέρας έδειξε στα τέκνα Του τον τρόπο για να αποφεύγουν αυτή την αιχμαλωσία του σατανά. Ο ασφαλέστερος τρόπος είναι ή συνεχής προσευχή και ή επίκληση της βοήθειας Του να αντέχουν στους πειρασμούς πού τους προξενεί Ο σατανάς¹²⁹. Και τότε μπορούν να είναι βέβαιοι ότι ο Θεός δε θα τους αφήσει να δοκιμασθούν περισσότερο από τις δυνάμεις τους¹³⁰.

Οι εντολές του Θεού είναι εκείνες πού καθοδηγούν τον άνθρωπο μακριά από τον κίνδυνο και τον οδηγούν με ασφάλεια στο δρόμο προς την αιώνια ζωή. Αποφασίζοντας λοιπόν με σύνεση για μία ζωή κοντά στο Θεό, ο άνθρωπος θα αποκτήσει πνευματικότητα, αιώνια πρόοδο και απόλαυση της ατέλειωτης αγαλλίασης¹³¹. Αυτή είναι εξάλλου και ή άποψη του , Joseph Smith, πού διδάσκει και πιστεύει ότι ακόμη και μετά το θάνατο μπορεί να συνεχισθεί περαιτέρω ή πρόοδος. Για την ανατολική ορθόδοξη πατερική παράδοση το ζήτημα προόδου εις τον παράδεισο είναι θεολογούμενο¹³². Ο κύριος σκοπός της ζωής του ανθρώπου, σύμφωνα πάντα με τον Joseph Smith είναι ή αιώνια και ατελεύτητος πρόοδος¹³³.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α '

Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΟ

1. Η δημιουργία

Όπως ήδη αναφέρθηκε και στο προηγούμενο κεφάλαιο, ο ουράνιος Πατέρας είχε μιλήσει στα πνευματικά Του παιδιά για ένα σχέδιο πού είχε προτείνει ο Ιησούς Χριστός και έγινε αποδεκτό από Αυτόν. Στόχος αυτού του σχεδίου ήταν να προετοιμασθούν αυτά και να γίνουν όμοια με Αυτόν. Βασική προϋπόθεση ήταν ή θεοποίηση των παιδιών Του. Υπήρχε όμως ένα βασικό εμπόδιο. Ο άνθρωπος μπορούσε μεν να αισθανθεί χαρά και να κάνει προόδους, αλλά μόνο μέσα σε περιορισμένα όρια, γιατί ή ολοκλήρωση της χαράς είναι,

σύμφωνα με την «αποκάλυψη» πού έλαβε Ο Joseph Smith , δυνατή μόνο όταν το πνεύμα είναι ενωμένο με τα θεϊκά στοιχεία¹. Γι αυτό, λοιπόν, έπρεπε ό στόχος του προτεινομένου σχεδίου του Ιησού να είναι ή τελική και συνεχής σύνδεση της σάρκας και του πνεύματος. Προκειμένου, όμως, το σχέδιο αυτό να τεθεί σε εφαρμογή, έπρεπε τα πνευματικά Του παιδιά να γνωρίσουν την ύλη και να συγκεντρώσουν τις εμπειρίες τους από αυτήν. Το σχέδιο ακόμη προέβλεπε την εγκατάλειψη της ουράνιας κατοικίας και την πρόσληψη υλικών (θνητών) σωμάτων. Με αυτή τη νέα υλική μορφή ό άνθρωπος είχε τη δυνατότητα να φθάσει στη γνώση, ή οποία είναι απαραίτητη για τη συνεχή σύνδεση του πνεύματος με τη σάρκα². Συγχρόνως έπρεπε να δοθούν νόμοι στους ανθρώπους, πού θα σημάδευαν το δρόμο της προόδου. Με αυτή τη νέα μορφή παρουσίας, τους δόθηκε ένα νέο μέρος για κατοικία πού ονομάστηκε γη³. Σ' αυτή τη νέα κατοικία τα πνευματικά παιδιά είχαν τη δυνατότητα της προπαρασκευής και προετοιμασίας, ώστε βαθμιαία να φθάσουν και να γίνουν όμοιοι με Εκείνον. Στη νέα τους ζωή, παρ' ότι θα στερούνταν της άμεσης παρουσίας του Θεού-Πατέρα, δε θα στερούνταν, όμως, εντελώς της γνώσης. Αυτές είναι μερικές από τις απόψεις των Μορμόνων για τη δημιουργία του ανθρώπου. Το σχέδιο προέβλεπε ακόμη για τους κατοίκους της γης αποκαλύψεις και όλες τις σωτήριες πράξεις του Θεού για τον κόσμο, όπως έχουν καταγραφεί στα βιβλία των Μορμόνων.

α. Ο Ιησούς Χριστός δημιουργός της γης

Ο Θεός έπλασε τον κόσμο. Η λέξη «έπλασε» δε σημαίνει ότι τον έχει δημιουργήσει από το τίποτα, «εκ του μηδενός», αλλά από την προϋπάρχουσα ύλη. Στο σημείο αυτό είναι σαφές ότι παρερμηνεύεται το συγκεκριμένο χωρίο της Π.Δ. και αναδεικνύεται μία ακόμη διαφορά μας με τους Μορμόνους, εφόσον δεχόμαστε την εκ του μηδενός (ex nihilo) δημιουργία του κόσμου - παντός⁴. Έτσι ό Θεός «συναρμολόγησε» τον κόσμο και τη γη με την προϋπάρχουσα ύλη και εμψύσησε σε αυτή την αιώνια ζωή⁵. Η λέξη «δημιουργός» πρέπει να κατανοηθεί με την έννοια του «οργανωτή»⁶. Ο Θεός είναι κύριος της δημιουργίας και της ιστορίας - αυτό άλλωστε σημαίνει και το εβραϊκό όνομα για τον Θεό Ελωχείμ (Elohim)⁷. Μετά από αυτές τις απόψεις τους, ό κόσμος δεν είναι δημιουργημένος εκ του μηδενός από τον Θεό-Δημιουργό, αλλά αυτοτελής και εξελισσόμενος. Η συνεισφορά του Θεού στη δημιουργία του κόσμου ήταν ή σοφή οργάνωση Του⁸.

Σύμφωνα με τη διδασκαλία των «Αγίων των Τελευταίων Ημερων», πλάστης αυτού του κόσμου (της γης) και πολλών άλλων κόσμων είναι ό Ιησούς Χριστός. Ο κόσμος, υποστηρίζουν, δημιουργήθηκε από τον Χριστό, μέσω του Θεού. Η δημιουργία δε γίνεται από τον Θεό - Πατέρα, αλλά από τον Ιησού Χριστό⁹. Ο Θεός σε συνεργασία με τον Υιό Του δημιούργησε αναρίθμητους κόσμους¹⁰. Υπάρχουν και άλλες μαρτυρίες, ισχυρίζονται οι Μορμόνοι, πού πιστοποιούν αυτή την αλήθεια. Ο ίδιος ό Joseph Smith μαζί με τον Sidney Rigdom είδαν και άκουσαν τον Ιησού Χριστό σ' ένα τους δράμα και κατέγραψαν τη μαρτυρία τους αυτή στο βιβλίο των μορμονικών αποκαλύψεων¹¹.

Επειδή ό Ιησούς είναι ό Δημιουργός, αποκαλείται και αυτός στη Βίβλο συχνά «Πατέρας». Ασφαλώς δεν εννοείται ως ό Θεός-Πατέρας. Ούτως ή άλλως ό Θεός - Πατέρας απέχει ως επί το πλείστον από την εκτέλεση του σχεδίου Του και τα αφήνει όλα στον Υιό Του. Γι' αυτό το λόγο ό Ιησούς Χριστός είναι και ό Θεός του Ισραήλ, ό Ίεχωβάς¹². Για τη διάκριση του Πατρός από τον Υιό οι «Άγιοι των Τελευταίων Ημερων» χρησιμοποιούν αποκλειστικά για τον Πατέρα το όνομα «Ελωχείμ» ενώ ονομάζουν τον Υιό «Ίεχωβα»¹³.

Ἡ δημιουργία αὐτοῦ τοῦ κόσμου (τῆς γῆς), ὅπως μας πληροφοροῦν οἱ ἴδιοι, ἐγίνε σε δύο φάσεις: «Κατ' ἀρχὴν δημιουργήθηκαν τὰ πνευματικὰ οὐτὰ, καὶ κατόπιν τὰ υλικά πράγματα»¹⁴. Ἡ πνευματικὴ δημιουργία τοῦ κόσμου ἀπὸ τὸν Θεό, ὅπως ἀφήσε νὰ φανεῖ ὁ Joseph Smith *στα πρῶτα χρόνια τῆς ἱδρύσεως τῆς «Ἐκκλησίας»* του, δὲν εὐσταθεῖ. Γιατί ἡ δημιουργία αὐτή, ὅπως παρουσιάζεται στὸ *Βιβλίον τοῦ Μόρμον*, δὲν κάνει καθόλου λόγο γιὰ αἰωνιότητα¹⁵. Ὄταν λοιπὸν ὁ Χριστὸς σχεδίασε νὰ δημιουργήσῃ τὴ γῆ υλικά, μίλησε με τὰ διάφορα πνεύματα πού ἦταν μαζί Του: «Θα κατέβουμε, διότι ὑπάρχει χώρος κάτω ἐκεῖ,... καὶ θα κατασκευάσουμε μία γῆ, οὐδὲ αὐτοὶ (τὰ πνευματικὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ) θα μποροῦν νὰ κατοικήσουν»¹⁶.

Ὁ Χριστὸς προχώρησε στὴ δημιουργία τῆς γῆς πάντα με τὴν καθοδήγηση τοῦ Πατέρα. Χώρισε τὸ φῶς ἀπὸ τὸ σκοτάδι γιὰ νὰ κάνει τὴν ἡμέρα καὶ τὴ νύχτα. Ἐφτιαξε τὸν ἥλιο, τὴ σελήνη καὶ τὰ ἀστρά. Διαχώρισε τὰ νερά ἀπὸ τὴ στεριά γιὰ νὰ δημιουργήσῃ τὶς θάλασσες, τοὺς ποταμούς, καὶ τὶς λίμνες¹⁷. Δημιούργησε τὴ γῆ κατὰ τὸν καλλίτερο τρόπο, δηλαδὴ ὀμορφή καὶ παραγωγικὴ. Τὴ στόλιζαν τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ ὅλων τῶν ειδῶν. Στὰ ζῶα, πού κατοικοῦσαν σὲ αὐτή, δόθηκε ἡ δυνατότητα ἀναπαραγωγῆς τοῦ εἴδους τοὺς¹⁸.

Μετὰ ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἡ γῆ ἦταν ἑτοιμὴ νὰ δεχθεῖ τὸν ἄνθρωπο. Τὰ πνευματικὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ θὰ λάμβαναν σώματα ἀπὸ σάρκα καὶ οστά, ἔτσι ὥστε νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ ζήσουν σ' αὐτὴ τὴ γῆ: «Καὶ ἐγώ, ὁ Θεός, εἶπα εἰς τὸν μονογενῆ Μου, ὁ ὁποῖος ἦταν μαζί Μου ἀπὸ τὴν ἀρχή. Ἄς κἀνωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμῶν καὶ καθ' ὁμοίωσιν ἡμῶν. Καὶ ἐγένετο»¹⁹. Οὕτως λοιπὸν οἱ πρῶτοι ἄνθρωποι, ὁ Ἀδάμ, καὶ ἡ Εὐά, πλάσθηκαν καὶ τὰ σώματα πού ἔλαβαν ἔμοιαζαν με τὰ σώματα τῶν ουράνιων γονέων τοὺς²⁰. Αὐτὸ βέβαια ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ λόγια τοῦ Θεοῦ²¹. Τὸ σχετικὸ χωρίο τῆς Γενέσεως δὲν κάνει λόγο γιὰ τὸ υλικὸ σῶμα τοῦ Θεοῦ ὅπως θέλουν οἱ Μορμόνοι. Ὁ τόπος κατοικίας τῶν πρωτοπλάστων ἦταν τὸ δυτικὸ ἡμισφαίριο, μία περιοχὴ γεμάτη ὀμορφιές. Ἡ ἀνθρώπινη μορφή τοῦ Ἀδάμ²² ταυτίζεται με τὸν ἀρχάγγελο Μιχαήλ. Αὐτὸς στὴ συνέχεια καταλαμβάνει στὴν ἱερὴ ἱστορία τῶν Μορμόνων ἕναν υψηλὸ βαθμὸ. Τέλος ὑπάρχει καὶ ἡ γνώμη τοῦ William E. Berrett ὅπως αὐτὴ ἀναφέρεται στὸ βιβλίον του: «Οἱ προπάτορες Ἀδάμ καὶ Εὐά μετεφέρθησαν στὴ γῆ καὶ ἐνδύθησαν με μία σάρκα ἀπὸ υλικά στοιχεῖα, ἡ ὁποία ἔμοιαζε με τὴν πνευματικὴ τους σάρκα.» Ὁ Ἀδάμ ὅπως καὶ προηγουμένως ἀναφέρθηκε θεωρεῖτε ἡ ἐνσάρκωση τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ²³. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὑπενθυμίζουμε τὴν παρόμοια κακοδοξία «τῶν μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά», οἱ ὁποῖοι ταυτίζουν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν με τὸν ἀρχάγγελο Μιχαήλ²⁵. Μετὰ ἀπὸ τὶς δημιουργίες Του, ὁ Χριστὸς ἦταν εὐχαριστημένος, καὶ κάθισε γιὰ λίγο νὰ ἀναπαυθεῖ²⁶.

2. Το προπατορικό ἀμάρτημα

Ὁ Θεός, ὅπως ἀναφέρθηκε, προετοίμασε στὸ δυτικὸ ἡμισφαίριο μία ἐκλεκτὴ τοποθεσία γεμάτη ἀπὸ φυσικὲς ὀμορφιές γιὰ νὰ ἀποτελέσει τὴ μόνιμη κατοικία τοῦ ἀνθρώπου. Τὸ ζεῦγος τῶν πρωτοπλάστων ἐκλέχθηκε ἀπὸ τὸν Θεό γιὰ νὰ ἀποτελέσει τοὺς πρῶτους ἀνθρώπους καὶ τοὺς πρῶτους κατοικοὺς ἐπάνω σ' αὐτὴ τὴ γῆ. Ὁ ρόλος αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ἦταν νὰ γνωρίσουν τὴ δύναμη τοῦ κακοῦ καὶ δι' αὐτοῦ νὰ εἰσέλθουν στὸν κόσμο τῆς θνητότητας. Αὐτὸ ἦταν τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸν ἀκολούθησε ἡ πτώση. Εὐκόλα, συνεπῶς, συνάγεται τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐά πλάσθηκαν γιὰ τὴν ἀμαρτία καὶ τὸ θάνατο, καθὼς καὶ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ οὐσιαστικὸς ρόλος ἦταν ἡ πτώση κατὰ τὴ διδασκαλία τῶν Μορμόνων. Ἦταν προορισμένοι ἀπὸ τὸν Θεό νὰ γίνουν οἱ πρῶτοι γονεῖς, καθ' ὅτι ἦταν τὰ πιο ἐκλεκτὰ παιδιὰ τοῦ Θεοῦ²⁷. Στὸν κόσμο τῶν πνευμάτων ὁ Ἀδάμ

ονομαζόταν Αρχάγγελος Μιχαήλ. Αυτός ήταν πού εξελέγη από τον Θεό να πολεμήσει στη μάχη εναντίον του σατανά²⁸. Ο Κύριος ως ανταπόδοση του υποσχέθηκε μεγάλες ευλογίες²⁹.

Για το πρόσωπο της Εύας δε γίνεται λόγος πουθενά. Οι Γραφές δεν την αναφέρουν, θα πρέπει όμως να ήταν μία εκλεκτή κόρη του Θεού, σημειώνουν οι Μορμόνοι. Ονομάσθηκε Εύα γιατί είναι ή μητέρα όλων των ζώντων³⁰. Βλέποντας ό Θεός τον Αδάμ μόνο, του έδωσε ως σύντροφο την Εύα δημιουργώντας την απ' αυτόν για να μοιραστούν έτσι τις ευθύνες, αλλά και τις ευλογίες³¹. Η σπουδαιότερη εντολή πους τους δόθηκε ήταν «αυξάνεστε και πληθύνεσθε»³², γι' αυτό και οι Μορμόνοι αποδίδουν σ' αυτή ιδιαίτερη σημασία.

α. Ο Αδάμ και ή Εύα στον παράδεισο και ή απομάκρυνση τους

Όταν ό Αδάμ και ή Εύα τοποθετήθηκαν στον κήπο της Εδέμ, δεν είχαν λάβει υλικά (θηητά) σώματα και συνεπώς δεν μπορούσαν να έχουν παιδιά. Η ζωή τους ήταν φυσική, γιατί τα πνεύματα πού τους δόθηκαν βρίσκονταν μέσα σε φυσικά σώματα κατασκευασμένα από το χώμα της γης³³. Ταυτόχρονα όμως ζούσαν και πνευματική ζωή, κι αυτό επειδή βίωναν την παρουσία του Θεού³⁴. Η ζωή τους ήταν απαλλαγμένη από κάθε είδους φροντίδα. Ο Θεός τους πρόσταξε να είναι οι άρχοντες της γης και να πληθύνονται πάνω σ' αυτή. «Και εγώ, ό Θεός, τους ευλόγησα και τους είπα: Να είστε παραγωγικοί και να γεμίσετε τη γη, και να την κυριεύσετε, εξουσιάζοντας τα ψάρια της θάλασσας και τα πτηνά του ουρανού και κάθε ζωντανό πού κινείται επάνω στη γη»³⁵. Τους έδωσε επίσης την ελευθερία να τρώγουν από όλα τα δένδρα του κήπου της Εδέμ, συμπεριλαμβανομένου και του δένδρου της ζωής³⁶, εκτός από το δένδρο της γνώσεως του κάλου και του κάκου πού ευρίσκετο στο κέντρο του κήπου³⁷. Γι' αυτό το δένδρο ό Θεός τους είπε: «Την ημέρα κατά την οποία θα φάγετε από τους καρπούς αυτού του δένδρου, οπωσδήποτε θα γνωρίσετε τον θάνατο»³⁸. Εδώ, όμως, οι Μορμόνοι υποστηρίζουν ότι το προπατορικό αμάρτημα ήταν προεγνωσμένο από τον Θεό και θεωρείται ευτυχία³⁹. Αυτό λοιπόν πού στην ορθόδοξη θεολογία θεωρείται ως ή μέγιστη πηγή δυστυχίας του ανθρώπου και για το όποιο ό Αδάμ «ώδινε πικρώς» σε όλη του την ζωή και «πασά ή έρημος αντηχεί από τους λυγμούς αυτού»⁴⁰, από τους Μορμόνους λογίζεται, ακόμη και μέχρι τις ήμερες μας, ευτυχία.

Ο σατανάς, πού είχε σκοπό να καταστρέψει το έργο του Θεού, χωρίς να γνωρίζει ποιο ήταν το σχέδιο Του για τον άνθρωπο, ήλθε στον κήπο της Εδέμ για να πειράξει τον Αδάμ και την Εύα. Ερχόμενος πρώτα στον Αδάμ, συνομίλησε μαζί του και του είπε: «Αδάμ, εσύ ζεις εδώ σ' ένα καινούργιο κόσμο όμοιο με αυτόν πού ζούσαμε πριν. Εγώ δε γνωρίζω τίποτε, του άπαντα, για οποιοδήποτε άλλο κόσμο εκτός από αυτόν πού μας τοποθέτησε ό Θεός»⁴¹. Αμέσως ό σατανάς με ευστροφία του λέγει: «Βλέπω Αδάμ ότι τα μάτια σου είναι ακόμη κλειστά και τα έχεις όλα ξεχάσει, γι' αυτό πρέπει να φας λίγο από τον καρπό αυτού του δένδρου»⁴². Ο Αδάμ αρνήθηκε να δεχθεί αυτό πού του πρόσφερε ό σατανάς ενθυμούμενος πάντα την απαγορευτική εντολή του Θεού. Στη συνέχεια με ύπουλο τρόπο πλησίασε την Εύα και την έβαλε σε πειρασμό να φάγει λίγο καρπό από το δένδρο της γνώσεως του «κάλου και του κάκου». Την ξεγέλασε, αφού της υποσχέθηκε ότι δε θα πέθαινε, όπως τους φόβισε ο Θεός, αλλά θα τους δινόταν ή ευκαιρία να γίνουν όμοιοι με Αυτόν⁴³. Μπροστά σε αυτό το δέλεαρ αυτό υποχώρησε στον πειρασμό και έφαγε. από τον προσφερθέντα, καρπό του σατανά. Με τη πράξη αυτή της Εύας επήλθε ή ανισότητα ανάμεσα στους δύο, ό Αδάμ παρέμεινε αθάνατος και ή Εύα γνώρισε το θάνατο. Ο Αδάμ, προβληματισμένος από αυτή τη διαταραχή, αποφάσισε,

«με σκέψη και σοφία» και «με κατανόηση για το ποιόν αυτής της πράξης», να φάγει και αυτός από τον απαγορευμένο καρπό. Είναι πολύ χαρακτηριστικές οι χρησιμοποιούμενες από τους Μορμόνους λέξεις «με σκέψη και σοφία» και «με κατανόηση για το ποιόν αυτής της πράξης», που έρχονται σε πλήρη αντίθεση με την πατερική αντίληψη της πτώσεως, σύμφωνα με την οποία ο Αδάμ, μετά την πτώση, «ώδύρετο, διότι δια το αμάρτημα του οι πάντες έστερήθησαν αγάπης και ειρήνης» και «ένεκα του πλήθους του πόνου στέναζε οδυνηρός»⁴⁴.

Ωστόσο οι Μορμόνοι πιστεύουν ότι με την πράξη του αυτή ο Αδάμ εκτέλεσε τη μεγαλύτερη εντολή της πτώσεως και της παρακοής⁴⁵. Απόρροια αυτής της μεγάλης εντολής είναι, σύμφωνα με τη θεολογία τους, και το «αυξάνεστε και πληθύνεσθε»⁴⁶. Η αλλαγή που επήλθε και στους δύο μετά από τη βρώση του καρπού από το σατανά λέγεται «πτώση του Αδάμ». Στην αρχή, υποστηρίζουν οι Μορμόνοι, ο Αδάμ και η Εύα, μετά την πτώση τους, ήταν πολύ χαρούμενοι, γιατί η πράξη αυτή τους έφερε τη χαρά⁴⁷ που τους έλειπε, και τη γνώση του καλού και του κακού, και στο τέλος τους πρόσφερε ξανά τη συμφιλίωση με τον Θεό και την αθανασία⁴⁸. Η συμφιλίωση με τον Θεό για τους Μορμόνους προέρχεται δια μέσου της τεκνοποίησης, την οποία θεωρούν σημαντική υποχρέωση προς τον Θεό για την αθανασία τους⁴⁹. Μετά την πτώση τους ο άνθρωπος έγινε Θεός, αφού γνώριζε πλέον το καλό από το κακό. Τους απαγορεύθηκε, όμως, να φάνε από το δένδρο της ζωής, γιατί διαφορετικά θα συνέχιζαν «να ζουν αιώνια χωρίς τιμωρία»⁵⁰, καθ' ότι αυτό θα σήμαινε και την αποτυχία της λύτρωσης τους εκ μέρους του Θεού. Αποτέλεσμα της πτώσης του Αδάμ ήταν η εκδίωξη τους από τον κήπο της Εδέμ και η εξορία τους στον κόσμο, όπως το γνωρίζουμε σήμερα. Η φυσική τους κατάσταση άλλαξε, εξαιτίας της παρακοής, έγιναν θνητοί, όπως τους είχε υποσχεθεί ο Θεός. Η θνητότητα, όμως, που γνώρισαν, ήταν ο χρόνος προετοιμασίας, ώστε να μπορέσουν να μετανοήσουν και στη συνέχεια να υπηρετήσουν τον Θεό.

Από τη στιγμή της πτώσης τους και μετά είχαν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν οικογένεια. Αυτοί και τα παιδιά τους έγιναν μέτοχοι του πόνου, και γνώρισαν την εμπειρία της ασθένειας και του φυσικού θανάτου. Εξ αιτίας της πτώσεως γνώρισαν και τον πνευματικό θάνατο⁵¹. Αυτό σημαίνει ότι αυτοί και τα παιδιά τους δεν μπορούσαν πλέον να συναναστρέφονται και να έρχονται σε επαφή με τον Θεό πρόσωπο με πρόσωπο. Έτσι ο Αδάμ, η Εύα και οι απόγονοι τους χωρίστηκαν από τον Θεό, υλικά και πνευματικά. Ο σατανάς, ο φορέας του κακού, έφερε την πονηρία στον κόσμο, που μέχρι εκείνη τη στιγμή της πτώσης ήταν άγνωστη. Η εκδίωξη τους από την Εδέμ δεν ήταν τιμωρία, αλλά μία αναγκαιότητα για το καλό των ανθρώπων, υπογραμμίζουν οι Μορμόνοι. Η λύτρωση θα έλθει στον κόσμο δια μέσου του Ίεχωβά-Χριστού⁵². Ο Χριστός έλαβε την υποχρέωση να εξιλεώσει⁵³ τις αμαρτίες του κόσμου, αφού πρώτα ο ίδιος εξιλεώθηκε γι' αυτές με το σταυρικό Του θάνατο. Με αυτή την άποψη τους οι Μορμόνοι αναιρούν στην ουσία την αναμαρτησία του ίδιου του Χριστού, γεγονός το οποίο βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση με τη χριστιανική διδασκαλία.

β. Η πτώση των πρωτοπλάστων και οι ευλογίες για τον κόσμο

Σύμφωνα με την ορθόδοξη θεολογία ο Αδάμ και η Εύα διέπραξαν την αμαρτία παρακούοντας την εντολή του Θεού. Οι γραφές, όμως, των Μορμόνων προσπαθούν να πείσουν τους οπαδούς τους ότι η πτώση των πρωτοπλάστων ήταν απαραίτητη στο σχέδιο της ζωής εκ μέρους του Θεού, καθώς επίσης και μεγάλη ευλογία για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Ο Θεός γνώριζε εξ αρχής ότι οι άνθρωποι θα μπορούσαν να τηρήσουν όλους τους φυσικούς και πνευματικούς νόμους της νέας ύπαρξης τους, μόνο εάν βρίσκονταν στην κατάσταση της τελειότητας. Αυτή την κατάσταση έπρεπε πρώτα να την κερδίσουν (αποκτήσουν). Ήταν όμως εκ των προτέρων σαφές

ότι ο άνθρωπος θα παραβίαζε τους νόμους, αυτό ήταν αναγκαίο να γίνει, γιατί διαφορετικά δε θα γινόταν θνητός. Η θνητότητα ήταν προϋπόθεση για την αιώνια ένωση (κοινωνία) με τον Θεό -Πατέρα σε μία αθάνατη, τέλεια σάρκα. Η περίπτωση λοιπόν της αμαρτίας των πρωτοπλάστων ήταν αναγκαία και περιλαμβάνετο ήδη στο σχέδιο του Θεού. Ο Αδάμ και η Εύα είχαν προορισθεί γι' αυτόν το σκοπό⁵⁴. Η ουσία της αμαρτίας δε βρισκόταν στην ανυπακοή κατά του Θεού, αλλά στην «επανάσταση κατά των άρχων της προόδου», σε πράξεις, οι οποίες μπορούν «να ματαιώσουν την εξέλιξη της ανθρώπινης ψυχής»⁵⁵. Η πτώση του Αδάμ, τονίζουν οι Μορμόνοι, πρόσφερε στον άνθρωπο πιο εύκολα την απόκτηση της αιωνιότητας. Από την πτώση και μετά, ο άνθρωπος βρισκόταν με δική του βούληση ανάμεσα στο καλό και στο κακό και μπορεί μέσα από αυτήν την κατάσταση να εξελιχθεί προς τη θέωση, αναδεικνύοντας τον εαυτόν του ικανό γι' αυτό. Κανένα από αυτά τα προνόμια δε θα είχε ο άνθρωπος, εάν ο Αδάμ και η Εύα συνέχιζαν την ζωή τους στον κήπο της Εδέμ. Γι' αυτό ο διωγμός από τον παράδεισο δεν ήταν τιμωρία, αλλά βοήθεια προς τον άνθρωπο⁵⁶. Μετά το παράπτωμα της η Εύα υπερηφανευόταν γι' αυτό το οποίο έκανε, πιστεύοντας ότι έφερε τη σωτηρία στον κόσμο⁵⁷. Με την πτώση του Αδάμ εξασφαλίστηκε η αύξηση της ανθρωπότητας⁵⁸. Η πτώση επίσης, σύμφωνα με τη διδασκαλία τους, ήταν ένα φυσικό συμβάν και συνέβη επειδή οι πρωτόπλαστοι πήραν μέσα στο σώμα τους στοιχεία, τα οποία προέρχονταν από μία ακατάλληλη τροφή. Τη θνητότητα την κληροδότησαν στα παιδιά τους, αλλά αυτή δεν είναι αμαρτία για την οποία έπρεπε να δώσουν στη συνέχεια λόγο όλοι οι απόγονοι. Σημαντικό είναι ότι δεν τους καταλογίζεται πρόθεση. Παρ' όλο που ήταν υψηλά ιστάμενοι πνευματικά, αναγκάστηκαν να σφάλουν λόγω της ατέλειάς τους.» Γι' αυτό το λόγο κανείς δεν πρέπει να τα βάζει με τους πρωτοπλάστους, κατηγορώντας τους ως υπεύθυνους αυτού του ολέθριου παραπτώματος⁵⁹. Οί πρωτόπλαστοι δε φέρουν ευθύνη για την πτώση τους, γιατί αυτή ήταν σκηνοθετημένη εκ των προτέρων από τον Θεό για το συμφέρον της ανθρωπότητας, υποστηρίζουν οι Μορμόνοι. Είχε προβλεφθεί η πτώση, στο «μεγάλο σχέδιο» του Θεού⁶⁰. Και γι' αυτό το λόγο η ανθρωπότητα οφείλει ευγνωμοσύνη σ' αυτούς. Έτσι η πτώση αυτή δεν είναι η αιτία του «προπατορικού αμαρτήματος», γιατί κατά τους Μορμόνους δεν υπάρχει «προπατορικό αμάρτημα»⁶¹. Με την γνώμη αυτή συμφωνούν και οι Μεννωϊται⁶². Απορρίπτουν λοιπόν το προπατορικό αμάρτημα και πιστεύουν ότι δεν μεταβιβάσθηκε κάτι τέτοιο στους απογόνους των πρωτοπλάστων, παρά μόνο σπέρματα άμαρτωλότητας⁶.

Ο Λεχί, ο οποίος οδηγήθηκε από τα Ιεροσόλυμα στην Αμερική με θεϊκή εντολή, όπως αναφέρει η διήγηση του *Βιβλίου του Μόρμον*, προφήτευσε για την πτώση του Αδάμ⁶⁴. Ο ίδιος δίνει μία άλλη διάσταση στο αμάρτημα των πρωτοπλάστων, σύμφωνα με αυτά που είχε διαβάσει, όπως ισχυρίζεται. Εάν ο Αδάμ δεν έκανε παρακοή, δε θα έπεφτε στην αμαρτία, με αποτέλεσμα να παραμένει στον κήπο της Εδέμ. Συνέπεια αυτού θα ήταν ότι όλα τα δημιουργημένα πλάσματα του Θεού θα παρέμεναν στην αρχική τους κατάσταση, χωρίς καμία εξέλιξη. Δε θα είχαν τη δυνατότητα της τεκνοποιίας, γιατί θα παρέμεναν στην κατάσταση της αθωότητας. Η χαρά γι αυτούς θα ήταν άγνωστη, επειδή δε θα είχαν την εμπειρία της δυστυχίας. Δε θα χρειάζονταν να κάνουν το καλό, γιατί δε θα υπήρχε η αμαρτία. Και βέβαια όλα έγιναν σύμφωνα με τη σοφία του παντογνώστου Θεού. «Γι αυτό λοιπόν ο Αδάμ έπεσε, για να υπάρξουν άνθρωποι. Οι άνθρωποι υπάρχουν για να έχουν ευφροσύνη»⁶. Παρ' όλα όμως αυτά οι «Άγιοι των Τελευταίων Ημερών», όπως αναφέραμε, δεν αποδέχονται το προπατορικό αμάρτημα». Την άποψη τους αυτή διακηρύττουν και με το 2ο άρθρο της Πίστεως τους: «Πιστεύουμε ότι οι άνθρωποι θα τιμωρηθούν για τις δικές τους αμαρτίες και όχι για το παράπτωμα του Αδάμ». Συνεπώς είναι φανερό μία σοβαρή σύγχυση στην διδασκαλία της

«Εκκλησίας» των Μορμόνων σχετικά με το τεράστιο θεολογικό ζήτημα του «προπατορικού αμαρτήματος»: από τη μία ή άρνηση της ύπαρξης του και από την άλλη ή αποδοχή της πτώσης των πρωτοπλάστων ως ευλογίας για την ανθρωπότητα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε '

Η ΣΧΕΣΗ ΘΕΟΥ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ

1. Οι προφήτες του Θεού

Οι Μορμόνοι ισχυρίζονται ότι είναι γνώστες του θελήματος του Θεού. Ο ισχυρισμός τους αυτός πηγάζει από το γεγονός ότι ο Θεός επικοινωνεί με την «Εκκλησία» τους και δεν ενεργεί χωρίς προηγούμενη «αποκάλυψη» προς αυτήν μέσω του «προφήτη» τους Joseph Smith και των διαδόχων του¹.

Σύμφωνα πάντα με τη διδασκαλία τους, Προφήτης είναι ένας άνθρωπος, ο οποίος κλήθηκε από τον Θεό για να είναι ο αντιπρόσωπος του στη γη². Η αντίληψη τους αυτή δεν απέχει της παπικής θεώρησης του Ποντίφικα ως Legatus Christi και συνεπώς ως αλάνθαστου όταν αποφαινεται ex Cathedra³. Όταν ένας Προφήτης μιλάει εκ μέρους του Θεού, είναι σαν να μιλάει ο ίδιος ο Θεός. Ο «προφήτης» για τους Μορμόνους έχει τεράστιες ευθύνες. Είναι ένας ειδικός μάρτυρας του Ιησού Χριστού, έργο του είναι να μαρτυρεί για τη θεότητα Του και να διδάσκει αδιάκοπα το Ευαγγέλιο Του. Διδάσκει πάντα την αλήθεια και ερμηνεύει το λόγο του Θεού. Καλεί όλους τους ανθρώπους και ιδιαίτερα τους αμαρτωλούς σε μετάνοια, μέσω των αποκαλύψεων πού λαμβάνει από τον Θεό. Ο Προφήτης επίσης έχει το χάρισμα να προβλέπει το μέλλον και να προλέγει γεγονότα του μέλλοντος, με σκοπό να προειδοποιήσει και να βοηθήσει τον κόσμο.

Ένας Προφήτης, λέγουν μπορεί να προέρχεται από όλες τις κοινωνικές τάξεις. Δεν αποτελεί κριτήριο ή νεότητα και το γήρας, ούτε ή μόρφωση και ή αμάθεια. Μπορεί να είναι απλός εργαζόμενος ή λόγιος διανοούμενος και να ανήκει σε οποιαδήποτε κατηγορία ανθρώπων. Η διαφορά ανάμεσα στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης και στους σύγχρονους βρίσκεται μόνο στην εξωτερική περιβολή, διατείνονται οί Μορμόνοι. Ο αληθινός Προφήτης εκλέγεται πάντοτε από τον Θεό και καλείται στο αξίωμα αυτό μέσα από την ίερωσύνη⁴, πού σημαίνει ότι μαζί με την κλήση του στο προφητικό αξίωμα λαμβάνει και το χάρισμα της ιεροσύνης. Στο σημείο αυτό εξ ορθοδόξου απόψεως αντιπαραβάλλουμε προς τη μορμονική αυτή άποψη τη δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας μας, κατά την οποία το τρισσό αξίωμα του Χριστού μεταδίδεται εν δυνάμει εις πάντα άνθρωπο δια μέσου του ιερού βαπτισματος, του χρίσματος και ιδιαιτέρως της ίερωσύνης⁵. Η ιεροσύνη στην Εκκλησία καθιστά παρούσα την ιεροσύνη αυτού του ιδίου του Χριστού.

Οί Μορμόνοι αναγνωρίζουν ως προφήτες μόνο την πρώτη Προεδρία⁶ της «Εκκλησίας» τους και τους δώδεκα αποστόλους τους⁷. Με την έκφραση «ο προφήτης της Εκκλησίας» εννοούν τον πρόεδρο της «Εκκλησίας» τους, ο οποίος είναι και πρόεδρος της άρχιερωσύνης⁸.

α. Οί προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης

Προφήτες έχουμε από την εποχή του Αδάμ και της Εύας, οί οποίοι μαρτυρούνται μέσα από

τα γραπτά κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης. Οί προφήτες την εποχή εκείνη ήταν το στόμα του Θεού. Μέσω αυτών ο Θεός μετέφερε το θέλημα Του προς τον ισραηλιτικό λαό. Ο Μωυσής, ένας από τους μεγάλους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, είχε λάβει ως αποστολή να οδηγήσει τους Ισραηλίτες έξω από την Αίγυπτο και τη δουλεία του Φαραώ, στη «γη της επαγγελίας». Είναι ο συγγραφέας της πεντατεύχου της Παλαιάς Διαθήκης, καθώς επίσης και ο κομιστής των «Δέκα Εντολών» από το ορός Σινά. Μετά το Μωϋσή υπήρξαν και άλλοι σπουδαίοι προφήτες, τους οποίους ή «Εκκλησία» των Μορμόνων αναγνωρίζει και τίμα. Αυτό προκύπτει από τη συχνότητα της χρήσης των προφητικών τους βιβλίων, τόσο του Ησαΐα όσο και του Ιερεμία. Στόχος της ενασχόλησης τους αυτής με τους προφήτες είναι ή στήριξη και συγκάλυψη των ψευδών διδασκαλιών τους. Τέλος ή «Εκκλησία» των Μορμόνων, σε μία προσπάθεια παραπλάνησης των απλών ανθρώπων, έχει εντάξει μαζί με αυτούς τους μεγάλους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης και τους δικούς της «προφήτες», οι οποίοι μνημονεύονται στο Βιβλίο του Μόρμον. Ο πρώτος Μορμόνος «προφήτης» ήταν ο Λεχί, ο οποίος καταγόταν από τα Ιεροσόλυμα και μετακόμισε το 600 π.Χ. στην Αμερικανική Ήπειρο. Ανάμεσα στους δικούς τους «προφήτες» εντάσσουν και τον Ιωάννη το Βαπτιστή, ο οποίος εκλέχθηκε από τον Θεό να προετοιμάσει τον κόσμο για την έλευση του Κυρίου Ήσου Χρίστου. Συνεχιστής του Βαπτιστή Ιωάννη υποστηρίζουν είναι ο «προφήτης» και ιδρυτής της «Εκκλησίας» τους Joseph Smith Αυτός, σύμφωνα με την αντίληψη τους, αποκατέστησε την Εκκλησία του Χρίστου και μετέφρασε το Βιβλίο του Μόρμον, σε νεαρή ηλικία, μετά από «αποκάλυψη» και παραχώρηση του Θεού.

β. Η παρουσία -του «προφήτη» στη σημερινή εποχή

Ο Θεός, την περίοδο της Παλαιάς Διαθήκης, όπως αναφέρθηκε, μιλούσε στους ανθρώπους Του μέσω των προφητών, κι αυτό συνέβαινε για να υπάρχει μία άμεση σχέση ανάμεσα σ' Αυτόν και στο λαό Του. Αυτή τη σχέση την αντικατέστησε ή έλευση του Ιησού Χρίστου στη γη. Στη συνέχεια οι Μορμόνοι διατείνονται ότι ο Θεός αποφάσισε και πάλι να μη μιλά πλέον κατευθείαν με τους ανθρώπους αλλά μόνον μέσω των προφητών, εξηγώντας ότι οι ίδιοι οί απόστολοι ήταν οί σπουδαιότεροι προφήτες. Ο σωτήρας Χριστός δεν είχε καμία πρόθεση να αφήσει τη νεοσυσταθείσα «Εκκλησία» Του χωρίς ουράνια καθοδήγηση. Γνώριζε, ως Παντογνώστης, ότι σύντομα θα άφηγε τη θνητή Του ζωή και θα ανέβαινε προς τον Πατέρα Του στους ουρανούς. Γι' αυτό το λόγο διόρισε στη νεοσυσταθείσα αυτή «χριστιανική Εκκλησία» «προφήτες». Ο ρόλος αυτών ήταν ο ίδιος με το ρόλο των προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, δηλαδή είχαν το χάρισμα να δέχονται από τον Κύριο αποκαλύψεις για την καθοδήγηση του λαού Του ανάλογα με τις απαιτούμενες ανάγκες, διδάσκουν οι Μορμόνοι. Εάν δεν υπήρχε αυτή ή ουράνια καθοδήγηση, ή «Εκκλησία» εύκολα θα παρέκκλινε και θα βρισκόταν στην πλάνη. Γι' αυτό και ο Παύλος εξήγησε στους Εφεσίους για τα χαρίσματα πού δόθηκαν από τον Χριστό στον καθένα¹⁰. Στα λόγια αυτά όμως του αποστόλου Παύλου δεν θεμελιώνεται καμία αλλαγή ως προς την οργάνωση της Εκκλησίας του Χρίστου, όπως θέλουν να πιστεύουν οι Μορμόνοι. Ο ίδιος απόστολος εξηγεί στο στίχο 14 ότι όλοι οι ηγέτες της Εκκλησίας, δηλαδή οι απόστολοι, οι προφήτες, οι ευαγγελιστές, οι ποιμένες και οί διδάσκαλοι, ορίσθηκαν από τον Ήσου Χριστό, για να προστατεύσουν τους πιστούς από ψευδείς διδασκαλίες και απάτες. Συνεπώς ο Joseph Smith χρησιμοποίησε παραπλανητικά το συγκεκριμένο χωρίο του Αποστόλου Παύλου -για. να. στηρίξει αγιογραφικά την δική του κλήση στο «προφητικό αξίωμα», εξαπατώντας τις συνειδήσεις των απλών οπαδών του.

Όπως ο ίδιος ο Joseph Smith αφηγούνταν, σε νεαρή ηλικία δέχθηκε την κλήση του Θεού στο

«προφητικό αξίωμα». Με πειθώ ισχυριζόταν ότι το «προφητικό του αξίωμα» δεν πήγαζε μόνο από την Αγία Γραφή, αλλά και από το ζωντανό λόγο του Θεού, όπως του τον αποκάλυπτε ο ίδιος ο Θεός. Βεβαίωσε με πειστικότητα ότι συνομιλούσε μαζί Του καθ' όλη τη διάρκεια της επίγειας ζωής του¹¹. Αυτή ή άμεση σχέση του με τον Θεό διατηρήθηκε και στους διαδόχους του, οι οποίοι ήταν όμοιοι με τον Joseph Smith, λαμβάνοντας με διαδοχή το «προφητικό αξίωμα» για να μη χάνεται¹². Ήταν ο σημαντικότερος «προφήτης» της «Εκκλησίας» του Ιησού Χριστού των «Αγίων των Τελευταίων Ημερών». Αυτός λάμβανε τις αποκαλύψεις από τον Θεό για όλη την «Εκκλησία» του. Εν ζωή κρατούσε «τα κλειδιά της βασιλείας»¹³, πού σημαίνει ότι είχε το δικαίωμα να κρατά υπό την εξουσία του τη χορήγηση των «ιερών διατάξεων»¹⁴. Το σύνολο των αποκαλύψεων πού δέχθηκε καταγράφηκαν στα βιβλία Διδαχές και Διαθήκες και Πολύτιμο Μαργαριτάρι, πού στη συνέχεια ενσωματώθηκαν στη μορμονική διδασκαλία.

Σύμφωνα λοιπόν με τη μορμονική διδασκαλία, κανείς άλλος δεν μπορεί να αποδεχθεί το θέλημα του Θεού, παρά μόνο ο εκλεγμένος «προφήτης» και «Πρόεδρος» αυτής της «Εκκλησίας». Γι' αυτό πρέπει οι πιστοί να κάνουν όλα όσα τους υπαγορεύει ο «προφήτης». Ένας από τους προέδρους της «Εκκλησίας», ο Wilford Woodruff τους διαβεβαίωνε ότι ο «προφήτης» δεν πρόκειται ποτέ να οδηγήσει την «Εκκλησία» σε λάθος δρόμο¹⁵. Αυτά όλα λέχθηκαν από τους ηγέτες της μορμονικής «Εκκλησίας», γιατί ορισμένοι άνθρωποι εύκολα παρασύρονταν και πίστευαν στους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης. Ο Θεός, έλεγαν, μιλάει και σήμερα με τους ανθρώπους, όπως και στην περίοδο της Παλαιάς Διαθήκης¹⁶. Οι άνθρωποι πού αγνοούν τον ζώντα «προφήτη» και δεν πιστεύουν σ' αυτόν και στα λεγόμενα του, διαπράττουν φοβερό αμάρτημα. Χρέος λοιπόν όλων των πιστών, λένε οι Μορμόνοι, είναι, να αναγνωρίζουν τον πρόεδρο της «Εκκλησίας» ως «Προφήτη, Βλέποντα και Άποκαλυπτή»¹⁷. Γιατί οι αποκαλύψεις και οι εντολές δίνονται από τον Θεό μόνο μέσω εκείνου ο οποίος έχει ορισθεί γι' αυτή την αποστολή. Οί άλλοι οί οποίοι θα εμφανίζονται με παρόμοιες αποκαλύψεις και εντολές, δεν πρέπει να γίνονται αποδεκτοί από την «Εκκλησία». Σκοπός αυτών είναι να σας παραπλανήσουν στην απάτη, επισημαίνουν οι Μορμόνοι στους οπαδούς τους¹⁸. Ενώ συγχρόνως διαπιστώνει κανείς την αγωνία και το φόβο τους για να μη τους χάσουν. Στη συνέχεια δια του κηρύγματος τους διακηρύττουν ότι όλα τα πιστά μέλη της «Εκκλησίας» έχουν καθήκον να προσεύχονται για τον «προφήτη», γιατί οί υποχρεώσεις του είναι πολλές και μεγάλες. Οι πιστοί πρέπει, ακόμη, να μελετούν τα λόγια του και να ακροώνται με προσοχή όσα απευθύνονται σε αυτούς, γιατί δεν είναι λόγια δικά του, αλλά μηνύματα του Θεού προς την «Εκκλησία» του. Όταν οι υπηρέτες του Θεού (προφήτες) ομιλούν υπό την έμπνευση του Αγίου Πνεύματος, αυτά πού λένουν δεν είναι λόγια δικά του, αλλά είναι ή σκέψη, ή θέληση και ή φωνή του Κυρίου¹⁹. Τα διδάγματα του προφήτη οφείλουν οι οί άνθρωποι, να ακολουθούν πιστά χωρίς να επιλέγουν ορισμένα και να αγνοούν τα υπόλοιπα. Ο Κύριος έδωσε εντολή στους πιστούς να ακολουθούν τις διδαχές του «προφήτη του, γιατί προέρχονται από το δικό Του στόμα²⁰. Ο Κύριος ποτέ δε θα επιτρέψει στον πρόεδρο της «Εκκλησίας» να διδάξει εσφαλμένες διδασκαλίες. Γι' αυτό ή υπακοή σ' αυτόν είναι αναγκαία, αν θέλει ο κάθε Μορμόνος να λάβει την ευλογία του Θεού, όπως υπόσχεται στους οπαδούς²¹. Οι ευλογίες εκχέονται πλουσιοπάροχα από τους ουρανούς, διαβεβαιώνουν οι Μορμόνοι όσους τους ακολουθούν, και αυτό για να μπορέσουν στη συνέχεια ανεμπόδιστα να δηλητηριάσουν τις ψυχές τους με τις διδασκαλίες της «Εκκλησίας» τους.

2. Το Άγιο Πνεύμα

Μετά την αποχώρηση των πρωτοπλάστων από τον κήπο της Εδέμ, ή ζωή τους άλλαξε εντελώς. Άμαθοι και άπειροι έως τότε με την ενασχόληση στα υλικά, άρχισαν να καλλιεργούν τη γη και να εργάζονται για να επιζήσουν. Με την πάροδο του χρόνου δημιούργησαν οικογένεια και απέκτησαν πολλά παιδιά, γιους και θυγατέρες, τα όποια και αυτά στη συνέχεια παντρεύτηκαν μεταξύ τους, αυξάνοντας έτσι το γενεαλογικό τους δένδρο²². Με τη νέα αυτή ζωή εκτός της Εδέμ, τα πνευματικά παιδιά του Θεού άρχισαν βαθμηδόν να απομακρύνονται από την παρουσία Του, για να οδηγηθούν έτσι στην επίγεια υλική ζωή, σύμφωνα με την εντολή πού είχαν λάβει από τον Κύριο. Όσο περνούσε ο χρόνος της παραμονής τους στη γη βαθμηδόν έχαναν την επικοινωνία τους με τον Θεό. Ο Θεός, κινούμενος από αγάπη, τους έστειλε το Άγιο Πνεύμα ως παρηγορητή και οδηγό για το δρόμο της σωτηρίας και της θεοποίησης τους μας λέγουν οί Μορμόνοι²³.

Ο Αδάμ και ή Εύα, αν και αποκλείσθηκαν από την παρουσία του Θεού και ή σχέση τους με τον ουράνιο Πατέρα διακόπηκε, κατέφευγαν σ' Αυτόν συχνά και τον παρακαλούσαν στις προσευχές τους να τους βοηθήσει, ώστε να πορεύονται σωστά στη καινούργια τους ζωή. Ο Θεός τους απαντούσε δίνοντας τους εντολές, πού καθόριζαν τη ζωή τους επάνω στη γη²⁴. Τους έστειλε άγγελο από τον ουρανό για να τους διδάξει το σχέδιο της σωτηρίας²⁵. Για να πραγματοποιηθεί, όμως, αυτό, έπρεπε πρώτα να φανερωθεί το Άγιο Πνεύμα στη γη, να μαρτυρήσει για τον Πατέρα και τον Υιό, και στη συνέχεια να διδάξει στους πρωτόπλαστους το Ευαγγέλιο²⁶. Την ημέρα κατά την οποία το Άγιο Πνεύμα ήλθε πάνω από τον Αδάμ, έδωσε μαρτυρία²⁷ για τον Πατέρα και τον Υιό, λέγοντας: «Εγώ είμαι ο Πρωτότοκος του Πατέρα από την αρχή, και τώρα και για πάντα, ώστε όπως έπεσες, να μπορέσεις να λυτρωθείς, και όλη ή ανθρωπότητα, όλοι όσοι θέλουν»²⁸. Με τη δωρεά και την ευλογία του Αγίου Πνεύματος, πού έλαβε ο Αδάμ, αισθάνθηκε τόση δύναμη μέσα του, ώστε άρχισε να προφητεύει διάφορες προφητείες, πού αναφέρονταν στην οικογένεια του, την οποία ήδη είχε δημιουργήσει στη γη²⁹.

Την αύτη δωρεά έλαβε και ή Εύα. Με τη σειρά της και αύτη δικαιολόγησε τη πτώση τους και την απομάκρυνση τους από τον κήπο της Εδέμ, δίνοντας τώρα μία άλλη προοπτική στην πορεία τους πάνω στη γη³⁰. Όλες αυτές τις προφητείες ο Αδάμ και ή Εύα στη συνέχεια τις γνωστοποίησαν στα παιδιά τους. Αυτά βέβαια ισχυρίζεται ή μορμονική διδασκαλία.

α. Το Άγιο Πνεύμα και ή σχέση Του με τα άλλα δυο Πρόσωπα

Σύμφωνα με τη διδασκαλία των Μορμόνων, το Άγιο Πνεύμα είναι το τρίτο Πρόσωπο της «Αγίας Τριάδος»³¹. Εμφανίζεται στη Βίβλο με διαφορετικά ονόματα, όπως το Πνεύμα του Θεού, Παρηγορητής, Παράκλητος κ.ά.³². Όπως και τα αλλά δύο Πρόσωπα, έτσι και το Άγιο Πνεύμα, έχει την πληρότητα της αλήθειας, της γνώσης, της αγάπης, της εξουσίας, της δικαιοσύνης, της ευσπλαχνίας και της πίστης³³. Διαφέρει όμως από τον Πατέρα και τον Υιό, λέγουν οι Μορμόνοι, επειδή αυτό δεν έχει σάρκα και οστά αποτελούμενα από τα γνωστά στοιχεία πού έχουν τα αλλά δύο Πρόσωπα, αλλά είναι ένα πνευματικό Όν³⁴. Το πνευματικό Του σώμα έχει μορφή και σχήμα ανθρώπου, σε καμία περίπτωση, ωστόσο, δεν έχει σάρκα και οστά, γιατί είναι πνεύμα. Είναι ένα Πρόσωπο πνευματικό χωρίς σώμα³⁵. Παραμένει όμως ανεξήγητο πώς το Άγιο Πνεύμα μπόρεσε να φθάσει στο ίδιο σημείο της θεότητας³⁶, όπως ο Πατέρας και ο Υιός, εφόσον δεν έχει σώμα από σάρκα και οστά. Έχει όμως μία «σάρκα από πνεύμα», ή οποία δε γίνεται αντιληπτή από τον καθένα, είναι πνευματική σάρκα³⁷. Οι Joseph Smith και ORSON PRATT³⁸ κάνουν λόγο για ένα Άγιο Πνεύμα υλικό, του οποίου ή

ύλη είναι πιο λεπτή και αγνή από τα άλλα δύο Πρόσωπα, με αποτέλεσμα να γίνεται ορατό μόνο στα αγνά μάτια.

Ακόμη και αν η «σάρκα» του Αγίου Πνεύματος είναι διαφορετική από αυτήν του Πατέρα και του Υιού, κινείται όμως στα ίδια όρια με Αυτούς. «Αν δεν ήταν έτσι, το Άγιο Πνεύμα, δε θα μπορούσε να κατοικεί μέσα μας»³⁹. Σε μία συγκεκριμένη στιγμή βρίσκεται μόνο σε ένα σημείο, δεν μπορεί να είναι πανταχού παρόν⁴⁰.

Στο σημείο αυτό παρατηρεί κανείς την πλήρη αντίθεση των μορμονικών διδασκαλιών τόσο προς την Αγία Γραφή, όσο και προς τη Δογματική της ορθοδόξου εκκλησίας. Στη συνέχεια ισχυρίζονται ότι η επιρροή που ασκεί Αυτό μπορεί να ενεργεί ταυτόχρονα σε όλα τα σημεία⁴¹. Για να μπορέσει να ασκήσει αυτήν την επιρροή ως περιορισμένο Πρόσωπο, το Άγιο Πνεύμα χρησιμοποιεί τα ίδια μέσα με τον Θεό - Πατέρα, δηλαδή το Πνεύμα του Θεού. Όπως είναι γνωστό ο Θεός, ως Παντοδύναμος, έχει τη δυνατότητα να βρίσκεται σε συνεχή επαφή με ολόκληρο το σύμπαν. Κατ' επέκταση αυτό μπορεί να συμβαίνει και με το τρίτο Πρόσωπο της «Αγίας Τριάδος». Εδώ όμως οι Μορμόνοι εφιστούν την προσοχή, για να μην υπάρξει σύγχυση ανάμεσα στο Πνεύμα του Θεού και στο τρίτο Πρόσωπο. Το Άγιο Πνεύμα, όπως αναφέρθηκε, ως Τρίτο Πρόσωπο, δε λειτουργεί ανεξάρτητα και μεμονωμένα παρά σε συνεργασία με το Πνεύμα του Θεού, επισημαίνουν⁴².

Στην αγιοπνευματική διδασκαλία τους κάνουν επίσης διαχωρισμό ανάμεσα σε Holy Spirit και Holy Ghost⁴³. Οι Μορμόνοι ξεκινώντας από τη χρήση δύο διαφορετικών συνώνυμων όρων για τη δήλωση του - ενός και μόνου φυσικά - Αγίου Πνεύματος στις αγγλικές μεταφράσεις της Αγίας Γραφής, προχώρησαν με τρόπο ορθολογιστικό σε μία πέρα για πέρα αιρετική και βλάσφημη οντολογική διάκριση ανάμεσα σε δύο, κατά την άποψη τους, «Άγια Πνεύματα», εάν είναι ποτέ δυνατό να χρησιμοποιηθεί ο πληθυντικός αριθμός για τη λέξη αυτή. Όπως είναι γνωστό, ο ελληνικός όρος «Άγιο Πνεύμα» για τη δήλωση του τρίτου Προσώπου της Αγίας Τριάδος μεταφράστηκε αρχικά (16ος αι.) στα αγγλικά με τον όρο Holy Ghost. Αργότερα όμως (18ος αι.), εμφανίζεται για το ίδιο Πρόσωπο ο συνώνυμος αγγλικός όρος Holy Spirit, όπου η διαφορά είναι καθαρά λεξιλογική (ετυμολογική) και όχι βέβαια εννοιολογική, δηλαδή η αγγλοσαξονική λέξη Ghost αντικαθίσταται από τη λατινογενή Spirit - Spiritus Sanctus- , που χρησιμοποιούσε ή Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία και η προ του σχίσματος χριστιανική λατινική γραμματεία. Οι Μορμόνοι, λοιπόν, διακρίνουν ανάμεσα σε Holy Ghost και Holy Spirit. Για την αιρετική αυτή διάκριση, που μετατρέπει την μορμονική «Τριάδα» σε τετράδα, είναι αποκαλυπτικό το κείμενο ενός από τα στελέχη τους, του «θεολόγου» James E. Talmage (1862-1933). Στο κείμενο αυτό, που παραθέτουμε αυτούσιο, αφήνουμε αμετάφραστους τους όρους Holy Ghost και Holy Spirit, πρώτον γιατί θέλουμε να φανεί σαφέστερα η αιρετική αυτή μορμονική διάκριση και δεύτερον γιατί η ελληνική γλώσσα δεν διαθέτει δύο ξεχωριστές λέξεις για το ίδιο Πρόσωπο, αφού για την ορθόδοξη Εκκλησία το Άγιο Πνεύμα είναι φυσικά ένα και μοναδικό. Γράφει λοιπόν ο James E. Talmage «Το Άγιο Πνεύμα είναι ενωμένο με τον Πατέρα και τον Υιό στη θεότητα. Δηλαδή είναι ένα από τα τρία Πρόσωπα της θεότητας. Έχει όλες τις ιδιότητες και τις δυνάμεις της θεότητας, όπως και τα δύο άλλα Πρόσωπα και δεν είναι άπλα ένα πράγμα, μία δύναμη ή κάτι άψυχο. Η διαφορά είναι ότι το Άγιο Πνεύμα στερείται της ολικής υποστάσεως, δεν έχει σώμα από σάρκα και οστά, όπως ο Πατέρας και Υιός, αλλά είναι ένα προσωπικό πνεύμα. Είναι κατανοητό ότι εκφράσεις όπως: Το να είσαι γεμάτος με το Άγιο Πνεύμα (Holy Spirit), έχουν σχέση με τις δυνάμεις και τις επιρροές, που πηγάζουν από τον Θεό. Βέβαια με τον τρόπο αυτό το «Άγιο Πνεύμα», δεν έχει καμία σχέση με το «Άγιο Πνεύμα

(Holy Ghost)», μπορεί να δράσει ταυτόχρονα σε πολλούς ανθρώπους, ακόμα και εάν βρίσκονται απομακρυσμένοι ό ένας από τον άλλον. Το «Άγιο Πνεύμα» (Holy Ghost), όμως, δεν μπορεί την ίδια στιγμή να βρίσκεται σε περισσότερα από ένα μέρη»⁴⁴. Κι αυτό συμβαίνει γιατί ως μέλος της θεότητας δεν μπορεί να δρα ανεξάρτητα από τα αλλά δύο Πρόσωπα. Συνεπώς οι Μορμόνοι πιστεύουν στην ύπαρξη δύο Αγίων Πνευμάτων, στο καθένα από τα όποια αποδίδουν ξεχωριστή υπόσταση, ξεχωριστές ιδιότητες και ενέργειες.

Επίσης πιστεύω τους είναι ότι το Άγιο Πνεύμα λαμβάνεται μετά τη βάπτιση με την επίθεση των χειρών του προεξάρχοντος της τελετής. Αυτός πρέπει να κατέχει το αξίωμα της ιεροσύνης κατά την τάξη Μελχισεδέκ και να είναι φορέας του Αγίου Πνεύματος για να μπορεί να το μεταδίδει στους νεοφώτιστους. Ο βαπτιζόμενος στη συνέχεια μπορεί να απολαμβάνει των υπηρεσιών και δωρεών του Αγίου Πνεύματος. Οι υπηρεσίες του Αγίου Πνεύματος, σύμφωνα με τους Μορμόνους, είναι ή διαφώτιση και ή βελτίωση των ανθρωπίνων ψυχών, ή κάθαρση και ή θεραπεία της ψυχής, ή παρότρυνση των ανθρώπων στα καλά έργα και ή φανέρωση των δωρεών του Θεού⁴⁵.

Οι λειτουργίες, πού επιτελεί το Άγιο Πνεύμα, είναι πολλές και σημαντικές, όπως του παρηγορητού και του ουράνιου αγγελιαφόρου. Έκτος από αυτές τις λειτουργίες είναι συγχρόνως και ο «αγγελιοφόρος του Πατέρα και του Υιού»⁴⁶. Όταν το μήνυμα έχει ιδιαίτερη σημασία, τότε στέλνεται ένα μέλος της θεότητας αυτοπροσώπως για να μεταφέρει το μήνυμα, όπως έγινε επανειλημμένα στις περιπτώσεις με τον Joseph Smith⁴⁷. Σε διαφορετική περίπτωση αποστέλλεται ως αγγελιαφόρος μόνο το Άγιο Πνεύμα. Ακόμη δια μέσου του Αγίου Πνεύματος δίνονται όλες οι αποκαλύψεις του Θεού, καθώς επίσης όλες οι δωρεές και ευλογίες. Είναι καθαρτήριο και θεραπευτική δύναμη⁴⁸. Στο βιβλίο του ό Le Grand Richards επισημαίνει μία ακόμη από τις ιδιότητες του Αγίου Πνεύματος, λέγοντας: Το Άγιο Πνεύμα είναι ως πρόσωπο αρσενικό. Άς σημειωθεί, πόσες φορές ό Ιησούς μιλάει για το Άγιο Πνεύμα ως «σ' αυτόν» και «αυτός»... Είναι αρσενικό Πνεύμα, όπως ήταν και ό Ιησούς πριν την επίγεια γέννηση Του, ένα αρσενικό Πνεύμα, όπως φαίνεται από τα ίδια Του τα λόγια»⁴⁹. Προσπαθώντας να τεκμηριώσει την άποψη του ό συγγραφέας αναφέρεται στο ανάλογο κεφάλαιο του ευαγγελιστού Ιωάννου⁵⁰.

Μετά από αυτά γίνεται σαφές ότι το Άγιο Πνεύμα στη διδασκαλία των Μορμόνων αναγνωρίζεται ως ξεχωριστό θεϊκό Ον. Για την κατανόηση της «ενότητας» του Αγίου Πνεύματος με τα αλλά δύο Πρόσωπα είναι απαραίτητο να εννοηθεί αρχικά ή ενότητα του Πατρός μετά του Υιού. Οί Μορμόνοι διδάσκουν ότι Πατήρ και Υιός είναι ένα. Η ενότητα αυτή επιτεύχθηκε με την υπακοή του Υιού προς Αυτόν⁵¹. Πατήρ και Υιός έγιναν επομένως ένα, έφθασαν και οι δύο το βαθμό της Θεότητας, στην προσπάθεια τους να βοηθήσουν από κοινού τους ανθρώπους στη θεοποίησης τους. Παραμένουν όμως συγχρόνως δύο ξεχωριστά Πρόσωπα, όπου ή λέξη «Πρόσωπο» δε νοείται με την έννοια του χριστιανικού δόγματος, του ενός Θεού σε τρία πρόσωπα, αλλά σαν δύο ξεχωριστά οντά. Αυτό διασαφηνίζεται από τους Μορμόνους, οι οποίοι λέγουν ότι Πατήρ και Υιός έχουν δύο διαφορετικές, αυτοτελείς σάρκες. Και για να τεκμηριώσουν τη θέση τους αυτή αναφέρουν το δράμα του Στεφάνου. Την ώρα του μαρτυρίου του ό Στέφανος είδε τη δόξα του Θεού και του Ιησού και τον Υιό του ανθρώπου στα δεξιά του Θεού⁵². Επίσης δίνουν έμφαση στην επίσκεψη πού δέχτηκε ό Joseph Smith σε νεαρή ηλικία, όταν του παρουσιάσθηκαν ό Θεός-Πατήρ και ό Θεός-Υιός⁵³.

Για την «ενότητα» τώρα του Αγίου Πνεύματος με τα αλλά δύο Πρόσωπα του Πατρός και του Υιού, υποστηρίζουν τα ίδια πού αναφέρθηκαν πιο πάνω για τα δύο Πρόσωπα. Η διδασκαλία τους, όμως, εδώ, δε είναι ξεκάθαρη. Μιλούν για τρία διαφορετικά θεϊκά Πρόσωπα, όχι όμως

για ένα Θεό⁵⁴. Την ίδια άποψη εκφράζει και ο James E. Talmage στο βιβλίο του «Ο Ιησούς Χριστός», κάνοντας διάκριση των τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδας, ενώ συγχρόνως μιλά και για μία ενότητα των τριών Θεοτήτων, πού την αποκαλεί «προεδρεύον συμβούλιο»⁵⁵. Η αντίληψη, όμως, του Joseph Smith για την Αγία Τριάδα είναι εντελώς διαφορετικά διατυπωμένη, όπως μπορεί να διαπιστώσει κανείς στο βιβλίο του «Αβραάμ»⁵⁶. Μετά από αυτά είναι σαφές ότι υπάρχει τεράστια σύγχυση περί της Αγίας Τριάδος στη διδασκαλία των Μορμόνων και βέβαια ή Μορμονική «Αγία Τριάδα» δεν έχει καμία σχέση με αυτή της χριστιανικής διδασκαλίας, όπως διατυπώνεται στο σύμβολο της πίστεως της Νικαιας - Κωνσταντινουπόλεως.

β. Το Άγιο Πνεύμα απαραίτητο στον άνθρωπο

Η αποστολή του Αγίου Πνεύματος στον κόσμο είναι απαραίτητη για δύο λόγους, τόσο για να οδηγεί τον άνθρωπο στη σωτηρία, όσο και για να δίνει μαρτυρία για τον Πατέρα και τον Υιό, πιστεύουν οι Μορμόνοι. Με τη μεσολάβηση του Αγίου Πνεύματος μεταδίδεται ή γνώση στην ανθρωπότητα, ή οποία γνώση ερμηνεύει στους ανθρώπους τα σχέδια της θεότητας, καθώς επίσης και τις βουλές του Θεού⁵⁷.

Το Άγιο Πνεύμα κατέρχεται στον άνθρωπο από τον Θεό με τη θέληση του Υιού για να τον πληροφορήσει ότι ο Ιησούς Χριστός είναι ο Σωτήρας και ο Λυτρωτής του κόσμου⁵⁸. Αυτό θα φανερώσει ότι ο Θεός είναι χωρίς καμία αμφιβολία ο Πατέρας όλων των πνευμάτων. Αυτό επίσης θα βοηθήσει τους ανθρώπους να οδηγηθούν στην αιωνιότητα, εκεί οπου βρίσκεται και ο Θεός. Και για ένα ακόμη λόγο το Άγιο Πνεύμα είναι απαραίτητο στον άνθρωπο, γιατί μέσω αυτού μπορεί να γνωρίσει την αλήθεια των πάντων. Έτσι ο άνθρωπος πού έλαβε το Άγιο Πνεύμα μπορεί να καταλάβει ό,τιδήποτε είναι καλό, δίκαιο και αληθινό⁵⁹. Χωρίς Αυτό ο άνθρωπος δεν είναι σε θέση να γνωρίσει το πρόσωπο του Χριστού, όπως ο ίδιος το βεβαιώνει λέγοντας: «... Και ουδείς δύναται ειπείν Κύριον Ιησούν ει μη εν Πνεύματι Αγίω»⁶⁰. «Αυτή δε εστίν ή αιώνιος ζωή, ίνα γινώσκωσί σε τον μόνον αληθινό Θεόν, και όν απέστειλας Ιησούν Χριστόν»⁶¹. Ακόμη με τη χάρη του Αγίου Πνεύματος ο άνθρωπος οδηγείται στην κατανόηση και εφαρμογή του Ευαγγελίου.

Ό,τι αποκαλύπτει το Άγιο Πνεύμα είναι δίχως αμφιβολία όλη ή αλήθεια. Γι' αυτή την αλήθεια, πού χαρίζει ή δωρεά του Αγίου Πνεύματος, ένας άλλος πρόεδρος της «Εκκλησίας» των Μορμόνων, ο Joseph Smith ⁶², είπε χαρακτηριστικά: «Οι επιδράσεις του Αγίου Πνεύματος στην ψυχή του ανθρώπου είναι εντονότερες και από αυτή ακόμη την ίδια την επίσκεψη του Υιού του Θεού, με αποτέλεσμα να μένουν βαθιά στην ψυχή ανεξίτηλες και χαραγμένες»⁶³. Συνεχίζοντας λοιπόν ο Joseph Smith επισημαίνει την αλήθεια, πού πηγάζει από το Άγιο Πνεύμα, λέγοντας: «Δια του Αγίου Πνεύματος ή αλήθεια ριζώνεται σε κάθε ίνα και τένοντα του σώματος, έτσι ώστε να μην μπορεί να ξεχασθεί»⁶⁴.

Οί Μορμόνοι ίσχυρίζονται ότι, ως μέλη της «Εκκλησίας» του Ιησού Χριστού των «Αγίων των Τελευταίων Ημερών», μπορούν ευκολότερα από κάθε άλλο πιστό διαφορετικής θρησκείας να λάβουν μαρτυρία και καθοδήγηση από το Άγιο Πνεύμα. Πρέπει όμως να είναι άξιοι να δεχθούν αυτόν τον αγγελιαφόρο και μάρτυρα του ουράνιου Πατρός και του Ιησού Χριστού, το Άγιο Πνεύμα. Αυτός είναι εξ άλλου και ο σκοπός όλων των οπαδών της «Εκκλησίας» τους, να λάβουν Πνεύμα Άγιο⁶⁵. Σύμφωνα λοιπόν με τα λεγόμενα τους, πρέπει όλος ο κόσμος να ενταχθεί στην «Εκκλησία» τους για να μπορέσει ευκολότερα να λάβει τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος.

3· Η Προσευχή προς τον Θεό

Ο Ιησούς Χριστός δίδαξε στους πιστούς ότι πρέπει πάντα να προσεύχονται προς τον Πατέρα Του, μέσω του ονόματος Του και να είναι σίγουροι ότι οτιδήποτε του ζητήσουν, θα τους το δώσει⁶⁶. Η προσευχή ήταν μία από τις μεγαλύτερες δωρεές που δόθηκαν από τον Θεό στους πρωτοπλάστους, όταν ήλθαν στη γη. Με την προσευχή επικοινωνούσαν καθημερινώς με τον ουράνιο Πατέρα τους και του ζητούσαν τη βοήθεια και την καθοδήγηση Του πώς να πορεύονται στο βίο τους, μας λένουν οι Μορμόνοι.

Η προσευχή για τους Μορμόνους είναι κάτι εντελώς διαφορετικό απ' ότι γνωρίζουμε. Τη θεωρούν ως μία ειλικρινή και εγκάρδια συνομιλία με τον Θεό και πρέπει να απευθύνεται μόνο προς τον αληθινό Θεό και σε κανένα άλλο όν ή κτίσμα, που κατασκευάσθηκε από τον Θεό ή από ανθρώπινο χέρι. Ο Θεός τη μισεί την ειδωλολατρία. Και για να θεμελιώσουν τη θέση τους μνημονεύουν το βιβλίο της Εξόδου από την Παλαιά Διαθήκη⁶⁷.

α. Πώς πρέπει να προσεύχεται ο άνθρωπος, τότε και γιατί;

Εκείνο το όποιο τονίζουν οι Μορμόνοι ως βασικό στοιχείο της προσευχής είναι ή πίστη. Δεν εξετάζεται ο τόπος, δηλαδή πού βρίσκεται ο προσευχόμενος, αν στέκεται όρθιος ή γονατίζει, αν προσεύχεται εκφώνως ή μυστικός, ή ακόμη αν προσεύχεται μόνος ή με τη συμμετοχή και άλλων προσώπων σημασία έχει να υπάρχει ειλικρινής καρδιά⁶⁸. Κατά τη διάρκεια της προσευχής στον ουράνιο Πατέρα, τα λόγια του πιστού προς Αυτόν πρέπει να προέρχονται μέσα από την καρδιά του, γεμάτα αγάπη, και να αφήνεται, ψυχή τε και σώματι σ' Αυτόν. αφού πρώτα του ζητήσει συγχώρεση, μετά πρέπει να τον παρακαλέσει για τα αιτήματα του, τελειώνοντας πάντα με άπειρες ευχαριστίες. Η προσευχή του δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται από πολυλογία και φράσεις χωρίς νόημα⁶⁹. Στο τέλος της προσευχής δε θα πρέπει να ξεχνά να ζητά από τον Θεό να γίνει το θέλημα Του. Ενίοτε στις προσευχές των πιστών διατυπώνονται αιτήματα στο Θεό που δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν ή και δεν είναι προς το συμφέρον τους. Και σ' αυτή την περίπτωση δε πρέπει να οργίζονται κατά του Θεού ή να εγκαταλείπουν την προσευχή τους⁷⁰. Η προσευχή λένουν οι Μορμόνοι πρέπει να τελειώνει πάντα με αναφορά στο όνομα του Ιησού Χριστού⁷¹.

Ο χρόνος της προσευχής, επισημαίνουν, δεν είναι καθορισμένος. Όταν κανείς αισθανθεί την ανάγκη της επικοινωνίας αυτής με τον ουράνιο Πατέρα την πραγματοποιεί, είτε φωναχτά, είτε μυστικά. Πολλές είναι οι στιγμές εκείνες που όλοι οι άνθρωποι νοιώθουν την ανάγκη να ανοίξουν την καρδιά τους στον Θεό⁷². Για το λόγο αυτό μπορούν καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας να προσεύχονται. Δεν υπάρχει προκαθορισμένος χρόνος προσευχής. Μπορούν να προσεύχονται μέρα και νύχτα, στο γραφείο, στο σπίτι, στο δρόμο, στη δουλειά ή οπουδήποτε άλλου. Η σκέψη να βρίσκεται διαρκώς στον Θεό⁷³.

Μερικές στιγμές, λένουν στους οπαδούς τους, μπορεί να μην υπάρχει διάθεση για προσευχή, εξαιτίας κάποιου προβλήματος, και σε αυτή όμως την περίπτωση πρέπει να βιάζεται ή βούληση για προσευχή, ώστε μέσω αυτής να βρίσκεται ή λύση. Η οικογενειακή προσευχή να γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα, δηλαδή κάθε πρωί, μεσημέρι και βράδυ, όπως και οί «αγίες Γραφές» υπαγορεύουν⁷⁴. Αυτή είναι και ή εντολή του Θεού. Οί οικογένειες που δεν προσεύχονται δεν είναι ευλογημένες⁷⁵. Οί ηγέτες της «Εκκλησίας» των Μορμόνων συμβουλεύουν τους οικογενειάρχες να προσεύχονται καθημερινώς, πρωί και βράδυ, υπογραμμίζοντας το προνόμιο που έχουν, ως λαός του Θεού, να ζητούν την ευλογία πριν από κάθε γεύμα. Τέλος όλες οί εκδηλώσεις, θρησκευτικές και πολιτικές, στην κοινωνία των Μορμόνων αρχίζουν και τελειώνουν με προσευχή προς τον ουράνιο Πατέρα⁷⁶.

Γιατί προσευχόμαστε; Η απάντηση δίνεται μέσω του Ευαγγελίου, λέγουν οί Μορμόνοι. "Ένας άγγελος Κυρίου, όπως αναφέρει ό «προφήτης» Joseph Smith στο βιβλίο του Μωϋσή, πρόσταξε τον Αδάμ και την Εύα να μετανοήσουν και να επικαλεσθούν με την προσευχή τον Θεό στο όνομα του Υιού για να σωθούν⁷⁷. Εκείνο πού βοηθεί τον άνθρωπο να τηρήσει τις εντολές του Θεού και τις υποχρεώσεις του στην «Εκκλησία» τους είναι ή προσευχή. Η αληθινή προσευχή είναι αυτή πού επηρεάζει τις σκέψεις τις πράξεις και εν γένει ολόκληρη την ζωή των πιστών.

«Η προσευχή σας να χαρακτηρίζεται από δύναμη για να αντέχει στους πειρασμούς του σατανά και των οπαδών του, γιατί διαφορετικά θα σας παρασύρει μακριά από την «Εκκλησία» και θα είσθε αιχμάλωτοι του», ισχυρίζεται ό Joseph Smith ⁸. Την ώρα πού προσεύχεσθε, λέγει στους οπαδούς του, πρέπει να εξομολογείστε τις αμαρτίες σας ενώπιον του Θεού και να Του ζητείτε να σας συγχωρέσει γι' αυτές⁷⁹. Την αγάπη σας προς τον Θεό να την εκφράζετε μέσω της προσευχής και να τον ευχαριστείτε για όλα όσα σας έδωσε και σας δίνει καθημερινά.

Οι ειλικρινείς προσευχές εκπληρώνονται πάντα. Ενίοτε όμως ή απάντηση είναι αρνητική, επειδή αυτό πού ζητείται δεν είναι προς το συμφέρον του προσευχομένου. Μερικές φορές, όμως, ή απάντηση είναι θετική, οπότε αισθάνεται ευχαρίστηση γι' αυτό πού θα ακολουθήσει⁸⁰. Οι προσευχές εκπληρώνονται, όταν αυτό πού ζητούν οι άνθρωποι είναι για το συμφέρον τους⁸¹.

Όσο ζουν οι πιστοί εφαρμόζοντας το Ευαγγέλιο του Ιησού Χρίστου και συνεχώς προσεύχονται, τόσο έχουν μεγάλη χαρά και αγαλλίαση. «Να είσθε ταπεινοί, και ό Κύριος και Θεός σας θα σας καθοδηγήσει από το χέρι, και θα σας δωρίσει την εκπλήρωση των προσευχών σας»⁸², επισημαίνει ό Joseph Smith προς τους οπαδούς της «Εκκλησίας» του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Σ Τ'

ΤΟ ΣΩΤΗΡΙΟΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

1. Η ζωή του Χριστού πριν και μετά τη γέννηση Του

Κάθε ανθρώπινη ύπαρξη, ή οποία γεννιέται και εγκαθίσταται στη γη, στηρίζει τις ελπίδες της στον Ιησού Χριστό, γιατί Αυτός υποσχέθηκε στο Θεό Πατέρα Του, όταν ήταν στους ουρανούς, ότι θα είναι ό Σωτήρας όλων των ανθρώπων. Δε θα ήταν υπερβολή να λέγαμε, ότι χωρίς τον Ιησού Χριστό όλο το έργο της Σωτηρίας θα ήταν μάταιο, γιατί Αυτός μόνο συνδύαζε όλες τις προϋποθέσεις γι' αύτη¹. Η αποστολή Του στον κόσμο ήταν απαραίτητη, γιατί Αυτός μόνον μπορούσε να προσφέρει τη σωτηρία στον άνθρωπο, καθώς αρκετοί προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης επιβεβαίωσαν². Στη συνέχεια οί επόμενοι «προφήτες», από Χριστού μέχρι σήμερα, επιβεβαίωσαν επίσης τον ερχομό Του στη γη, επισημαίνουν οί Μορμόνοι.

Για την επιτυχία όμως και ολοκλήρωση του έργου της σωτηρίας απαιτείται ή συμβολή του ανθρώπου. Ό άνθρωπος από μόνος του οφείλει να φροντίσει να αναπτύξει κοινωνία και επαφή με τον Χριστό, ώστε να μην ξεφεύγει από το πνεύμα των εντολών Του³.

Το όνομα του Χριστού και ή επικείμενη έλευση του στον κόσμο ήταν γνωστά από την εποχή ακόμη του Αδάμ⁴. Ένας απόγονος του Αδάμ σημειώνουν οι Μορμόνοι, ό Ένώχ⁵, ό οποίος ήλθε σε

επαφή με τον Θεό, προφήτευσε, ότι ο Ιησούς Χριστός θα πέθαινε πάνω στο Σταυρό, αλλά σύντομα θα έπαιρνε και το σώμα του⁶. Την έλευση του Σωτήρα Χριστού στη γη προείδε και ο Προφήτης Ησαΐας, 800 χρόνια πριν από τη γέννηση Του⁷. Όταν, όμως, στο όραμα του είδε τη θλίψη και τον πόνο που θα υπέφερε για τις αμαρτίες των ανθρώπων έπεσε σε μεγάλη στενοχώρια, πενθώντας και κλαίγοντας⁸.

Ο Μορμόνος «προφήτης» Νεφί, μίλησε αυτός επίσης για τη μελλοντική γέννηση του Σωτήρα Χριστού και την αποστολή Του στη γη. Είδε σε δράμα μία όμορφη παρθένα κοπέλα και ένα άγγελο, ο οποίος του εξήγησε ότι αυτή ή παρθένος είναι ή Μητέρα του Υιού του Θεού, κατά τη σάρκα⁹. Είδε την κοπέλα που κρατούσε στην αγκαλιά της ένα βρέφος, το οποίο βρέφος ήταν ο Υιός του Θεού¹⁰.

Ακόμη ένας άλλος «προφήτης» των Μορμόνων και Βασιλεύς από τη φυλή των Νεφιτών, ο Βενιαμίν, προείδε την ζωή του Χριστού 124 χρόνια πριν τη γέννηση Του. Ο Βασιλεύς Βενιαμίν λοιπόν λέγει: «Θα κατέλθει από τους ουρανούς ο Κύριος ο Παντοδύναμος για να κατοικήσει ανάμεσα στους ανθρώπους, προσφέροντας τις θαυμαστές υπηρεσίες Του. Χάρη σ' Αυτόν πολλοί θα λάβουν τη θεραπεία τους. Νεκροί θα αναστηθούν, τυφλοί θα ιδούν το φως, κωφοί θα ακούσουν και κάθε άλλη ασθένεια θα θεραπευθεί»¹¹.

Αυτός όμως ο Σωτήρας του κόσμου θα υποφέρει πολλούς πειρασμούς και σωματικούς πόνους, περισσότερο από κάθε άνθρωπο και τέλος θα γνωρίσει και το θάνατο. Το όνομα Αυτού θα είναι Ιησούς Χριστός, Υιός του Θεού, Πατήρ και Δημιουργός του σύμπαντος. Η μητέρα του θα ονομασθεί Μαρία¹². Αυτός λοιπόν ο Υιός του Θεού, όπως πιστεύουν οι Μορμόνοι, ήταν δημιουργημένος, προϋπήρχε στην προϋπαρξη του Θεού Πατρός και της ουράνιας Μητέρας ως πνευματικό ον¹³. Η αποστολή Του στη γη είχε ως σκοπό τη λύτρωση των ανθρώπων από την αμαρτία τους. Ως αναμάρτητος ανέλαβε αυτός όλες τις αμαρτίες των ανθρώπων επάνω Του για να τους οδηγήσει έτσι στην αθανασία. Η θέση αυτή των Μορμόνων έρχεται σε αντίθεση με μία άλλη γνώμη τους ότι ο Ιησούς Χριστός οδηγήθηκε στο Σταυρό εξαιτίας των αμαρτιών Του, για τις όποιες πλήρωσε με το Σταυρικό Του θάνατο. Αυτή ή προσφορά του Υιού έγινε αποδεκτή από τον Θεό Πατέρα Του¹⁴.

Όλο το ιστορικό της γεννήσεως του Χριστού άπαντα στην Καινή Διαθήκη και ιδιαίτερα στα κείμενα των δύο ευαγγελιστών¹⁵. Από τη διήγηση τους μαθαίνουμε ότι ο Ιησούς γεννήθηκε από μία παρθένο, ή οποία ήταν αρραβωνιασμένη με τον Ιωσήφ¹⁶. Η γέννηση έγινε εκ πνεύματος Αγίου και ο τεχθείς ονομάσθηκε Υιός Θεού, όπως μας λέγει ή Καινή Διαθήκη¹⁷. Οι Μορμόνοι όμως έχουν αντίθετη άποψη, πιστεύοντας ότι ο Υιός δεν ήταν και Θεός, όπως ο Θεός Πατήρ¹⁸, γιατί προήλθε από τις σαρκικές σχέσεις δύο προσώπων. Έτσι λοιπόν λένε ότι από κείνη τη στιγμή και μετά ο Θεός έγινε σαρκικός Πατήρ του Ιησού Χριστού. Γεννήθηκε από μία θνητή μητέρα και ένα θάνατο πατέρα και είναι ο μοναδικός, ο οποίος γεννήθηκε με αυτόν τον τρόπο πάνω στη γη και γι' αυτό αποκαλείται μονογενής και «πρωτότοκος» Υιός του Έλοχίμ¹⁹. Ο Ίεχωβάς - Χριστός ως «πρωτότοκος» γιος του Ελωχέιμ - Θεού, είναι ο «μεγαλύτερος αδελφός όλων των ανθρώπων»²⁰. Ο Ελωχέιμ είχε και άλλους πνευματικούς υιούς και κόρες²¹. Ως Υιός του Θεού κληρονόμησε από τον Πατέρα Του θεϊκές δυνάμεις και κανείς δεν μπορούσε να του αφαιρέσει την ζωή, παρά μόνο αν το ήθελε από μόνος Του. Την ζωή Του την είχε υπό την εξουσία Του και μπορούσε, οπότε ήθελε, να την αφαιρέσει και πάλι να την αναλάβει²². Από τη μητέρα Του, την παρθένο Μαρία, κληρονόμησε τη θνητότητα, δηλαδή την πείνα, τη δίψα, την κούραση, τον πόνο και το θάνατο. Σύμφωνα με αυτές τις αντιλήψεις των Μορμόνων, ο Χριστός δε γεννήθηκε ούτε τέλειος Θεός ούτε τέλειος άνθρωπος, αλλά ως πρωτότοκος από τα παιδιά του Θεού²³.

Από την παιδική Του ηλικία ό Χριστός έδειχνε πλήρη υπακοή στον Πατέρα Του. Με την καθοδήγηση της Μαρίας και του Ιωσήφ μεγάλωνε στο σωστό δρόμο, αγαπούσε την αλήθεια και υπάκουε σε αυτή²⁴. Σε ηλικία δώδεκα χρόνων γνώριζε ήδη το σκοπό της αποστολής Του στη γη, και γι' αυτό φρόντιζε με κάθε τρόπο να εκτελεί το θέλημα του Πατρός Του²⁵. Αυτή ήταν και ή δικαιολογία Του για την ξαφνική απομάκρυνση Του από τους γονείς στα Ιεροσόλυμα. Όταν μετά από τρεις μέρες τον βρήκαν στο ναό, οι γονείς του ήταν δυσαρεστημένοι για την πράξη Του αυτή. Ό Ιησούς τότε βρήκε την ευκαιρία να τους θυμίσει, τόσο στον Ιωσήφ, ότι αυτός ήταν απλά ένας θετός πατέρας, όσο και στη Μαρία τη μητέρα Του, ότι έπρεπε να βρίσκεται στο σπίτι του Πατρός Του²⁶. Αργότερα, θέλοντας να τελειώσει την αποστολή πού έλαβε από τον Πατέρα Του και να εκπληρώσει το θέλημα Του, δήλωνε: «απ έμαυτού ποιώ ουδέν, αλλά καθώς δίδαξέ με ό πατήρ μου, ταύτα λαλώ»²⁷.

Ό Ιησούς, όταν έφθασε στην ηλικία των τριάντα χρόνων, θέλοντας να δώσει το παράδειγμα σε όλη την ανθρωπότητα, έπρεπε να βαπτισθεί για να αφεθούν οί αμαρτίες Του. Πήγε λοιπόν στον εξάδελφο του, τον Ιωάννη, για να βαπτισθεί στον Ιορδάνη ποταμό²⁸. Μία άλλη διδασκαλία των Μορμόνων λέγει ότι ό Χριστός βαπτίσθηκε για να αναγεννηθεί²⁹. Ό Ιωάννης με δυσκολία δέχθηκε να τον βαπτίσει, γιατί γνώριζε ότι ό Ιησούς ποτέ του δεν είχε αμαρτήσει. Τη στιγμή πού τον βάπτιζε, βυθίζοντας τον μέσα στο νερό, ακούσθηκε ή φωνή του Θεού - Πατρός από τους ουρανούς και κατήλθε το Άγιο Πνεύμα, όπως έδειξε το σημάδι του περιστεριού³⁰. Σύμφωνα με τη μαρτυρία του Joseph Smith, ό Ιησούς Χριστός είναι το πρότυπο της σωτηρίας, δηλαδή, με άλλες λέξεις σεσωσμένος³¹.

α. Το δημόσιο έργο του Χριστού - Σύσταση της Εκκλησίας Του

Σκοπός της έλευσης του Χριστού στη γη ήταν, σύμφωνα με τους Μορμόνους, αφ' ενός μεν να πεθάνει για τα πνευματικά Του αδέλφια, και αφ' έτερου να τα διδάξει τις εντολές του Θεού³². Η όλη διδασκαλία του Χριστού στράφηκε στις δύο μεγάλες εντολές, στις όποιες όλος ό νόμος και οι προφήτες στηρίζονται³³. Η αγάπη του ανθρώπου προς τον Θεό με όλη του την καρδιά είναι ή πρώτη, ενώ ή δεύτερη είναι ή αγάπη του προς τον πλησίον, τον όποιο οφείλει να αγαπά όπως αγαπά τον εαυτόν του³⁴. Ό Χριστός δίδαξε αυτές τις δύο εντολές με το παράδειγμα Του. Αγάπησε τον Θεό με όλη την καρδιά Του και υπάκουσε σε Αυτόν μέχρι θανάτου. Την αγάπη στο συνάνθρωπο Του την απέδειξε με το να προσφέρει τον εαυτόν Του για τη σωτηρία του πεσμένου ανθρώπου. Η ζωή του Ιησού στη γη ήταν αφιερωμένη στην υπηρεσία του πλησίον. Διαβάζοντας τα Ευαγγέλια γνωρίζουμε τις άπειρες θεραπείες και ευλογίες πού πρόσφερε αδιάκριτα προς όλους τους πάσχοντα ανθρώπους, χωρίς διακρίσεις φυλετικές και θρησκευτικές. Το ίδιο δίδασκε να κάνουν και όλα τα πνευματικά παιδιά του Θεού. Ό Ιησούς αγάπησε τον πλησίον με όλη Του την καρδιά. Η αγκαλιά Του ήταν ανοικτή προς όλους, αρκούσε μόνο να έχουν την ανάλογη πίστη σ' Αυτόν. Η αγάπη Του προς τους αμαρτωλούς συνοδευόταν και από ευσπλαχνία. Τους καλούσε στη μετάνοια και στο βάπτισμα. Τέλος ή αγάπη του Χριστού ήταν χωρίς όρια, δηλαδή αγαπούσε και αυτούς οι οποίοι του έκαναν κακό και παρέμειναν αμετανόητοι³⁵. Και γι' αυτούς προσευχήθηκε στον Πατέρα Του να τους συγχωρήσει³⁶.

Όταν ό Ιησούς Χριστός βρισκόταν στη γη ως θνητός άνθρωπος, σταλμένος από τον Ουράνιο Πατέρα για να βοηθήσει και να απαλλάξει τον άνθρωπο από την αμαρτία, και πριν εγκαταλείψει τον υλικό αυτό κόσμο, ίδρυσε την Εκκλησία Του, όπως μας αναφέρει το Ευαγγέλιο³⁷. Αυτή ή Εκκλησία δεν ήταν του Ιωάννη του Βαπτιστή, ούτε κανενός άλλου από

τους οπαδούς Του. Ήταν ή δική Του Εκκλησία, Αυτός τη συγκρότησε, Αυτός την κυβερνούσε και Αυτός ήταν ή κεφαλή της³⁸. Στη συνέχεια ήθελε το Ευαγγέλιο Του να γνωστοποιηθεί και να διδαχθεί σε όλα τα έθνη. Για την εκπλήρωση αυτής της αποστολής εξέλεξε δώδεκα αποστόλους, οι οποίοι θα έδιναν μαρτυρία γι' Αυτόν. Οι δώδεκα αυτοί άνδρες ήταν οι αρχηγοί της Εκκλησίας Του. Έλαβαν από Αυτόν την εξουσία να πράττουν στο όνομα Του όλα όσα είχαν δει να εκτελεί ό διδάσκαλος τους. Στη συνέχεια οι απόστολοι έδωσαν την εξουσία και σε άλλους να διδάσκουν και να βαπτίζουν στο όνομα του Ιησού Χριστού. Μετά το θάνατο του Ιησού, οι απόστολοι συνέχισαν να εκτελούν το ευαγγελικό έργο πού τους εμπιστεύθηκε ό Χριστός, έως ότου οί άνθρωποι έγιναν κακοί και σκότωσαν τους αποστόλους με διάφορους μαρτυρικούς θανάτους, γιατί πίστευαν στο διδάσκαλο τους και κήρυτταν το Ευαγγέλιο Του.

β. Η λύτρωση του ανθρώπου από την αμαρτία και το θάνατο

Τελειώνοντας ό Ιησούς το ευαγγελικό Του έργο στον κόσμο οδηγήθηκε στην υψίστη θυσία για να εξαγοράσει με αυτή τις αμαρτίες όλων των ανθρώπων, γενόμενος έτσι κρίκος ανάμεσα στο Θεό και στους ανθρώπους³⁹. Η αιτία για την οποία οί άνθρωποι τον οδήγησαν στο θάνατο, ήταν ότι φανέρωσε πώς ήταν ό Υιός του Θεού. Οί Μορμόνοι, όμως, πιστεύουν επίσης πώς ό Χριστός συνελήφθη και κατεδικάσθη σε θάνατο, ένεκα της πολυγαμίας Του: «Η κύρια αιτία της δημόσιας έχθρας και δίωξης του Ιησού Χριστού και των μαθητών Του, ή οποία προκάλεσε τη Σταύρωσή Του, είχε δίχως άλλο σαν βασική αιτία την πολυγαμία, σύμφωνα με τις μαρτυρίες των Γραμματέων, πού ζούσαν εκείνη την εποχή»⁴⁰. Οί γυναίκες, λέγουν, πού είχε ό Χριστός στη γη με τις όποιες απέκτησε παιδιά, ήταν ή Μαρία, ή Μάρθα και ή Μαγδαληνή. «Ο Orson Hyde, απόστολος της «Εκκλησίας» των Μορμόνων, είχε την πεποίθηση ότι «Ο Ιησούς ήταν υπανδρεμένος, και μάλιστα αυτός ήταν ό γαμβρός στο γάμο της Κανά, και ήταν υπανδρεμένος με τρεις γυναίκες, δηλαδή την Μαρία, την Μάρθα και την άλλη Μαρία και είχε αποκτήσει από αυτές παιδιά»⁴¹. Στο σημείο αυτό οί Μορμόνοι παραχαράττουν το Ευαγγέλιο, στο όποιο όχι μόνο δεν γίνεται καμία αναφορά ότι ό Χριστός ήλθε σε κοινωνία γάμου - κάτι πού π.χ. δεν αποκρύπτεται για τον απόστολο Πέτρο με την αναφορά στην πενθερά του⁴² - αλλά αντίθετα ξεχωρίζει την παρθενία ως ιδιαίτερα ευλογημένη από τον Θεό: «ου πάντες χωρούσι τον λόγον τούτον, άλλ' οίς δέδοται· είσίν ευνούχοι οίτινες ευνούχισαν εαυτούς δια την βασιλείαν των ουρανών»⁴³.

Πριν από τη Σταύρωσή Του ό Χριστός αποσύρθηκε στον κήπο της Γεσθημανή για περισυλλογή και προσευχή⁴⁴. Εκεί μόνος Του γονάτισε και προσευχήθηκε τόσο πολύ, ώστε αισθάνθηκε μεγάλη θλίψη και έκλαιγε συνεχώς⁴⁵. Σε ένα απόστολο της Μορμονικής «Εκκλησίας», τον Orson F. Whitney κατά θεία οικονομία και παραχώρηση επιτράπηκε να δει σε όραμα όλη αυτή την αγωνία, πού έζησε ό Σωτήρας Χριστός στην προσευχή Του⁴⁶. Σε μία άλλη σύγχρονη «αποκάλυψη», πού δόθηκε στον Joseph Smith και στον Martin Harris από το Σωτήρα Χριστό, περιέγραφε ό ίδιος πόσο πολύ υπόφερε τους αφόρητους πόνους πού δέχονταν το σώμα Του και το πνεύμα Του⁴⁷. Η φρικτή τιμωρία, πού δέχθηκε για κάθε αμαρτία της κάθε ανθρώπινης ύπαρξης, διαπέρασε όλο το σώμα Του, νοιώθοντας έτσι το βάρος και την οδύνη των αμαρτιών ολόκληρης της ανθρωπότητας. Κανένας θνητός δεν μπορεί να αισθανθεί πόσο μεγάλο φορτίο σήκωσε. Κανείς άλλος σ' αυτό τον κόσμο δε θα μπορούσε να αντέξει αυτή τη σωματική και πνευματική αγωνία. Τη στιγμή εκείνη της αγωνίας ό Χριστός δέχθηκε όλο το μίσος πού μπορούσε να σκορπίσει ό σατανάς. Ακόμη κι αυτή ή Σταύρωσή Του δε θα μπορούσε να ξεπεράσει την πικρή αγωνία πού ένοιωσε στη Γεσθημανή⁴⁸.

Το μαρτύριο του Ιησού δεν τελείωσε στη Γεσθημανή. Την επόμενη ημέρα δέχθηκε πολλούς εξευτελισμούς, έως ότου οδηγήθηκε στο Γολγοθά και στη σταύρωση. Βασανίσθηκε με έναν από τους πλέον σκληρούς τρόπους πού είχαν ανακαλύψει ποτέ οι άνθρωποι, και μετά από εννέα ώρες επάνω στο σταυρό, φώναξε με αγωνία: «Θεέ μου, Θεέ μου, ίνατί με έγκατέλιπες;»⁴⁹. Και κατά την πλέον δύσκολη και πικρότερη στιγμή του Ιησού, ό Πατήρ ανακάλεσε το πνεύμα Του από Αυτόν ούτως ώστε ό Ιησούς να λάβει Αυτός μόνο όλη τη δόξα της νίκης Του κατά της αμαρτίας και του θανάτου. Στη συνέχεια, όταν ό Σωτήρας Χριστός κατάλαβε ότι τη θυσία Του έγινε δεκτή από τον Πατέρα Του, φώναξε: «Τετέλεσται»⁵⁰. Έκλινε το κεφάλι Του και με τη θέληση Του παρέδωσε το πνεύμα Του. Το σώμα του Ιησού για τρεις ημέρες παρέμεινε στον τάφο και μετά την τρίτη ημέρα επέστρεψε σε Αυτόν. Για το σταυρικό θάνατο του Ιησού ό Μορμόνος θεολόγος και καθηγητής John Widtsoe ε λέγει: «Γιατί ό σταυρικός θάνατος ήταν απαραίτητος, για να προσφέρει στον άνθρωπο μία ακριβή γνώση της ύλης, και γιατί ό Ιησούς έπρεπε να πεθάνει, για να μπορεί ή πηγή της αιώνιας ζωής (ό Χριστός) ελεύθερα να μετακινείται ανάμεσα στα επίγεια σώματα και αιώνια πνεύματα, αυτό βέβαια δε μας το κάνει και τόσο γνωστό»⁵¹. Με τη βοήθεια των αγγέλων κύλησε ό λίθος από την είσοδο του τάφου και εξήλθε ό αναστημένος Σωτήρας του κόσμου, ενδεδυμένος με το αθάνατο σώμα της σάρκας και των οστών⁵². Η Μαρία, ή οποία είχε κάποιο ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το Σωτήρα, επισκέφθηκε πρώτη τον τάφο και θρηνώντας αντιλήφθηκε ότι το νεκρό σώμα του Ιησού απουσίαζε. Ξαφνικά άκουσε μία φωνή που την καλούσε με το όνομα της. Της λέγει ό Ιησούς να μην τον αγγίζει γιατί δεν ανέβηκε ακόμη προς τον Πατέρα Του⁵³. Άλλα ενημέρωσε τους αδελφούς μου και πες τους ότι πηγαίνω στον Πατέρα μου⁵⁴.

Στο διάστημα των τριών ημερών μετά τη Σταύρωσή Του, κατά το όποιο το σώμα του Ιησού βρισκόταν στον τάφο, οι Μορμόνοι υποστηρίζουν ότι το Πνεύμα Του δεν ανέβηκε στους ουρανούς, ούτε πήγε κοντά στον Πατέρα Του. Συνεπώς θα πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι ούτε και το πνεύμα του ληστού ανέβηκε στους ουρανούς. Ισχυρίζονται λοιπόν, ότι ή αντίληψη πού επικρατεί πώς ό ληστής σώθηκε δεν ευσταθεί. Ό Χριστός τον βεβαίωσε ότι θα είναι μαζί Του στον παράδεισο⁵⁵, αλλ' όμως είχε πει στη Μαρία ότι δεν είχε πάει ακόμη στον Πατέρα Του, Όταν τον συνάντησε στον τάφο μετά την Ανάσταση και της είπε να μην τον αγγίζει. Το ερώτημα πού προκύπτει είναι: «Που ήταν το Πνεύμα του Ιησού αυτές τις τρεις ημέρες;». Δεν μπορούμε βέβαια να αμφισβητήσουμε τις πληροφορίες των Αγίων Γραφών για το θέμα αυτό, επισημαίνουν οι Μορμόνοι. Ενώ το σώμα του Ιησού αναπαύοταν στον πρόσφατο τάφο του Ιωσήφ, του από Αριμαθαίας, ό οποίος είχε φροντίσει για την ταφή Του⁵⁶, ό Ιησούς πήγε δίδαξε και στα άλλα πνεύματα, πού έπρεπε να ακούσουν το ευαγγελικό μήνυμα⁵⁷. Στην περιγραφή του ό Πέτρος, στην Α' Επιστολή, αναφέρει ότι ό Ιησούς βρισκόταν στον Άδη για να κηρύξει στα φυλακισμένα πνεύματα. Από αυτό γίνεται αντιληπτό, υποστηρίζουν οι Μορμόνοι, ότι και ό ληστής βρισκόταν σε αυτή την κόσμο-φυλακή μαζί με τα άλλα πνεύματα. Εκεί θα του δινόταν ή ευκαιρία να ακούσει το Σωτήρα και στη συνέχεια να κηρύξει το μήνυμα της λυτρώσεως και στα άλλα πνεύματα, πού βρίσκονταν στη φυλακή⁵⁸. Σε αυτές τις ψυχές πήγε ό Χριστός να κηρύξει τη μετάνοια, όταν κάποτε αυτές δεν υπάκουσαν στον Θεό, πού τις περίμενε υπομονετικά να μετανοήσουν⁵⁹. Ό ισχυρισμός των Μορμόνων ότι ό ληστής δεν σώθηκε, αλλά απλώς εξασφάλισε τον Παράδεισο, είναι αστείος και αντιφατικός. Ό Παράδεισος δέχεται μόνο ψυχές σεσωσμένες. Έξ' αλλού ή ομολογία και μόνο του ληστού και ή αναγνώριση της θεότητας του Χρίστου εκ μέρους του ήταν ικανές και μόνο να τον σώσουν και δεν χρειαζόταν περαιτέρω διδασκαλία και κατήχηση για να δεχθεί το Ευαγγέλιο του Χριστού⁶⁰. Τέλος οι λόγοι του Κυρίου «σήμερον μετ εμού εση εν

τω παραδείσω» (Λκ. 23, 43) είναι σαφείς και δεν αφήνουν κανένα περιθώριο διαφορετικής ερμηνείας.

Την τρίτη ημέρα, Κυριακή, επέστρεψε το πνεύμα του Χριστού και έλαβε και πάλι το αναστημένο σώμα Του. Ο Χριστός ήταν ο πρώτος που ξεπέρασε το θάνατο και εκπληρώθηκε ή προφητεία που έλεγε: «ότι δει αυτόν εκ νεκρών αναστήναι»⁶¹. Με την Ανάσταση Του ο Χριστός υπερνίκησε το σωματικό θάνατο, ώστε τα πνευματικά Του παιδιά να μπορέσουν να ξαναζήσουν⁶². Ο θάνατος και η Ανάσταση Του ήταν μία προσωπική εκδίκηση για χάρη του κάθε ανθρώπου⁶³. Σύμφωνα λοιπόν με τη μορμονική διδασκαλία, όλοι οι άνθρωποι κατά την ημέρα της κρίσεως θα αναστηθούν και θα εμφανισθούν ενώπιον του Κριτού με τα αναστημένα σώματα τους⁶⁴. Ο Χριστός προσφέρει, σύμφωνα με τους Μορμόνους, τη λύτρωση σε όλους, ακόμη και στους βάρβαρους. Η απαλλαγή από το προπατορικό αμάρτημα μπορεί να έλθει και μετά από το θάνατο αρκεί τα πνεύματα των ανθρώπων να πιστεύουν στον Ιησού και στις εντολές Του⁶⁵. Σημαντικό είναι ότι ο θάνατος και η Ανάσταση του Χριστού, στη διδασκαλία των Μορμόνων, δεν έχουν και τόση μεγάλη σημασία, γι' αυτό και υφίστανται κάποιο υποβιβασμό⁶⁶.

2. Η θυσία του Χριστού προσφορά στον άνθρωπο

Ο Ιησούς Χριστός ήλθε στον κόσμο για να σταυρωθεί, παίρνοντας επάνω Του όλες τις αμαρτίες των ανθρώπων, στις όποιες έπεσαν μέσα στα πλαίσια της ελευθερίας που διέθεταν. Και συγχρόνως με την ζωή και το έργο Του να αγιάσει τον κόσμο, ώστε όλοι μαζί να οδηγηθούν στη σωτηρία⁶⁷. Η μεγάλη αυτή θυσία του αναμάρτητου Ιησού Χριστού, ο οποίος υπέφερε και πέθανε για να ελευθερώσει την ανθρωπότητα από το φυσικό και πνευματικό θάνατο, ονομάζεται από τους Μορμόνους «εξιλέωση»⁶⁸. Έπρεπε, λοιπόν να πραγματοποιηθεί η θυσία αυτή για να εξιλεωθούν *όλες-οί αμαρτίες των ανθρώπων απέναντι στον Θεό Πατέρα. Η πράξη αυτή χαρακτηρίζεται από τους Μορμόνους ως η σημαντικότερη*, που παρουσιάστηκε ποτέ στην ιστορία της ανθρωπότητας. Η εξιλέωση ήταν αναγκαία. Διαφορετικά η ανθρωπότητα θα αφανιζόταν, γιατί όλοι έπεσαν και έπρεπε να επιστρέψουν στην αρχική τους θέση⁶⁹. Έτσι λοιπόν την κατάλληλη στιγμή έρχεται ο πρωτότοκος υιός του Ελωχείμ για να σώσει με το θάνατο Του τον άνθρωπο από το θάνατο⁷⁰.

α. Η εξιλέωση ήταν απαραίτητη για τη σωτηρία του ανθρώπου

Η πτώση του Αδάμ στην αμαρτία, έφερε το φυσικό και τον πνευματικό θάνατο. Φυσικός θάνατος είναι ο χωρισμός του πνεύματος από το υλικό σώμα και πνευματικός είναι ο χωρισμός του καθενός από τον Θεό. Αυτοί όμως οι θάνατοι υπερνικήθηκαν με την εξιλέωση του Ιησού Χριστού, μας βεβαιώνουν οι Μορμόνοι⁷¹. Αν όμως δεν είχαν νικηθεί οι δύο θάνατοι, τότε τα σώματα και τα πνεύματα των ανθρώπων θα ήταν χωρισμένα από την παρουσία του Θεού και δε θα είχαν καμία επικοινωνία μαζί Του. Όμως ο εύσπλαχνος Θεός ετοίμασε ένα σχέδιο για τη σωτηρία των ανθρώπων. Ήθελε να τους απαλλάξει από αυτή την κατάσταση που βρίσκονταν, εξαιτίας της πτώσης τους. Βέβαια η λύτρωση σε καμία περίπτωση δεν μπορούσε να έλθει από τον ίδιο τον άνθρωπο⁷², γιατί ήταν βεβαρημένος από αμαρτίες και αυτός που θα έφερνε τη λύτρωση έπρεπε να ήταν αναμάρτητος. Γι' αυτό λοιπόν χρειαζόταν ένας λυτρωτής. Ο άνθρωπος από μόνος του δεν μπορούσε να σωθεί χωρίς την εξιλέωση που πρόσφερε ο αγαπητός υιός του Θεού στο ουράνιο συμβούλιο⁷³. Αν δεν ερχόταν ο Λυτρωτής, ο άνθρωπος θα παρέμεινε για πάντα στην κατάσταση της πτώσης και η ελπίδα

για αιώνιο πρόοδο θα ήταν χαμένη. Η δοκιμαστική περίοδος στη γη είναι μία ευκαιρία για πρόοδο. Οί δυσκολίες και οί κίνδυνοι είναι μεγάλοι, και ή επιρροή του κάκου στον κόσμο είναι ισχυρή, ώστε ό άνθρωπος από μόνος του να μην μπορεί να αντισταθεί χωρίς τη βοήθεια, πού προσέφερε ό Ιησούς Χριστός. Η παρουσία ενός λυτρωτή στον κόσμο έγινε αναγκαία, γιατί ό άνθρωπος από μόνος του σε καμία περίπτωση δε θα μπορούσε να υψωθεί από το πρόσκαιρο στο πνευματικό επίπεδο, από τη χαμηλή στην υψηλή σφαίρα⁷⁴.

Ό άνθρωπος με τις δικές του δυνάμεις, λέγουν οί Μορμόνοι, δεν ήταν σε θέση να συντηρήσει ένα σώμα από σάρκα και οστά χωρίς τη βοήθεια του Θεού, ούτε βέβαια να το διαφυλάξει. Επίσης δε θα ήταν σε θέση μετά το θάνατο του να αποκτήσει και πάλι το σώμα του. Θα παρέμενε για πάντα στην πνευματική κατάσταση, αν βέβαια δεν υπήρχε ή επανένωση με το σώμα, μέσω της Ανάστασης του Χριστού. Χωρίς τον Αδάμ κανένα από τα ανθρώπινα πνεύματα δε θα μπορούσε να γνωρίσει τη γήινη κατάσταση, αλλά και χωρίς τον Χριστό δε θα γνώριζαν επίσης την Ανάσταση⁷⁵. Ό Χριστός, λοιπόν, ως υιός του Θεού θυσίασε την ζωή Του για να λυτρώσει τα αδέρφια Του, αυτό όμως πού δε γνωρίζουμε είναι από που αποκτούσε τη δύναμη για την πραγματοποίηση της σταυρικής Του θυσίας⁷⁶. Με αυτή έσπασε τα δεσμά του θανάτου και προσέφερε σε όλους τη σωτηρία, γενόμενος αρχηγός όλης της ανθρωπότητας. Η νίκη αυτή του χάρισε το δικαίωμα να προστατεύει όλους εκείνους, οί οποίοι πιστεύουν στο όνομα Του και στη συνέχεια να τους δεχθεί στο βασίλειο Του, τονίζουν στη διδασκαλία τους οί Μορμόνοι⁷⁷.

β. Ό Χριστός, ό σωτήρας των ανθρώπων

Πολλοί προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης πίστευαν ότι ό Ιησούς Χριστός ήταν ό μόνος κατάλληλος, ό οποίος μπορούσε να γίνει ό σωτήρας των ανθρώπων⁷⁸. Και τούτο, διότι εκείνον διάλεξε ό Θεός Πατήρ για να γίνει ό Σωτήρας των ανθρώπων, μετά τη διαμάχη, πού υπήρξε ανάμεσα σ' Αυτόν και τον αδελφό Του, το σατανά⁷⁹. Επί πλέον ό Χριστός ήταν ό Μονογενής και πρωτότοκος Υιός του Θεού, και γι' αυτό είχε τη δύναμη να νικήσει το θάνατο. Ό Ιησούς εξήγησε ότι: «δια τούτο ό πατήρ με αγαπά, ότι εγώ τίθημι την ψυχήν μου, ίνα πάλιν λάβω αυτήν. Ουδείς αίρει αυτήν απ' εμού, άλλ' εγώ τίθημι αυτήν απ' έμαυτού»⁸⁰. Ό Ιησούς, επίσης, ήταν ό πλέον κατάλληλος για Σωτήρας των ανθρώπων, γιατί ήταν ό μόνος, ό οποίος έζησε με τη θνητή ύπαρξη, παραμένοντας αναμάρτητος. Αυτή ή κατάσταση της αναμαρτησίας τον αξίωσε και τον βοήθησε να πληρώσει Αυτός για τις αμαρτίες των άλλων.

Ό Σωτήρας Χριστός υπέφερε πάρα πολλά για τη λύτρωση των ανθρώπων με επισφράγισμα την προσφορά της ζωής Του πάνω στο Σταυρό. Οι θνητοί άνθρωποι δεν είναι δυνατόν να καταλάβουν πλήρως πώς και πόσο ό Χριστός υπέφερε για τις αμαρτίες ολοκλήρου του ανθρωπίνου γένους. Αργότερα, επάνω στο Σταυρό, υπέφερε τον οδυνηρότερο θάνατο πού γνώρισε ποτέ άνθρωπος. Από όλα αυτά γίνεται κατανοητό ότι ό Ιησούς αγάπησε πραγματικά τον άνθρωπο με το να δεχθεί να υποστεί μία τέτοια πνευματική και φυσική εξαθλίωση. Επίσης εξίσου μεγάλη ήταν και ή αγάπη του Πατρός, πού έστειλε τον Μονογενή Υιό Του για να πάθει και τέλος να πεθάνει για τα παιδιά Του⁸¹.

Την τρίτη ημέρα, μετά τη Σταύρωσή Του, ό Χριστός ξαναπήρε το σώμα Του για να αποδείξει ότι ήταν ό πρώτος, αναστημένος. Όταν οι φίλοι Του (οί μαθητές) πήγαν στον τάφο, οι άγγελοι, οι οποίοι φυλούσαν εκεί, τους είπαν ότι αναστήθηκε⁸². Το πνεύμα του Χριστού εισήλθε εκ νέου στο σώμα Του, στο αναστημένο σώμα, για να μη χωρισθεί ποτέ. Έτσι λοιπόν ό Ιησούς νίκησε το φυσικό θάνατο και με την εξιλέωση Του προσέφερε σε όλους όσους γεννήθηκαν πάνω στη γη

τη δυνατότητα να αναστηθούν και εκείνοι⁸³». Όπως, λοιπόν, ό Ιησούς αναστήθηκε, κατά τον ίδιο τρόπο θα αναστηθούν και τα ανθρώπινα πνεύματα, και θα ενωθούν με τα σώματα τους για να μη γνωρίζουν πλέον θάνατο⁸⁴. Η Ανάσταση για τους Μορμόνους είναι ή επανένωση του πνεύματος με ένα φωτεινό, αθάνατο σώμα⁸⁵. Εξαιτίας του Χριστού όλοι οι άνθρωποι θα αναστηθούν⁸⁶. Αύτη ή κατάσταση αποκαλείται από τους Μορμόνους «αθανασία»⁸⁷. Έτσι λοιπόν όσοι από τους ανθρώπους έζησαν πάνω στη γη θα αναστηθούν⁸⁸.⁵

Η πίστη στην εξιλέωση του Χριστού είναι εκείνη ή οποία βοηθεί τα πνευματικά παιδιά του Θεού να νικήσουν τον πνευματικό θάνατο. Αν και ολόκληρο το ανθρώπινο γένος θα αναστηθεί εκείνη την ημέρα με σάρκα και οστά, μόνο εκείνοι οι οποίοι αποδέχονται την εξιλέωση του Χριστού, θα σωθούν από τον πνευματικό θάνατο. Για να δεχθεί όμως ό άνθρωπος την εξιλέωση του Χριστού, σύμφωνα με την άποψη των Μορμόνων, πρέπει πρώτα να μετανοήσει για τις αμαρτίες του, να βαπτισθεί και, όταν λάβει τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος και υπακούει στις εντολές του Ευαγγελίου, ή εξιλέωση βρίσκει ανταπόκριση στην ψυχή του⁸⁹. Αυτό λέγει και το τρίτο άρθρο της πίστης τους⁹⁰. Το άρθρο αυτό έχει μεγάλη αξία για τη δομή της διδασκαλίας των Μορμόνων⁹¹. Επίσης ό «προφήτης» τους Joseph Smith έλεγε: «Εμείς πιστεύουμε ότι μέσω της εξιλέωσης του Χριστού μπορεί όλη ή ανθρωπότητα να γίνει πνευματική, όταν τηρεί τους νόμους και τις διατάξεις του Ευαγγελίου»⁹². Με την εξιλέωση λοιπόν μπορούν να καθαρισθούν οι ψυχές των ανθρώπων από τις αμαρτίες και άξιοι πλέον να επιστρέψουν στον ουράνιο Πατέρα, και να ζήσουν για πάντα κοντά Του. Κοντά, πλέον, στο σωτήρα Χριστό δε θα υποφέρουν από τίποτε⁹³. Κάθε άνθρωπος, διδάσκουν οι Μορμόνοι, πρέπει να μετανοήσει και να δείχνει υπακοή, για να μπορέσει να λάβει την εξιλέωση, πού προσφέρει ό Χριστός στη ζωή του. Ό Χριστός προσέφερε το φάρμακο για τη θεραπεία των αμαρτιών. Ό ίδιος το λέγει: «Γι' αυτό ήλθα στον κόσμο, να σας προσφέρω τη λύτρωση και να σας σώσω από την αμαρτία»⁹⁴.

ΑΛΛΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ '

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

.....
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Η «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ» ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

.....
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ

ΜΕΣΑ «ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ» ΤΕΛΕΙΩΣΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ Η ΧΡΟΝΙΚΗ ΤΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'

Η ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ'

Η ΖΩΗ ΜΕΤΑ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΑΙΡΕΣΗΣ

Με όσα γράφηκαν έως τώρα έγινε προσπάθεια για μία αναλυτική παρουσίαση της αιρέσεως των Μορμόνων. Παρ' όλο πού πασχίσαμε να καλύψουμε όσο το δυνατόν περισσότερες πτυχές της δογματικής, μεταφυσικής, ηθικής και λοιπής διδασκαλίας τους, δεν ήταν δυνατό να εξαντλήσουμε την υπάρχουσα πλούσια βιβλιογραφία, στην οποία μπορεί να ανατρέχει ο αναγνώστης πού επιθυμεί να ερευνήσει βαθύτερα κάποιο από τα θέματα πού εξετάθησαν. Στη συνέχεια ανακεφαλαιώνουμε τα βασικά σημεία της μορμονικής διδασκαλίας, ώστε να διευκολυνθεί ο αναγνώστης στην εξαγωγή των συμπερασμάτων του.

Η διδασκαλία των Μορμόνων για την ύπαρξη του Θεού είναι αρκετά πτωχή. Προσπαθούν να πείσουν τους οπαδούς τους με επιχειρήματα πού ανάγονται μόνο σε δικά τους βιβλία. Η Παλαιά Διαθήκη, αν και χρησιμοποιείται, παρερμηνεύεται εσκεμμένα. Έχουν δώσει στον Θεό δύο ονόματα. Είναι ο Θεός - Ελωχέιμ και ο Χριστός - Ίεχωβά. Θεωρούν τον Θεό-Ελωχέιμ ως οργανωτή και διαμορφωτή του κόσμου και πατέρα των πνευμάτων και τον Χριστό - Ίεχωβά ως πλάστη της γης και πατέρα και λυτρωτή των ανθρώπων. Η σχέση ανάμεσα στα δύο αυτά πρόσωπα είναι σχέση πατρότητας και υιότητας.

Όταν όμως χρησιμοποιούν τη λέξη Θεός οι Μορμόνοι εννοούν πάντα τον Θεό Πατέρα, καταργούν όμως τη θεότητα Του όταν διακηρύττουν ότι ήταν κάποτε άνθρωπος όπως εμείς. Η έκφραση αυτή ανήκει στον ίδιο τον Joseph Smith ιδρυτή και μέγα «προφήτη» της «Εκκλησίας»: «Είναι η πρώτη αρχή του Ευαγγελίου να γνωρίζετε με βεβαιότητα την υφή του Θεού... ήταν κάποτε άνθρωπος όπως εμείς... Ο Θεός ο ίδιος, ο Πατέρας όλων μας, έζησε εις μίαν γήν, όπως και ο Ιησούς Χριστός»¹. Η ίδια πίστη σε ανθρωπομορφική υπόσταση

του Θεού -Πατρός επαναλαμβάνεται στα δόγματα των Μορμόνων: «... ό Θεός είναι ένα προσωπικό Ον, ένας άγιος και φωτισμένος άνθρωπος, ένα ένδοξο, αναστημένο πρόσωπο πού έχει σάρκα και οστά, μία ανθρωπομορφική ύπαρξη, ό προσωπικός πατέρας των πνευμάτων όλων των ανθρώπων»².

Μετά από αυτά είναι σαφές ότι οι Μορμόνοι αποδέχονται τον άνθρωπο, αφού ό Θεός ήταν άνθρωπος πριν γίνει Θεός, ως αρχή πάντων. Ή πίστη όμως αυτή έρχεται σε πλήρη αντίθεση με την χριστιανική διδασκαλία και σύμφωνα με τους πατέρες της ορθοδόξου Εκκλησίας αποτελεί το έσχατο όριο πτώσεως του ανθρώπου: «ό νούς-λογικό, όταν έπ' αυτού συγκεντρούται ή πνευματική ύπαρξης του ανθρώπου, βασιλεύει και εξουσιάζει εις την προσιδιάζουσαν αύτω αφηρημένη σφαίρα τόσον, ώστε δεν ευρίσκει τι υψηλότερόν του και τελειώνει δια της παραδοχής θείας εν εαυτω αρχής. Τούτο αποτελεί το έσχατον όριον της διανοητικής φαντασίας και συγχρόνως το έσχατον βάθος πτώσεως και σκότους»³.

Στην προσπάθεια τους να αποδείξουν την ύπαρξη του Θεού πέφτουν επίσης στην πλάνη της πολυθεΐας. Αυτοί οι θεοί, όπως μας τους παρουσιάζουν, έχουν ανθρωπομορφικές ιδιότητες⁴. Σε καμία περίπτωση όμως δεν έχουν σχέση με τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, όπως προσπαθούν να αποδείξουν. Αποτέλεσμα των προσπαθειών τους αυτών είναι ή δημιουργία πολλαπλής σύγχυσης. Συνεχίζοντας λοιπόν την ενασχόληση τους με τον Θεό, αποδίδουν σ' Αυτόν ανθρώπινες ιδιότητες⁵. Με τον τρόπο αυτό πιστεύουν ότι φέρνουν τον Θεό πιο κοντά στους ανθρώπους. Γι' αυτό διδάσκουν ότι ό πνευματικός Χριστός είναι καρπός ενώσεως του Θεού με μία γυναίκα στον ουρανό και ό σαρκικός Χριστός είναι καρπός ενώσεως με μία άλλη γυναίκα στη γη.

Ό άνθρωπος, ως πνεύμα, γεννήθηκε από τους ουράνιους γονείς και ανατράφηκε στην ουράνια κατοικία. Ως μέλος της αυτής οικογένειας πού ήταν ό άνθρωπος, είχε αδελφό τον Ιησού Χριστό, καθ' ότι και Αυτός προϋπήρχε ως πνεύμα. Την ουράνια οικογένεια αποτελούσαν όλα τα πνεύματα των ανθρώπων πριν έλθουν στη γη με το φθαρτό υλικό σώμα.

Ή προγήνη ζωή απασχολεί ιδιαίτερα τους Μορμόνους, καθώς προσπαθούν να βρουν απαντήσεις στα διάφορα ερωτήματα τους, γιατί ήλθαμε εδώ στη γη και που θα πάμε μετά το θάνατο, χωρίς όμως να αποφεύγουν άστοχες και λανθασμένες σε σχέση με την ορθόδοξη αντίληψη εκτιμήσεις. Θεωρούν την προγήνη ζωή ως το αρχικό στάδιο κάθε ανθρωπίνου πνεύματος, το όποιο στη συνέχεια υποχρεώνεται να εισέλθει σε ένα υλικό σώμα. Αυτή όλη ή διαδικασία βοηθά τον άνθρωπο, όπως ισχυρίζονται, μετά από το σχετικό αγώνα, να αποκτήσει το αθάνατο σώμα, όμοιο με αυτό πού έχει και ο Θεός.

Ή παραμονή αυτή των ανθρώπων στη γη, πιστεύουν, έπρεπε να συνοδευτεί από κάποιον ισχυρό προστάτη, πού θα τους βοηθούσε στην ολοκλήρωση των αγώνων τους. Γι' αυτό το λόγο λοιπόν αποφασίσθηκε στο Συμβούλιο των Ουρανών να σταλεί ως ηγέτης και Σωτήρας των ανθρώπων ό Ιησούς Χριστός. Ή εκλογή έγινε ανάμεσα στον Ιησού Χριστό και στον αδελφό Του, τον Εωσφόρο. Ό σατανάς χάνοντας την ευκαιρία να σταλεί αυτός στη γη, ως ηγέτης και σωτήρας, επαναστάτησε κατά του Θεού και των άλλων πνευμάτων. Αποτέλεσμα αυτής της επανάστασης ήταν να εκδιωχθεί από προσώπου του Θεού τόσο αυτός, όσο και τα αλλά πνεύματα πού τον ακολούθησαν.

Ή σωτηρία πού πρόσφερε ό Χριστός στους ανθρώπους στηριζόταν στην ελευθέρα βούληση. Ή ελευθερία του Χριστού έδινε τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στο καλό και στο κακό. Οι Μορμόνοι κάνουν ιδιαίτερη αναφορά στην ελευθερία, γιατί πιστεύουν πώς ή καταπίεση είναι έργο του σατανά. Ή ελευθερία, τονίζουν, δόθηκε στον άνθρωπο από τότε ακόμη πού βρισκόταν ως πνεύμα - παιδί κοντά στον Θεό, στους ουραμούς. Στην ελευθέρα βούληση

στηριζόταν ή πρόταση του Ιησού Χριστού στο ουράνιο Συμβούλιο και έγινε αποδεκτή. Ο κόσμος χωρίς την ελευθερία πού έδωσε ο Θεός, επισημαίνουν, θα ήταν ανώφελος⁶.

Η αναφορά τους στη δημιουργία του κόσμου και του ανθρώπου, καθώς και στην απομάκρυνση του εκ του παραδείσου, είναι σημαντική. Οι Μορμόνοι θεωρούν ότι το μόνο πού έκανε ο Θεός ήταν να πάρει την αιώνια ζωή και να την εμφυσήσει στην αιώνια ύλη. Ως εκ τούτου ο Θεός δεν είναι δημιουργός του κόσμου, αλλά οργανωτής. Σύμφωνα όμως με τη διδασκαλία τους, πλάστης αυτού του κόσμου, ο οποίος κατοικεί στη γη, καθώς και των άλλων κόσμων, είναι ο Ιησούς Χριστός. Ο κόσμος, υποστηρίζουν, δημιουργήθηκε από τον Χριστό, μέσω του Θεού. Γι' αυτό λοιπόν ή δημιουργία της γης εξελίσσονταν πάντα υπό την καθοδήγηση του Θεού.

Με την τελειοποίηση της δημιουργίας της γης στη συνέχεια, ακολουθεί ή δημιουργία του ανθρώπου. Τα ανθρώπινα πνεύματα, τα όποια προϋπήρχαν, έλαβαν τα υλικά τους σώματα, για να έχουν τη δυνατότητα να κατοικήσουν στη γη⁷. Οι πρώτοι άνθρωποι, ο Αδάμ και ή Εύα, τα σώματα των οποίων ήταν όμοια με τους ουράνιους γονείς τους, κατοικούσαν στον κήπο της Εδέμ.

Το πρώτο ζευγάρι των ανθρώπων εκλέχθηκε από τον ίδιο τον Θεό. Σκοπός των δύο αυτών προσώπων ήταν να κατοικήσουν στη γη, αφού προηγουμένως γνωρίσουν τη δύναμη του κάκου. Με τη νίκη του κάκου θα είχαν τη δυνατότητα να εισέλθουν στον κόσμο της θνητότητας. Η Εύα ήταν μία εκλεκτή κόρη του Θεού. Δόθηκε εκ μέρους του Θεού στον Αδάμ ως σύντροφος και βοηθός.

Ο Αδάμ και ή Εύα, όταν τοποθετήθηκαν στο κήπο της Εδέμ, ήταν πνεύματα με φυσικά σώματα. Τα σώματα τους ήταν κατασκευασμένα από το χώμα του κήπου της Εδέμ. Η εντολή πού έλαβαν από τον Θεό ήταν να αυξάνονται και να πληθαίνουν. Η εντολή αυτή για τους Μορμόνους είναι ή μεγαλύτερη⁸. Η γεύση του προσφερθέντος καρπού από το σατανά στον Αδάμ λέγεται πτώση του Αδάμ.

Κατά την ορθόδοξη διδασκαλία, ή πράξη αυτή των πρωτοπλάστων είναι ή αμαρτία. Οι Μορμόνοι όμως έχουν αντίθετη άποψη. Θεωρούν την πτώση ως μεγάλη ευλογία για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Έπρεπε ο άνθρωπος να γνωρίσει τη φθορά και τη θνητότητα για να μπορέσει στη συνέχεια να οδηγηθεί στην τελειότητα. Η ευθύνη για την πτώση δε βαρύνει τους πρωτοπλάστους, γιατί ή πτώση ήταν σκηνοθετημένη εκ των προτέρων από τον Θεό, προς το συμφέρον της ανθρωπότητας. Σύμφωνα με όλα αυτά, δεν υφίσταται για την «Εκκλησία» των Μορμόνων προπατορικό αμάρτημα.

Η σχέση του Θεού με τους ανθρώπους παρουσιάζει μία ιδιαιτερότητα. Αύτη ή σχέση πραγματώνεται έντονα μεταξύ Θεού και των προφητών του, γιατί ο προφήτης ήταν ο σύνδεσμος αυτών των δύο. Οι Μορμόνοι δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο πρόσωπο του προφήτου, διότι το θεωρούν ως ιερό, σταλμένο από τον ίδιο τον Θεό για τη σωτηρία του κόσμου.

Η «Εκκλησία» τους αναγνωρίζει και τίμα όλους τους μεγάλους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης. Παράλληλα όμως με αυτούς έχει εντάξει στη διδασκαλία της και τους δικούς της «προφήτες», πού μνημονεύονται όλοι στο Βιβλίο του Μόρμον. Εξέχουσα θέση μεταξύ των «προφητών» της κατέχει ο Joseph Smith . Με την έλευση του Ιησού Χριστού στον κόσμο πιστεύουν ότι τερματίσθηκε και το έργο των προφητών. Σύντομα όμως ανατρέπουν την άποψη αυτή. Διαβάζοντας τα βιβλία τους, παρατηρούμε ότι χαρακτηρίζουν τους αποστόλους του Χριστού ως προφήτες ισάξιους των προφητών της Παλαιάς Διαθήκης. Ο απώτερος στόχος ήταν να δικαιολογηθεί στη συνέχεια και ή αποστολική ιδιότητα του Joseph Smith. Ο ίδιος προσπαθούσε να πείσει το λαό του για το προφητικό του αξίωμα. Το χάρισμα του αυτό, έλεγε, πήγαζε από την Αγία Γραφή και από το ζωντανό λόγο του Θεού, μέσω των αποκαλύψεων πού

δήθεν δεχόταν. Το προφητικό του χάρισμα στη συνέχεια μεταβιβαζόταν και στους διαδόχους του, ώστε να διατηρείται μέχρι σήμερα. Ο «προφήτης», πού είναι ταυτόχρονα και πρόεδρος της «Εκκλησίας» των Μορμόνων, κατέχει ιδιαίτερη θέση στις ψυχές των οπαδών του, οι οποίοι οφείλουν πλήρη σεβασμό και υπακοή στο πρόσωπο του. Είναι ο εκπρόσωπος του Θεού επί της γης. ο

Με την απομάκρυνση του Αδάμ και της Εύας από τον κήπο της Εδέμ έχουμε την εμφάνιση του Αγίου Πνεύματος. Η παρουσία Του είχε ως σκοπό το φωτισμό των δύο πρωτοπλάστων, πιστεύουν οι Μορμόνοι Στη δογματική τους διδασκαλία αναφέρουν ότι το Άγιο Πνεύμα είναι το τρίτο πρόσωπο της θεότητας. Ότι έχουν τα αλλά δύο πρόσωπα, ο Πατήρ και ο Υιός, έχει και το Άγιο Πνεύμα. Η διαφορά από τα δύο αλλά πρόσωπα είναι ότι το Άγιο Πνεύμα δεν έχει υλικό σώμα, αλλά παραμένει πνευματικό όν. Το παράδοξο είναι ότι πουθενά δεν κάνουν λόγο για την Αγία Τριάδα. Παρά ταύτα όμως το Άγιο Πνεύμα συνδέεται με τα αλλά δύο πρόσωπα. Διδάσκουν επίσης πώς ο Πατήρ με τον Υιό είναι ένα. Όταν κάνουν λόγο για πρόσωπα της θεότητας δεν χρησιμοποιούν τη λέξη πρόσωπο με την έννοια πού έχει στη χριστιανική παράδοση. Εννοούν το πρόσωπο ως υλικό όν. Πουθενά δε γίνεται λόγος από τους Μορμόνους για την ύπαρξη του ενός Θεού. Συνεπώς ή Αγία Τριάδα στη διδασκαλία τους δεν υφίσταται. Θεωρούν όμως αναγκαία την παρουσία του Αγίου Πνεύματος στη ζωή του ανθρώπου. Το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό το όποιο θα διδάξει την αλήθεια στους Μορμόνους.

Θεωρούν την προσευχή ως μία ειλικρινή και εγκάρδια συνομιλία με τον ουράνιο Πατέρα. Το χαρακτηριστικό γνώρισμα της προσευχής γι' αυτούς είναι ή ειλικρινής καρδιά. Τα υπόλοιπα δεν έχουν νόημα, ούτε ο τόπος, ούτε ο χρόνος, ούτε ή εξωτερική εμφάνιση. Προσπαθούν να εφαρμόσουν τα λόγια του αποστόλου Παύλου «αδιαλείπτως προσεύχεσθε»⁹, όπως αυτοί τα εννοούν.

Το σωτηριολογικό έργο του Ιησού Χριστού κατέχει σημαντική θέση στη διδασκαλία τους. Ο Ιησούς Χριστός ήταν ο μόνος πού θα έφερνε τη σωτηρία σε όλο τον κόσμο. Παρουσιάζεται από τους Μορμόνους ως ένας Χριστός με όλες τις ανθρώπινες αδυναμίες, και αγνοείται τελείως ή θεανθρώπινη υπόσταση Του. Η όλη διδασκαλία Του στρεφόταν γύρω από την αγάπη του συνανθρώπου. Όσο ήταν ακόμη στη ζωή, ίδρυσε την Εκκλησία Του, την οποία εμπιστεύθηκε στους αποστόλους. Η βασική αιτία της καταδίκης Του σε θάνατο από τους Εβραίους, υποστηρίζουν χωρίς κανένα ενδοιασμό, ήταν ή πολυγαμία. Με την παράλογη αυτή δοξασία τους δικαιολογούσαν για αρκετά χρόνια τη δική τους παρανομία, πού ίσχυε στην «Εκκλησία» τους γιατί πίστευαν ότι ή πολυγαμία αποτελούσε και αποτελεί προσφορά υπηρεσίας στο σχέδιο του Θεού¹⁰.

Η θυσία του Ιησού Χριστού είχε ως σκοπό τη σωτηρία του ανθρώπου από τον ψυχικό και σωματικό θάνατο. Η πράξη αυτή του Χριστού ονομάζεται από τους Μορμόνους «εξιλέωση». Ο Χριστός λοιπόν ήλθε στη γη να θυσιαστεί από τους ανθρώπους για τους ανθρώπους, προσφέροντας σ' αυτούς τη σωτηρία. Γι' αυτό λοιπόν σταυρώθηκε και αναστήθηκε για να αναστηθούν μαζί του και όλοι οι πιστεύοντες εις Αυτόν. Εδώ πρέπει να επισημάνουμε ότι ή Ανάσταση για τους Μορμόνους σημαίνει την επανένωση του ανθρωπίνου πνεύματος με ένα φωτεινό, αθάνατο σώμα¹¹. Και εξ αιτίας της Ανάστασης του Χριστού θα αναστηθούν όλοι οι άνθρωποι και θα οδηγηθούν στην αθανασία. Για να συμβεί όμως αυτό, πρέπει όλοι να πιστεύσουν στην εξιλέωση, πού προσφέρει ο Ιησούς Χριστός και να ενταχθούν στην «Εκκλησία» τους.

Η εκτενής αναφορά στη μορμονική «Εκκλησία» έχει μεγάλη σημασία. Αρχικά γίνεται λόγος

από τους ίδιους για την ιεροσύνη, την οποία διαχωρίζουν στην ιεροσύνη του Ααρών και του Μελχισεδέκ. Σύμφωνα λοιπόν με την άποψη τους, αποτελούν τη μόνη «Εκκλησία», ή οποία κατέχει σήμερα τη γνήσια ιεροσύνη. Τη θέση τους αυτή στηρίζουν στο γεγονός ότι ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, όπως πιστεύουν, χειροτόνησε τον ιδρυτή της «Εκκλησίας» τους δημιουργήθηκε από τον ίδιο τον Χριστό στην Αμερική, με την εγκατάσταση μίας ομάδας ανθρώπων, που εγκατέλειψαν τα Ιεροσόλυμα την περίοδο της βαβυλώνιας αιχμαλωσίας. Στο λαό αυτό εμφανίστηκε ο Χριστός μετά την Ανάσταση Του. Την περίοδο της εμφανίσεως προετοίμασε την «Εκκλησία» Του στην Αμερική. Στον ίδιο λοιπόν τόπο, μετά από πολλά χρόνια και κατόπιν «αποκάλυψης» του Θεού προς τον Joseph Smith, βρέθηκαν οι θεοχάρακτες πλάκες, οι οποίες στη συνέχεια απετέλεσαν το Βιβλίο του Μόρμον.

Η σημερινή μορφή της «Εκκλησίας» τους δεν είναι αυτή που δημιούργησε ο Ιησούς Χριστός, αλλά όπως αποκαταστάθηκε στη συνέχεια από τον ίδιο τον Χριστό, στις ημέρες τους, δηλαδή τον περασμένο αιώνα. Το έργο αυτό της αποκαταστάσεως ανέλαβε ο δούλος Του Joseph Smith, ο οποίος ορίστηκε για αυτό το έργο μετά από θεία «αποκάλυψη». Η αποκατάσταση της «Εκκλησίας» τους ολοκληρώθηκε στις 6 Απριλίου 1830. Η «Εκκλησία» αυτή είναι ή μόνη που έχει θεϊκή εξουσία, σύμφωνα με την άποψη των ιδίων. Είναι ή ίδια «Εκκλησία», όμοια με αυτή που δημιούργησε ο Χριστός τα πρώτα αποστολικά χρόνια.

Το χαρακτηριστικό γνώρισμα των οπαδών της «Εκκλησίας» αυτής είναι ή τυφλή πίστη στον Ιησού Χριστό και στον πρόεδρο της. Η πίστη τους είναι χριστοκεντρική, χωρίς βέβαια να μειώνεται ή πίστη στο Θεό. Η πίστη είναι απαραίτητη για την ύπαρξη μιας σωστής πνευματικής ζωής. Για πίστη στην Παναγία και στους Αγίους δε γίνεται κανένας λόγος.

Η «Εκκλησία» των Μορμόνων διδάσκει τη μετάνοια. Διαφέρουν όμως από την Ορθόδοξη Εκκλησία, γιατί αντίθετα μ' αυτή που πιστεύει ότι «εν τω αδη ουκ εστί μετάνοια», οι Μορμόνοι διδάσκουν ότι ή μετάνοια είναι δυνατή και αναγκαία όχι μόνο στους εν ζωή ανθρώπους, αλλά και στις ψυχές των πνευμάτων. Η μετάνοια είναι προσφορά αγάπης του Θεού προς τα παιδιά Του, και μέσο απαλλαγής από την αμαρτία. Το προνόμιο της μετανοίας δόθηκε στον άνθρωπο μέσω της σταυρικής θυσίας του Ιησού Χριστού. Εξομολόγηση υπάρχει, διαφέρουν όμως από την Ορθόδοξη και Καθολική Εκκλησία ως προς το ότι ή εξομολόγηση προς τον ιερέα ή την Εκκλησία άφορα μόνο τα βαριά αμαρτήματα, ενώ τα υπόλοιπα μπορεί ο Μορμόνος να τα εξομολογείται απ' ευθείας στον Κύριο.

Μετά τη μετάνοια, ακολουθεί το βάπτισμα. Το βάπτισμα είναι ή λύτρωση από το κακό. Για το λόγο αυτό κανείς δε γίνεται δεκτός στην «Εκκλησία» των Μορμόνων, αν δεν είναι βαπτισμένος. Το βάπτισμα τους επιτελείται στο όνομα της δικής τους Αγίας Τριάδος. Ο νηπιοβαπτισμός δεν ισχύει, με το επιχείρημα ότι τα νήπια είναι αναμάρτητα. Ως χρόνος βαπτίσματος έχει καθορισθεί ή ηλικία των οκτώ ετών. Το βάπτισμα ονομάζεται και αναγέννηση. Επίσης στη διδασκαλία τους γίνεται λόγος και για βάπτισμα των νεκρών. Θεωρούν απαραίτητο το βάπτισμα αυτό για όλους αυτούς που έφυγαν από τον υλικό κόσμο χωρίς να γνωρίσουν τη μορμονική διδασκαλία. Με την πράξη τους αυτή πιστεύουν ότι δίνουν την ευκαιρία και στους νεκρούς να ενταχθούν στην «Εκκλησία» τους.

Διδάσκουν επίσης ότι το Άγιο Πνεύμα το λαμβάνουν μόνο οί βαπτισμένοι. Βέβαια υπάρχει και ή κατάσταση όπου το Άγιο Πνεύμα για ένα διάστημα καθοδηγεί τους υποψηφίους προς το βάπτισμα. Μετά από το βάπτισμα χορηγείται ή δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Η δωρεά αυτή στους Μορμόνους έχει και την έννοια του χρίσματος, το οποίο λαμβάνουν με την επίθεση των χειρών από τον εντεταλμένο πρεσβύτερο.

Η Θεία Μετάληψη για τους Μορμόνους έχει συμβολική σημασία. Σε αυτή χρησιμοποιούν

άρτο και νερό για να θυμούνται το σώμα και το αίμα του Χριστού. Η Θεία Μετάληψη γι' αυτούς είναι ένα μέσο ανανέωσης των σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό. Έκτος από την καθιέρωση της Θείας Μετάληψης στους μαθητές Του κατά το Μυστικό Δείπνο, πιστεύουν ψευδώς και στην καθιέρωση της εκ νέου από τον ίδιο τον Χριστό στην αμερικανική ήπειρο, όταν δήθεν εμφανίσθηκε εκεί μετά την ανάσταση Του. Η τελετή της «Μετάληψης» τους γίνεται μόνο κάθε Κυριακή από τον εντεταλμένο πρεσβύτερο. Τελείται πάντα σε συνδυασμό με το κήρυγμα. Η υπακοή προς τον Θεό, τονίζουν, πρέπει να γίνεται ελευθέρως και όχι από φόβο. Αυτή προσφέρει μεγάλες ευλογίες στον άνθρωπο, ενώ η ανυπακοή προξενεί βλάβη στην ψυχή του και είναι αμαρτία. Το παράδειγμα της υπακοής έδειξε πριν απ' όλους ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός, στην επίγεια ζωή Του. Η υπακοή επίσης στους νόμους του κράτους είναι απαραίτητη προϋπόθεση της κοινωνικής ζωής τους.

Αυτονόητη είναι για τους Μορμόνους και η υπακοή της γυναίκας στον άνδρα για τη δημιουργία σωστής οικογένειας.

Μιλώντας οι Μορμόνοι για τη χριστιανική αγάπη, εννοούν την αγάπη που πηγάζει από την καρδιά του ανθρώπου, ονομάζοντας την αγνή. Αυτή ή αγνή αγάπη είναι ή μεγαλύτερη απ' όλες τις αρετές. Στόχος κάθε ανθρώπου είναι ή αγάπη προς τον πλησίον. Για να το επιτύχει αυτό ο άνθρωπος πρέπει να αγαπά τον εαυτό του, όσο περισσότερο μπορεί, ώστε με αυτό τον τρόπο να αυξάνεται και ή αγάπη του για τους άλλους.

Η Κυριακή έχει ιδιαίτερη σημασία στην ζωή τους. Είναι ημέρα αργίας και αποκαλείται ημέρα των Σαββάτων. Ο αγώνας τους στρέφεται στον αγιασμό της ημέρας αυτής¹². Αυτή την ημέρα εκτός από προσευχή δεν κάνουν τίποτε άλλο. Η κάθε ενασχόληση τους έχει πνευματικό χαρακτήρα.

Θεωρούν τη νηστεία απαραίτητη στη ζωή τους, γιατί τη δίδαξε ο Θεός. Η διάρκεια της είναι μία ημέρα, κατά την οποία ούτε τρώγουν ούτε πίνουν. Συνδέουν πάντα τη νηστεία τους με την προσευχή. Ως ημέρα νηστείας έχουν καθιερώσει την πρώτη Κυριακή κάθε μήνα. Τα υλικά αγαθά που χρειάζονταν την ημέρα αυτή της νηστείας, τα προσφέρουν ως ελεημοσύνη στους πτωχούς Μορμόνους αδελφούς τους. Καθένας προσπαθεί να τηρεί την διάταξη αυτή, πιστεύοντας ότι με αυτό τον τρόπο αποκτά μεγαλύτερη πίστη και κερδίζει περισσότερο μισθό από τον Θεό.

Οι Μορμόνοι δείχνουν ιδιαίτερη φροντίδα για την υγεία του σώματος. Θεωρούν το ανθρώπινο σώμα κατοικητήριο του Θεού.

Στην προσπάθεια τους να διατηρηθούν καθαροί και υγιείς αποφεύγουν το αλκοόλ, το κάπνισμα, καθώς επίσης και τα ζεστά ποτά, όπως τον καφέ και το μαύρο τσάι. Τα θεωρούν ως μορφές εξάρτησης, ή οποία δεν επιτρέπεται στο χριστιανό. Αποφεύγουν τη συχνή χρήση κρέατος. Πρέπει να υπακούουν στις εντολές του Θεού που αναφέρονται στη διατήρηση της σωματικής υγείας και να ξεχωρίζουν από τους υπολοίπους ανθρώπους. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να θεωρούν τους εαυτούς τους ως τον υγιέστατο λαό των Η.Π.Α.

Η εργασία κατέχει δεσπόζουσα θέση στην καθημερινή τους ζωή, ενώ ή αργία είναι κάτι άγνωστο. Σε καμία περίπτωση δεν κάνουν διάκριση ανάμεσα στην πνευματική και σωματική εργασία. Η εργασία είναι απαραίτητη και ή σπουδαιότητα της τονίζεται συνεχώς στους οπαδούς τους.

Η «Εκκλησία» έχει θεσπίσει για τα μέλη της ένα είδος εισφοράς, που ονομάζεται «δέκατα» και «προσφορές». Με αυτές τις εισφορές που είναι γνωστές από την Παλαιά Διαθήκη, αντιμετωπίζει ή «Εκκλησία» τους τις διάφορες υλικές της ανάγκες. Οι κάθε είδους, προσφορές είναι προαιρετικές. Ενώ παρουσιάζουν την «Εκκλησία» τους ότι σέβεται την

ελευθερία των μελών της και δεν επιβάλλει καμία μορφή φορολογίας, στην πράξη όμως συμβαίνει το αντίθετο, διότι συνεχώς τονίζουν τη σημασία των προσφορών και των δεκάτων. Ο Θεός, λέγουν, ευλογεί αυτούς που προσφέρουν στην «Εκκλησία» και θα τους ανοίξει τις πύλες του ουρανού.

Η «Εκκλησία του Ιησού Χριστού των Αγίων των Τελευταίων Ημερών» είναι κατ' εξοχήν ιεραποστολική. Την ευθύνη του ιεραποστολικού έργου έχουν οι επίσκοποι. Το ιεραποστολικό έργο είναι πρωταρχική φροντίδα και σημαντικό καθήκον τους. Το έργο των ιεραποστόλων είναι να κηρύττουν το Ευαγγέλιο σε όλο τον κόσμο και να βαπτίζουν αυτούς που πιστεύουν στο Χριστό και γίνονται Μορμόνοι. Είναι μεγάλη τιμή για μία οικογένεια να έχει ή να συντηρεί έναν ιεραπόστολο.

Ο γάμος θεωρείται μεγάλη ευλογία που θεσπίστηκε και καθιερώθηκε από τον Θεό. Μάλιστα τον Θεωρούν ως θεία εντολή. Πιστεύουν ότι ο αιώνιος γάμος δίνει τη δυνατότητα στους θνητούς ανθρώπους να γίνουν όμοιοι με τον Θεό, δηλαδή να αποκτήσουν πνευματικά παιδιά, όπως είχε ο Θεός. Με το γάμο αυτό ακόμη οι Μορμόνοι εξασφαλίζουν την ενότητα του ανδρικού όχι μόνο για τον παρόντα κόσμο, αλλά και για το μέλλοντα.

Για την τέλεση του αιώνιου γάμου, χρειάζεται να προηγηθούν ορισμένες προετοιμασίες. Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η έγκριση για την τέλεση αυτού, την οποία λαμβάνουν οι υποψήφιοι από τον επίσκοπο, καθώς επίσης και η ιεροσύνη την οποία πρέπει απαραίτητως να έχει λάβει ο άνδρας. Έτσι ο γάμος τους κατέχει μία ιδιαίτερη θέση στη ζωή τους. Η αγαμία είναι ανύπαρκτη.

Μαζί με το γάμο, οι Μορμόνοι δείχνουν μεγάλο ενδιαφέρον και για την οικογένεια. Τη Θεωρούν ως ένα χώρο όπου γονείς και παιδιά έχουν τη δυνατότητα της τελειοποίησης για την αιωνιότητα. Οι ευθύνες της οικογένειας για την ανατροφή των παιδιών βαρύνουν και τους δύο γονείς. Εάν δεν ανταποκριθούν σε αυτές, ή αμαρτία θα στραφεί εναντίον τους. Μία ημέρα της εβδομάδος είναι αφιερωμένη στην οικογένεια, όπου οι γονείς και ιδιαίτερα ο πατέρας μπορούν να διδάξουν στα παιδιά τους τις χριστιανικές αλήθειες. Ο πατέρας είναι ο αρχηγός της οικογένειας, χωρίς ή θέση και ο ρόλος της μητέρας να είναι κατώτερος. Η μητέρα είναι που φέρνει στον κόσμο τα παιδιά και όχι μόνο, αλλά επιπλέον αναλαμβάνει την ανατροφή και διαπαιδαγώγηση τους.

Οι Μορμόνοι δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην αγνότητα. Τη Θεωρούν ως βασική αρχή για την περαιτέρω πνευματική και οικογενειακή ζωή. Οι γονείς αναλαμβάνουν το ρόλο της διαφώτισης και διαπαιδαγώγησης των παιδιών τους στην ηθική ζωή. Οι σεξουαλικές συζητήσεις με αυτά γίνονται σε μία ώριμη ηλικία, με ειλικρίνεια και υπευθυνότητα. Απαγορεύουν κάθε είδους σεξουαλικές σχέσεις πριν το γάμο. Αυτές επιτρέπονται στο γάμο με σκοπό την τεκνοποιία. Καταδικάζουν τη μοιχεία, ενώ αντιμετωπίζουν με πολλή συμπάθεια τη γυναίκα που έπεσε θύμα βιασμού. Με κάθε ευκαιρία οι εκπρόσωποι της «Εκκλησίας» τονίζουν τη σημασία της αγνότητας και τους επισημαίνουν να έχουν εμπιστοσύνη στον Κύριο. Αυτός δε θα τους αφήσει να παρασυρθούν στην αμαρτία. Θεωρούν την απώλεια της αγνότητας ως πολύ σοβαρή αμαρτία και την τοποθετούν στην ίδια μοίρα με το φόνο. Η έκτρωση είναι αδιανόητη για τους Μορμόνους.

Οι Μορμόνοι χρησιμοποιούν ως τόπους λατρείας αίθουσες για τις εβδομαδιαίες λατρευτικές ανάγκες. Ο ναός είναι ο χώρος, όπου τελούνται ο αιώνιος γάμος, το βάπτισμα και οι τελετές για τους νεκρούς. Ο κάθε Μορμόνος αναλαμβάνει χωριστά να συγκεντρώσει για τους δικούς του τα ονόματα των αποθανόντων που δεν έγιναν Μορμόνοι. αφού συγκεντρώσει τα ονόματα, τα προσφέρει στο ναό, στην αρμόδια ιερατική εξουσία, προς μνημόνευση.

Ἡ Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου μνημονεύεται συχνά στις διδασκαλίες τους. Αρχικά παρουσιάζονται τα σημεία της Δευτέρας Παρουσίας, ή συγκέντρωση του Ισραήλ, ή έλευση του Ιησού Χριστού και ή χιλιετηρίδα.

Οι Μορμόνοι πιστεύουν πώς ό Χριστός θα επανέλθει σύντομα στη γη. Την πληροφορία αυτή έλαβε ό ίδιος ό Joseph Smith από τον Ιησού Χριστό. Αποκαλούν τη Δευτέρα Παρουσία ως μεγάλη και φοβερή ήμερα του Κυρίου. Περιμένουν με ιδιαίτερη χαρά την έλευση του Χριστού στη γη. Μιλούν για σημεία πού θα προηγηθούν, πριν έλθει ή ήμερα του Κυρίου. Ένα από τα σημεία αυτά είναι και ή εμφάνιση του Βιβλίου του Μόρμον. Επίσης μιλούν για την εμφάνιση του Προφήτου Ἡλίου στη γη. Ακόμη διακηρύττουν ότι, όταν θα πλησιάζει ό ερχομός του Χριστού στη γη, θα ανοικοδομηθεί ή πόλη του Θεού με το όνομα Νέα Ιερουσαλήμ. Ἡ πόλη αυτή θα βρίσκεται στην Αμερική και θα είναι το κέντρο της βασιλείας του Ιησού Χριστού. Όσο για το χρόνο της ελεύσεως της Δευτέρας Παρουσίας μας πληροφορούν ότι πλησιάζει¹³.

Εκ μέρους τους γίνεται συνεχώς λόγος για τη συγκέντρωση των Ισραηλιτών προ της ελεύσεως του Ιησού Χριστού στη γη. Τη συνάθροιση αυτή ανέλαβε να ξεκινήσει ό Joseph Smith σύμφωνα με την εντολή του Κυρίου και πιστεύουν ότι συνεχίζεται να πραγματοποιείται, κατ' αρχήν πνευματικά, και μετά σωματικά. Έτσι οι Μορμόνοι αφήνουν να εννοηθεί ότι όλοι οι Ισραηλίτες οφείλουν να γίνουν μέλη της «Εκκλησίας» του Ιησού Χριστού των «Αγίων των Τελευταίων Ἡμερων», δηλαδή Μορμόνοι.

Την ήμερα της Αναλήψεως Του ό Χριστός απήθυνε παραίνεση στους μαθητές Του να μη στενοχωρούνται, γιατί, όπως φεύγει, έτσι και θα επανέλθει κατά τη Δευτέρα Παρουσία Του. Αναφέρουν ότι ό Χριστός πρέπει να επιστρέψει στη γη για να την καθαρίσει από την κακία. Ἡ παραμονή του στη γη θα διαρκέσει χίλια έτη και την περίοδο αυτή οι Μορμόνοι θα έχουν πολλά προνόμια και ευλογίες. Ό Χριστός θα κυβερνήσει στη γη αυτά τα χίλια έτη με ειρήνη. Πότε ακριβώς θα γίνει ή Δευτέρα Παρουσία δεν το γνωρίζουν οι ίδιοι, συμβουλεύουν όμως τους οπαδούς τους, αν θέλουν να σωθούν, να ακολουθήσουν τις διδαχές της «Εκκλησίας» τους.

Τα χίλια αυτά έτη της διακυβέρνησης του Χριστού στη γη κατά τη Δευτέρα Παρουσία τα ονομάζουν χιλιετηρίδα. Την περίοδο αυτή μόνο οι Μορμόνοι θα συνεχίσουν να ζουν στη γη και θα κληρονομήσουν την ουράνια βασιλεία. Στην περίοδο της χιλιετηρίδας θα υπάρχουν δύο μισοτελειωμένα έργα. Αυτά είναι ή εργασία στο ναό των Μορμόνων και το ιεραποστολικό έργο. Ἡ εργασία στο ναό περιλαμβάνει τις διάφορες υποχρεώσεις πού δεν πρόλαβαν οι άνθρωποι να επιτελέσουν εν ζωή, τις όποιες αναλαμβάνουν να εκπληρώσουν τα συγγενικά τους πρόσωπα. Το ιεραποστολικό έργο δε χρειάζεται ολοκλήρωση, γιατί όπως υποστηρίζουν, κατά τη χιλιετηρίδα, όλοι οι άνθρωποι θα αναγνωρίσουν το πρόσωπο του Χριστού ως σωτήρα και λυτρωτή.

Την περίοδο επίσης της χιλιετηρίδας θα συμβούν ορισμένες αλλαγές. Ἡ γη θα πάρει τη μορφή πού είχε την εποχή του Αδάμ και της Εύας. Ό σατανάς θα είναι δέσμιος για χίλια έτη. Πόλεμος δε θα υπάρχει, θα βασιλεύει ή αγάπη και ή ειρήνη. Την εποχή αυτή ό Χριστός θα παίζει σημαντικό ρόλο στη γη, θα είναι ό Κυβερνήτης. Στην Κυβέρνηση πού θα ιδρύσει θα έχει ως συνεργάτες του πολλά αναστημένα πρόσωπα. Οι πρωτεύουσες πού θα δημιουργηθούν θα είναι ή μία στα Ιεροσόλυμα και ή άλλη στην Αμερική. Την εποχή της χιλιετηρίδας δε θα υπάρχει θάνατος, οι άνθρωποι θα μεταβαίνουν από τη θνητότητα στην αθανασία. Στο τέλος της χιλιετηρίδας θα πραγματοποιηθεί ή μάχη ανάμεσα στο σατανά και στον αρχάγγελο Μιχαήλ. Νικητής θα αναδειχθεί και πάλι ό Μιχαήλ, ενώ ό σατανάς θα εξαφανισθεί για πάντα. Μετά από αυτό θα ακολουθήσει ή τελική κρίση¹⁴.

Οι Μορμόνοι υποστηρίζουν επίσης ότι οι άνθρωποι μετά από αυτή τη γήινη δοκιμασία πού θα

υποστούν, θα πεθάνουν και τα πνεύματα τους θα επιστρέψουν σε έναν ενδιάμεσο χώρο. Στο χώρο αυτό θα παραμείνουν μέχρι την τελική Ανάσταση, οπότε και πάλι τα πνεύματα θα επιστρέψουν στα υλικά σώματα, για να οδηγηθούν στη μόνιμη κατοικία τους. Ισχυρίζονται ότι τα πνεύματα των κακών ανθρώπων μετά το θάνατο δε θα καταδικασθούν στην κόλαση, άλλ' αντιθέτως θα έχουν τη δυνατότητα της μετανοίας, ανάλογα βέβαια με τις τύψεις πού θα αισθάνονται. Η ζωή τους στο χώρο αυτό των πνευμάτων θα συνεχίζεται, όπως και στη γη, μέχρι την τελική κρίση. Μετά την τελική κρίση, οι δίκαιοι θα οδηγηθούν στον παράδεισο, ενώ οι αμαρτωλοί στο σκότος το εξώτερον.

Ο παράδεισος για τους Μορμόνους είναι ένας χώρος αναμονής των πνευμάτων. Στο χώρο αυτό τα πνεύματα έχουν τη δυνατότητα της αλλαγής. Η βούληση τους εύκολα επηρεάζεται από το καλό και το κακό, γι' αυτό το λόγο τους επισκέπτονται ιεραπόστολοι από τον ουρανό για να τους διδάξουν τις αρχές του Ευαγγελίου. Μετά τη δοκιμασία τους αυτή όλα τα πνεύματα, θα οδηγηθούν στο βασίλειο του Θεού απ' όπου και ξεκίνησαν. Κόλαση για τους Μορμόνους δεν υπάρχει¹⁵.

Οι Μορμόνοι κηρύττουν ότι ή ημέρα της κρίσεως δε θα αργήσει να έλθει, γι' αυτό οι άνθρωποι θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι. Μιλούν ακόμη και για άλλες κρίσεις πού υπέστη ό άνθρωπος εκ μέρους του Θεού πριν έλθει στη γη. Η τελική κρίση θα είναι ή τελευταία και θα διεξαχθεί σύμφωνα με το «βιβλίο της ζωής» που βρίσκεται στους ουρανούς. Η κρίση θα γίνει από τους δώδεκα μαθητές του Χριστού. Οι οπαδοί της αίρεσης αυτής πιστεύουν ότι θα κριθούν από την προεδρεία και τους δώδεκα αποστόλους της «Εκκλησίας» τους. Επίσης είναι βέβαιοι, ότι την ώρα της Κρίσεως οι ψυχές των ανθρώπων θα λάβουν κάθε μία τη θέση της. Ο μορμονικός παράδεισος είναι χωρισμένος σε τέσσερα βασίλεια.

Η αιώνια ζωή για τους Μορμόνους είναι το είδος της ζωής πού απολαμβάνει ό ίδιος ό Θεός. Η αιώνια ζωή πού θα κληρονομήσει ό άνθρωπος, είναι ή μεγαλύτερη τιμή, εκ μέρους του Θεού προς το πλάσμα Του¹⁶. Την αιώνια ζωή μπορεί επίσης ό άνθρωπος να αποκτήσει με την τέλεση ορισμένων λατρευτικών εκδηλώσεων και την τήρηση των «εκκλησιαστικών νόμων». Πιστεύουν βέβαια ότι κάθε άνθρωπος μπορεί να αποκτήσει την αιώνια ζωή, αρκεί να το θέλει. Ο Θεός, λέγουν, θέλει όλα τα παιδιά Του να σωθούν, να γίνουν όμοια με Αυτόν, να γίνουν θεοί.

Προβάλλουν με- υπομονή και επιμονή την εγκυρότητα του Βιβλίου του Μόρμον. Ο αναγνώστης καλείται να πιστεύσει όσα αναφέρονται σ' αυτό, γιατί είναι λόγια Θεού, καθώς επίσης και όλες τις «αποκαλύψεις» του Joseph Smith. Για την κατανόηση όλων αυτών ό αναγνώστης πρέπει να ζητήσει τη βοήθεια του Αγίου Πνεύματος¹⁷. Τα ονόματα πού μνημονεύονται στο Βιβλίο του Μόρμον και πού ό «προφήτης» Joseph Smith συνδέει με τον ισραηλιτικό λαό είναι ψευδή, γιατί δεν αναφέρονται σε κανένα γενεαλογικό δένδρο των βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης¹⁸.

Είναι προφανές ότι ένας πολιτισμός, όταν υπάρξει για αρκετά χρόνια σε ένα τόπο, θα αφήσει τα ίχνη του σ' αυτόν, όπως ερείπια κτισμάτων, διάφορα αντικείμενα και, μεταξύ των άλλων, μνημειώδη δείγματα της γραφής του, όπως έγινε με όλους τους γνωστούς πολιτισμούς στον παλιό και Νέο Κόσμο. Αυτό όμως δεν ισχύει για το Βιβλίο του Μόρμον¹⁹, πού αναφέρεται σε πολιτισμούς τριών φυλών: των Νεφιτών, των Λαμανιτών και των Ίαρεδιτών. Οι τελευταίοι ήλθαν στο Νέο Κόσμο λίγο μετά τη σύγχυση των γλωσσών στον Πύργο της Βαβέλ, ενώ οι Νεφίτες με τους Λαμανίτες λίγο μετά το 600 π.Χ. Οι Ίαρεδίτες και Νεφίτες θεωρούνταν πολιτισμένοι λαοί, έκτισαν μεγάλες πόλεις, ορυχεία, διαμόρφωσαν φυσικά τοπία, έκαναν πολέμους. Οι Λαμανίτες ήταν νομάδες και συχνά πολεμούσαν με τους Νεφίτες. Με όλα αυτά

θα περίμενε κανείς οι πολιτισμοί αυτοί να έχουν αφήσει κάποια ίχνη στο πέρασμα τους. Είναι γεγονός λοιπόν ότι το Βιβλίο του Μόρμον περιέχει αναληθή ιστορικά στοιχεία και, όπως θα διαπιστώσει ο αναγνώστης, πρόκειται για μία απάτη²⁰.

Ένα άλλο στοιχείο που αποδεικνύει την απάτη είναι η γλώσσα. Για να στηρίξουν την αυθεντικότητα του Βιβλίου υποστηρίζουν ότι η οικογένεια του Λεχί άφησε τα Ιεροσόλυμα πριν τη Βαβυλώνια αιχμαλωσία, οπότε και η γλώσσα των ανθρώπων αυτών είναι η ίδια με αυτή των Εβραίων πριν την εξορία, δηλαδή η εβραϊκή. Το βιβλίο όμως γράφηκε σε «αναμορφωμένα αιγυπτιακά». Συνεπώς η σύγκριση της γλώσσας του Βιβλίου με την υποτιθέμενη γλώσσα του Λεχί είναι δύσκολη, αφού οι δύο γλώσσες ανήκουν σε διαφορετικές γλωσσικές ομάδες (σημιτική και χαμιτική), με χαλαρή σχέση συγγένειας και κάποια τυπολογική κυρίως ομοιότητα (τρισυμφωνικές ρίζες)²¹. Σύγκριση της γλώσσας του Βιβλίου με την υποτιθέμενη γλώσσα της οικογένειας του Λεχί θα έμοιαζε με τη σύγκριση μεταξύ μήλων και πορτοκαλιών. Για οποιαδήποτε λοιπόν ταύτιση της γλώσσας του Βιβλίου θα έπρεπε οι μελετητές να αναζητήσουν μία ενδεχόμενη μετάφραση του στα εβραϊκά, αλλά και πάλι δεν λύνεται το πρόβλημα της γλώσσας στην οποία έχει γραφεί το πρωτότυπο. Πουθενά δεν υπάρχουν μαρτυρίες για την ύπαρξη γλώσσας με το όνομα «αναμορφωμένα αιγυπτιακά». Αυτό λοιπόν αποτελεί ισχυρό αποδεικτικό στοιχείο της μη αυθεντικότητας του Βιβλίου αυτού²².

Πρόσφατες έρευνες από επιστήμονες που ασχολήθηκαν με τη γνησιότητα της προέλευσης του Βιβλίου του Μόρμον φανέρωσαν ότι πρόκειται για ένα μυθιστόρημα ενός πρώην Ιερέα των πρεσβυτεριανών, ονόματι Solomon Spaulding. Το 1809 και 1816 ο Spaulding συνέγραψε ένα μυθιστόρημα περιπέτειας, όπου κάνει λόγο για κάποιους Ρωμαίους, οι οποίοι ήθελαν να ταξιδεύσουν στη Μεγάλη Βρετανία. Λόγω όμως των δυσμενών καιρικών συνθηκών, παρασύρθηκαν στην Αμερική. Το χειρόγραφο του βιβλίου αυτού βρίσκεται σήμερα στο Ohio και δεν είχε αρχικά άμεση σχέση με το Βιβλίο του Μόρμον²³. Ακόμη λέγεται ότι, όταν αυτό είχε παραδοθεί σε ένα τυπογραφείο του Pittsburgh για να τυπωθεί, κλάπηκε από τον Sidney Rigdon, ο οποίος εργαζόταν σε αυτό. Στη συνέχεια ο Joseph Smith, έχοντας στα χέρια του το χειρόγραφο, το επεξεργάστηκε με μεγάλη μεθοδικότητα, μαζί με τους Sidney Rigdon και Oliver Cowdery, παρουσιάζοντας το πλέον ως δικό του πόνημα με τον τίτλο το Βιβλίο του Μόρμον.

Μία άλλη μαρτυρία που αποκαλύπτει την απάτη του Βιβλίου είναι της Fawh Brodie, πρώην μέλους της «Εκκλησίας» των Μορμόνων, η οποία, επειδή γνώριζε πολύ καλά την ύλη του βιβλίου, υποστήριξε ότι πρόκειται για ένα δημιούργημα του 19ου αιώνα, προερχόμενο από τα χέρια του Joseph Smith. Κατά τη γνώμη της, ο Joseph Smith ήθελε να δώσει εκτενή απάντηση στο ερώτημα της εποχής του σχετικά με την προέλευση των Ινδιάνων των Η.Π.Α. Οι σημαντικότερες πηγές του Joseph Smith ήταν το δημοσιευμένο το 1823 έργο του Ethan Smith «View of the Hebrews-for the Ten Tribes of Israel in America» («Η άποψη των Εβραίων - για τις δώδεκα φυλές του Ισραήλ») και η Αγγλική Βίβλος (μετάφραση βασιλέως James). Οι ομοιότητες ανάμεσα στα βιβλία των Ethan και Joseph Smith είναι θαυμαστές. Και τα δύο Μιλούν για παλιές αιγυπτιακές γραφές και για κρυμμένα ντοκουμέντα στη γη, ή συγκέντρωση του Ισραήλ τις «τελευταίες ημέρες» και την ίδρυση του μεγάλου έθνους στην Αμερική που θα τους γλίτωνε από τον παλιό αμερικανικό πολιτισμό, με την εμφάνιση ενός λευκού Θεού, Συνοπτικά η Fawh Brodie ονομάζει **το Βιβλίο του Μόρμον** φολκλορικό με χιλιαστικές τάσεις

Με όσα αναφέρθηκαν αποδεικνύεται περίτρανα η απάτη του Joseph Smith και των συνεργατών του και το ψευδές περιεχόμενο του βιβλίου.

Ένα άλλο συμβάν πού συντάραξε τα θεμέλια της «Εκκλησίας» των Μορμόνων είναι ή περίπτωση του βιβλίου Αβραάμ. Το βιβλίο αυτό, σύμφωνα με την άποψη τους, προήλθε από αρχαίους παπύρους της Αιγύπτου. Τα κείμενα του υποτίθεται ότι ανακάλυψε ό Joseph Smith σε παπύρους τους οποίους αγόρασε από τον Michael Chandler το 1835. Σύμφωνα πάντα με τη μαρτυρία του ίδιου του Joseph Smith, το 1842 άρχισε να τους μελετά και με δυσκολία τους μετέφρασε, δημοσιεύοντας τους σε ένα περιοδικό στο Ναυνοο. Η απάτη του όμως αποκαλύφθηκε εν μέρει όταν ένας νεαρός ξυλόγλυπτης κατασκεύασε τρεις παραστάσεις, βάσει των αυθεντικών απεικονίσεων πού βρέθηκαν στο κείμενο του αποσπάσματος του παπύρου, και τις τοποθέτησαν μαζί με τη μετάφραση λέγοντας ότι είναι του Smith. Μετά το θάνατο του Smith, οι μούμιες και οι πάπυροι περιήλθαν στα χέρια της χήρας Emma και της μητέρας του Lousy. Λίγο καιρό αργότερα επικράτησε ή γνώμη ότι όλα τα αρχεία, οι μούμιες και οι πάπυροι έπρεπε να καούν. Το βάρος για τη διαλεύκανση των κοινών σημείων ανάμεσα στους παπύρους και στη μετάφραση του Joseph Smith ανέλαβε το 1912 ό Franklin S. Spaulding αρχιεπίσκοπος στην επαρχία της Γιούτα. Στο βιβλίο ό Joseph Smith, ως μεταφραστής, αναφέρει αρκετούς ονομαστούς αιγυπτιολόγους, οι οποίοι είχαν εξετάσει νωρίτερα με ακρίβεια τις ξυλοτυπίες και τις συνέκριναν με το βιβλίο του Αβραάμ. Η απόφαση τους ήταν καταστρεπτική. Μίλησαν για μεγάλη απάτη και ακόμη επεσήμαναν πώς ό Joseph Smith είχε μετατρέψει τη βασίλισσα σε βασιλιά και το βασιλιά Όσιρη τον παρουσίαζε ως τον Αβραάμ. Μετά από όλα αυτά αντιλαμβάνεται κανείς ότι το «Βιβλίο Αβραάμ» ήταν δημιούργημα της «νοσηρής φαντασίας» του Joseph Smith ²⁵.

Ό εξευτελισμός όμως της «Εκκλησίας» δε σταμάτησε. Το 1966 ό Αιγύπτιος κόπτης **DR Aziz S. Απια**, ό οποίος δούλευε στο Salt Lake City ως Καθηγητής Ανατολικών Σπουδών, ανακάλυψε στο Μουσείο της Νέας Υόρκης, μέσα σε ένα χαρτόνι, μερικούς παπύρους τους οποίους αναγνώρισε ως πρότυπα πού είχε χρησιμοποιήσει ό Joseph Smith **για τη συγγραφή του Βιβλίου Αβραάμ. Κατόπιν τούτων οι** Μορμόνοι έδειξαν ενδιαφέρον για την απόκτηση αυτών των παπύρων από το Μουσείο της Νέας Υόρκης. Μετά από μία διαδικασία, τους τα παρέδωσαν στις 27 Νοεμβρίου 1967, μέσα σε εορταστική ατμόσφαιρα.

Ό ολοκληρωτικός εξευτελισμός επήλθε όταν μερικοί Μορμόνοι επέμειναν πώς τα αυθεντικά αυτά κείμενα θα μπορούσαν να επιβεβαιώσουν το χάρισμα της μετάφρασης του Joseph Smith. Έτσι το 1968 οι Αιγυπτιολόγοι του Πανεπιστημίου του Σικάγου John A. Wilson και Klaus Bear, μετά από επισταμένες μελέτες, οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα πώς τα αποσπάσματα των παπύρων αυτών ήταν για τον «προφήτη» ή βάση για τη μετάφραση του Βιβλίου Αβραάμ. Όμως το περιεχόμενο των αποσπασμάτων ήταν άσχετο με όλα αυτά πού αναφέρονταν στο Βιβλίο. Το κείμενο των παπύρων αναφερόταν σε μία τελετουργία ταφής από το βιβλίο των νεκρών.

Μετά και από αυτήν την κατάρρευση της προσπάθειας τεκμηρίωσης του Βιβλίου και την απόδειξη της πλαστής ταυτότητας του, οι Μορμόνοι για αρκετό χρονικό διάστημα δεν τολμούσαν να κάνουν λόγο για το Βιβλίο του Αβραάμ και το αποκήρυξαν για αρκετά χρόνια²⁶. Η άποψη τους για το πρόσωπο του Θεού είναι παρά πολύ προβληματική και επικίνδυνη. Βέβαια ή παρούσα εργασία δεν αποβλέπει στην αναίρεση όλων αυτών των κακοδοξιών τους. Κάτι τέτοιο θα σήμαινε τη συγγραφή μιας νέας μελέτης. Στο ερώτημα όμως πού τίθεται αν οι Μορμόνοι είναι χριστιανοί, απαντούμε αρνητικά. Πολλά από τα βασικά σημεία της διδασκαλίας τους είναι αντίθετα με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου και το κήρυγμα του Χριστού. Ό Μορμονισμός μπορεί να θεωρηθεί χριστιανικός, μόνο εάν δεχθούμε ότι ό χριστιανισμός δεν είναι χριστιανικός, και για να συμβεί αυτό θα πρέπει κατά αναλογία να αποδειχθεί πώς το νερό

της βρύσης δεν είναι νερό, ενώ ή πορτοκαλάδα στο ψυγείο είναι νερό²⁷. Πέρα όμως από αυτό θα μπορούσαμε να δεχθούμε ότι είναι θρησκεία. Η αποδοχή αυτή οφείλεται στο γεγονός ότι οι οπαδοί της πιστεύουν στην ύπαρξη μιας ανώτερης υπερβατικής δύναμης στην οποία εδράζουν και την απόλυτη θρησκευτικότητα τους, καθώς επίσης και τη στερεά πεποίθηση τους ότι ό Μορμονισμός είναι ή θρησκεία τους. Οι διάφορες λατρευτικές εκδηλώσεις (π.χ. προσευχή, λατρεία, περισυλλογή και συχνή αναφορά στον Θεό), καθώς επίσης και ή συμμετοχή και συσπείρωση των οπαδών της σε μία κοινότητα με επικεφαλής το Θείο, υποδηλώνουν και διασαφηνίζουν το γεγονός αυτό. Όλα αυτά πού μνημονεύθηκαν χαρακτηρίζουν ένα σύνολο θρησκευτικού και θρησκειακού συστήματος²⁸.

Τελειώνοντας την παρουσίαση και εξέταση της αίρεσης αυτής, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι ό «άγγελος» πού παρουσιάσθηκε στον Joseph Smith, όπως και οι άλλοι άγγελοι πού έλεγαν ότι είναι «προφήτης» και «απόστολος», ήταν στην πραγματικότητα πονηρά πνεύματα πλάνης πού τον εξαπάτησαν. Συνεπώς ό Joseph Smith δεν είναι ό «προφήτης» του Θεού, ούτε αυτό πού του φανερώθηκε ήταν ό λόγος του Θεού, αλλά μία διδασκαλία πλάνης²⁹.

Κατά συνέπεια και ή «Εκκλησία» πού ίδρυσε ό Joseph Smith δεν ήταν από τον Θεό, όπως ό ίδιος έλεγε, αλλά από το σατανά. Ό τίτλος πού έδωσε στην «Εκκλησία» του ήταν ειδικά επινοημένος για να εξαπατά τους ανύποπτους ανθρώπους της εποχής εκείνης πού με δίψα έψαχναν να βρουν τον Θεό. Έτσι λοιπόν ό Joseph Smith κατόρθωσε να συνθέσει μία «χριστιανική» διδασκαλία στα μέτρα του, ένα συνοθύλευμα εβραίο-χριστιανικών και Θεόσοφικομασονικών δοξασιών³⁰.

ΑΥΤΗ Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΘΑ ΗΤΑΝ ΑΔΥΝΑΤΟ ΝΑ ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΙ ΧΩΡΙΣ ΤΗΝ
ΒΟΗΘΕΙΑ ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΟΛΕΙΟΥ, ΤΑΞΕΩΝ ΕΚΤΗΣ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΗΣ, ΤΑ ΟΠΟΙΑ
ΕΙΧΑΝ ΤΗΝ ΕΥΓΕΝΗ ΚΑΛΟΣΥΝΗ ΝΑ ΣΚΑΝΑΡΟΥΝ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΚΑΙ ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΒΛΑΧΟΥ

Ο ΘΕΟΣ ΝΑ ΤΑ ΦΩΤΙΖΕΙ

www.pigizois.gr